

033.16
6.1.1
1.8

การวิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารการสอนชุดวิชาแบบบูรณาการ
ของสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปริญญานิพนธ์

ของ

วราญย์ ลุ่มทรวินิต

11 พ.ค. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดาราศาสตร์

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178717

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหาฉันท
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....ม. นนท :
.....ประธาน
.....กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....ม. นนท :
.....ประธาน
.....กรรมการ
.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณหลายท่าน กล่าวคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วชิร ทัพบึง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวาท พันธุ์เมฆา ซึ่งกรุณาเป็นประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ตั้งแต่เริ่มแรกให้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องจนสำเร็จเรียบร้อย อาจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ Mr. John Paul Fleg สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสโลวียาที่กรุงปราก ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขบทคัดย่อภาคภาษาอังกฤษด้วยความยินดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ ร่วมรุ่นทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณรัตนา ชื่นเจริญ ที่ช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของผู้วิจัยมาโดยตลอด

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อที่ให้กำลังใจและคอยใต้ถามความคืบหน้าของงานมาโดยสม่ำเสมอ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของพี่ล้นเกล้า ล้นทรวงิต ที่กรุณาเอื้ออาทรต่อน้องมาโดยตลอด ทั้งในด้านสุขภาพพลานามัย พลังใจ พลังกาย และพลังทรัพย์ ตั้งแต่แรกเข้าศึกษาจนกระทั่งจบจากมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ซึ่งผู้วิจัยระลึกไว้ในความทรงจำที่ไม่อาจลืมเลือนได้ และท้ายที่สุดขอขอบพระคุณคุณแม่คำสตร์ มานะวนิชย์ ที่คอยช่วยเหลือ ส่งเสริม และให้กำลังใจตลอดมา

วรรณย์ ล้นทรวงิต

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	7
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	8
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำราเรียนระดับอุดมศึกษา และ	
	ความสำคัญของห้องสมุดต่อการเขียนตำรา	9
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การอ้างอิงทาง	
	สังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์	15
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของเอกสารการสอน	
	ชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	38
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	48
	แหล่งข้อมูล	48
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	49
	การรวบรวมข้อมูล	56
	การคัดกระทำข้อมูล	56
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่ปรากฏ ทั้งหมด	60
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนง วิชาต่าง ๆ	92
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของ ชุดวิชาแกน แขนงวิชาประถมศึกษา แขนงวิชามัธยมศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา	103
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	181
บทย่อ	181
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	181
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	181
สรุปผล	182
อภิปรายผล	195
ข้อเสนอแนะ	207
บรรณานุกรม	210
ภาคผนวก	216

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนเอกสารการสอนชุดวิชา จำนวนตามแขนงวิชา จำนวนเล่ม และจำนวนหน่วย	48
2	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา	61
3	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามประเภท	65
4	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามกลุ่มอายุ	66
5	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามภาษา	67
6	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท	68
7	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ	74
8	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา	79
9	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามประเภท และกลุ่มอายุ	83
10	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามประเภท และภาษา	10
11	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ	86
12	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามแขนงวิชา	12
13	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามแขนงวิชา และขอบเขตเนื้อหา	93
14	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามแขนงวิชา และประเภท	98

15	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามแขนงวิชา และ กลุ่มอายุ	100
16	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามแขนงวิชา และภาษา ..	102
17	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของสตรีวิชาแกน จำแนกตาม ขอบเขตเนื้อหา และประเภท	104
18	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของสตรีวิชาแกน จำแนกตาม ขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ	109
19	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของสตรีวิชาแกน จำแนกตาม ขอบเขตเนื้อหา และภาษา	114
20	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของสตรีวิชาแกน จำแนกตาม ประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ	118
21	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท	123
22	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ	128
23	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา	133
24	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ	137
25	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท	143
26	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ	148

27	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา	153
28	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ	157
29	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท	162
30	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ	167
31	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา	172
32	ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ	176

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	แสดงปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ.	90
2	แสดงปริมาณการอ้างอิงของแขนงวิชาต่าง ๆ จำแนกตาม กลุ่มอายุ	101
3	แสดงปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของชุดวิชาแรก	121
4	แสดงปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของแขนงวิชาประถมศึกษา	141
5	แสดงปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของแขนงวิชามัธยมศึกษา	160
6	แสดงปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของแขนงวิชาบริหารการการศึกษา	179

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2521 มหาวิทยาลัยเปิดปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิตเป็นหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งนอกเหนือจากก่อให้เกิดการขยายขอบเขตและแนวการจัดการศึกษาแล้ว ยังก่อให้เกิดวิธีการใหม่ทางการศึกษา อีกหลายอย่างที่สำคัญคือ การศึกษาระบบเปิด (Open Education) ที่ใช้การศึกษาทางไกล (Distance Education) ซึ่งกำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก วิธีจัดการศึกษาแบบการส่งทางไกลนี้ เป็นวิธีการแบบประหยัด โดยมุ่งใช้บริการอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มิได้อยู่แล้วในสังคมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในส่วนตัวนักศึกษาเองสามารถเรียนได้ที่บ้านประหยัดค่าใช้จ่ายและไม่ต้องแยกชีวิตการเรียนกับชีวิตการทำงาน จึงเป็นวิธีการจัดการศึกษาที่ช่วยเพิ่มคุณภาพของชีวิตและการงานได้ตามหลักของการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งเป็นปณิธานของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ในอดีตที่ผ่านมาได้มีการทดลองจัดการศึกษาระบบเปิด โดยอาศัยสื่อการส่งประเภทต่าง ๆ ทั้งสื่อเฉพาะอย่างและสื่อผสม สื่อการส่งที่รู้จักกันมาแพร่หลายก่อนสื่ออื่น ๆ ก็คือ การส่งทางไปรษณีย์ (Correspondence) ได้แก่ การส่งเอกสารคำสอนไปถึงผู้เรียนทางไปรษณีย์เป็นหลัก โดยมีความเชื่อว่า เอกสารสิ่งพิมพ์เป็นสื่อการส่งที่มีประสิทธิภาพ ถ้าเขียนหรือเรียบเรียงให้ดี ใช้เทคนิควิธีการที่ถูกต้อง ผู้เรียนจะเรียนได้ด้วยตนเอง การส่งทางไปรษณีย์จึงเป็นสื่อสำคัญที่ช่วยขยายวงการศึกษาออกไป เป็นการขยายพรมแดนแห่งการเรียนรู้ให้กว้างไกล และทำลายกำแพงที่ขวางกั้นการเรียนรู้เพื่อก้าวไปสู่การศึกษาระบบเปิด ที่ขยายวงไปสู่ผู้เรียนได้กว้างขวางและทั่วถึงยิ่งขึ้น

เท่าที่ได้มีการวิจัยค้นคว้าทางด้านประสิทธิภาพของสื่อการส่งประเภทต่าง ๆ ทั้งของไทยและต่างประเทศ พบว่าสื่อแต่ละประเภทต่าง ๆ ก็มีจุดดีและจุดด้อย การใช้สื่อประเภทใดประเภทหนึ่งเพียงอย่างเดียวย่อมไม่บังเกิดประสิทธิภาพสมบูรณ์ การใช้ชั้นเรียนเป็นสื่อการส่งโดยมีการ

พบปะระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเป็นประจำ เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมาก แต่ทำได้จำกัด และอาจไม่เหมาะสมกับคนในบางช่วงอายุ เอกสารสิ่งพิมพ์แม้จะไม่ใช่อะไรใหม่แต่ก็ยังสามารถใช้เป็นสื่อการสอนหลักได้สำหรับผู้เรียนที่อ่านออกเขียนได้ สื่อประเภทวิทยุและโทรทัศน์อาจสร้างความสนใจผู้เรียนได้ดี แต่เป็นสื่อที่ผู้เรียนต้องพึ่งพ่ความสนใจที่รายการสูง ซึ่งจะสามารถนำมาทบทวนตามความเข้าใจของการเรียนรู้ของแต่ละคนได้ และถ้าจะทำเช่นนั้นก็อาจมีค่าใช้จ่ายสูง ในการศึกษาแบบเปิดในปัจจุบันสิ่งหันมาเน้นการใช้ "สื่อผสม" แทนที่สื่อเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ได้มีการประยุกต์เอาสื่อด้านโพรเซส วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริม มาจัดเป็นระบบสื่อผสม โดยถือสื่อสิ่งหนึ่งเป็นแกนกลาง และใช้สื่ออื่น ๆ เป็นสื่อประกอบ ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจ และมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า "สื่อผสม" ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของการศึกษาทางไกลเป็นเอกประการ และสื่อแกนกลางของสื่อประสมก็คือ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของชุดการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2525 : 7 - 9, 15)

การสัจัดโครงสร้างด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยเปิดแบบการสอนทางไกล ปิดหลักสูตรบูรณาการ (Integration) เป็นพื้นฐานสำคัญ กล่าวคือ มุ่งผสมผสานวิชาการให้เป็นกลุ่มและหมวดหมู่ที่เอื้อต่อการที่ผู้เรียนสามารถประมวลและประยุกต์ความรู้ไปใช้ได้ และง่ายต่อการที่จะศึกษาด้วยตนเอง บูรณาการวิชาซึ่งสัจัดในลักษณะสห และพหุวิทยาการ (Inter and Multi Disciplinary) เป็นสำคัญ นอกจากนี้การพัฒนาสาขาวิชาที่เปิดสอนยังสัจัดทำในแนวของการพัฒนาวิชาชีพ (Career and Professional Development) มากกว่าตามแนวสายวิชาการ (Discipline)

ด้วยหลักการดังกล่าวข้างต้น โครงสร้างทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สัจัดในรูปของ "สาขาวิชา" ตามสาขาวิชาชีพ ซึ่งในปัจจุบันได้รับอนุมัติให้เปิดสอนใน 10 สาขาวิชา และสาขาวิชาศึกษาคำสัตรเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษาแรก (พ.ศ. 2523)

เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรบูรณาการวิชาดังกล่าวมาแล้ว องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรจึงแบ่งออกเป็น "ชุดวิชา" (Block System) ชุดวิชาหนึ่ง ๆ มีค่าไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ทวิภาค หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี จะมี 22 ถึง 24 ชุดวิชา (132 ถึง 144 หน่วยกิต) การที่มหาวิทยาลัย

สู่โยทัยธรรมมาริราล กำหนดชุดวิชาเป็นมาตรฐานเดียว คือ ประมาณ 6 หน่วยกิต โดยไม่แตกเป็น รายวิชาย่อย หรือใหญ่กว่านี้ อาศัยหลักการสำคัญ 2 ด้าน คือ

1. ด้านวิชาการ การกำหนดชุดวิชาให้มีปริมาณดังกล่าวเพื่อต้องการบูรณาการวิชา กล่าวคือ ช่วยให้การผลิตผลงานเพื่อหาสาระทางวิชาการในรูปของสหวิทยาการและพหุวิทยาการเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้นกว่าการสักระบายการวิชาย่อย ในแง่ของการเรียนรู้เหมาะสำหรับการเรียนการสอนทางไกล เนื่องจากผู้เรียนสามารถทุ่มเทความสนใจ (Concentration) ในการเรียนโดยไม่กระจัดกระจาย เพราะไม่ต้องเรียนหลายวิชา ตัวอย่างเช่น ถ้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่ใช้ระบบหน่วยกิต แต่ละภาคการศึกษา นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต ซึ่งจะสามารถศึกษาได้ใน 4 ปี ถ้ารายวิชาละ 2 ถึง 3 หน่วยกิต จะต้องเรียนถึง 6 ถึง 9 วิชา ในขณะที่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยสู่โยทัยธรรมมาริราลเรียนภาคการศึกษาละ 3 ชุดวิชา ก็จะมีค่าเท่ากันคือ 18 หน่วยกิต การสักระบายชุดวิชา ทำให้การควบคุมดูแลมาตรฐานและคุณภาพการเรียนการสอนทำได้ทั่วถึงและรัดกุมยิ่งขึ้น เพราะการพัฒนาชุดวิชาต้องจัดทำเป็นทีมโดยคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา และผู้ร่วมผลิต มาตรฐานทางวิชาการจึงอยู่ในความรับผิดชอบของกลุ่มคณาจารย์มากกว่าจะขึ้นอยู่กับอาจารย์แต่ละคน นอกจากนี้การสักระบายชุดวิชายังต้องการสักระบายประกอบทางด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริม โดยเฉพาะเมื่อมีเวลาจำกัดสามารถสักระบายการให้กำลังใจ และสัมพันธ์กับชุดวิชาได้ดีกว่าการแตกเป็นรายวิชาย่อย ผลดีทางด้านการสักระบายชุดวิชา เมื่อพิจารณาทางด้านวิชาการ สรุปลงได้เป็นอย่างดี 4 ประการ คือ

1.1 เชื้อต่อบูรณาการวิชา

1.2 เชื้อต่อการเรียนรู้ตามระบบการสอนทางไกลซึ่งมุ่งให้ เรียนได้ด้วยตนเองให้มากที่สุด

1.3 ควบคุมและดูแลคุณภาพมาตรฐานได้ดีขึ้น

1.4 เชื้อต่อการใช้สื่อผสมตามระบบการสอนทางไกล

2. ด้านการบริหาร การใช้ระบบชุดวิชาลดความซับซ้อนและความยุ่งยากด้านการบริหาร ทำให้ประหยัดและมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การควบคุมภาระการเรียนทำได้ง่าย เพราะ นักศึกษาจะเรียนได้ 1 ถึง 3 ชุดวิชาเท่านั้นในแต่ละภาคเรียน ซึ่งสะดวกต่อการลงทะเบียนเรียน การสักระบายและการสักระบาย ทำให้สามารถลงทะเบียนเรียนได้ทางไปรษณีย์ และสามารถสักระบายได้ทุกจังหวัดพร้อมกันทั่วประเทศ นอกจากนี้ระบบชุดวิชายังช่วยให้หลีกเลี่ยง "ระบบการผูกขาดทาง

วิชาการ" ที่อาจารย์คนใดคนหนึ่งจะเป็นเจ้าของวิชา เพราะชุดวิชาปริมาณเนื้อหาสาระและ กิจกรรมทางวิชาการเกินกว่าที่อาจารย์จะทำได้ตามลำพังคนเดียว สิ่งนี้อำนวยให้เกิดบูรณาการใน การทำงาน กล่าวคือ ระบบบังคับให้ต้องทำงานเป็นทีมในลักษณะของกลุ่มผลิตชุดวิชา ซึ่งมีทั้งนักวิชาการ ด้านเนื้อหา นักเทคโนโลยีการศึกษา และนักวัดผลการศึกษา รับผิดชอบผลิตชุดวิชา ร่วมกันตั้งแต่ต้น และเกิดบูรณาการทางสื่อการสอนด้วย ที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งก็คือ ทำให้ระบบการเรียนการสอน เป็นระบบเปิดเต็มทีในแง่ของการ เปิดประตูให้ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกได้เข้ามามีส่วนร่วมได้กว้างขวาง เป็นการใช้ความเป็นเลิศที่มีอยู่ในสังคมไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ผลจากการทำงานเป็น คณะยังเป็นผลดีต่อการบริหารงานเป็นอย่างยิ่ง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ 2525 :

12 - 13)

เมื่อคำนวณเวลาที่นักศึกษาต้องใช้ในการเรียนด้วยระบบการสอนทางไกล ถ้าเรียน 1 ชุดวิชา ตามมาตรฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยเปรียบเทียบกับเวลาที่ต้องใช้ในระบบหน่วยกิตของ มหาวิทยาลัยอื่น ได้ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ 2525 : 16)

ในระบบหน่วยกิตระบบปิด 6 หน่วยกิต เรียนจาก

1. การเข้าฟังคำบรรยาย 6 ชั่วโมง	เป็นเวลา 15 สัปดาห์	รวม	90	ชั่วโมง
2. ทำการบ้านและเรียนเพิ่มเติมตามลำพัง 12 ชั่วโมง				
(2 เท่าของการฟังบรรยาย)	เป็นเวลา 15 สัปดาห์	รวม	180	ชั่วโมง
รวมเวลาที่ใช้ใน 1 ภาคเรียน			270	ชั่วโมง

ในระบบการสอนทางไกล 1 ชุดวิชา เรียนจาก

1. สื่อสิ่งพิมพ์ สัปดาห์ละ 15 ชั่วโมง	เป็นเวลา 16 สัปดาห์	รวม	240	ชั่วโมง
2. สื่อวิทยุกระจายเสียง 20 นาที จำนวน 15 รายการ		รวม	5	ชั่วโมง
3. สื่อวิทยุโทรทัศน์ 30 นาที จำนวน 6 รายการ		รวม	3	ชั่วโมง
4. การสอนเสริม 3 ชั่วโมง จำนวน 4 ครั้ง		รวม	12	ชั่วโมง
รวมเวลาที่ใช้ใน 1 ภาคเรียน			260	ชั่วโมง

จากการเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์มีความสำคัญมากที่สุดในระบบการศึกษาทางไกล ดังนั้นในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อันได้แก่

1. เอกสารการสอนชุดวิชา ประกอบด้วย เนื้อหา 15 หน่วย ในแต่ละหน่วยมีแผน การสอนประจำหน่วย แนวคิด และกิจกรรมในแต่ละตอนของหน่วย

2. แบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา ประกอบด้วย แบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน ส่วนบันทึก ล่าระสำคัญ ส่วนกิจกรรมที่ให้ปฏิบัติ แบบประเมินผลตนเองหลังเรียน และเฉลยแบบประเมินผล ตนเองก่อนและหลังเรียน ซึ่งทั้งหมดเรียงตามลำดับเนื้อหาที่ปรากฏในเอกสารการสอน

จากรายละเอียดที่กล่าวมาทั้งหมดจึงสรุปได้ว่าการผลิตเอกสารการสอนชุดวิชาเป็นภารกิจ สำคัญของนักริชาการทุกฝ่ายของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เขียนชุดวิชา ในการนี้ มหาวิทยาลัยมีศูนย์บรรณสารสนเทศ ทำหน้าที่เป็นห้องสมุดของมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็น ศูนย์รวมข่าวสารข้อมูลทางวิชาการที่อยู่ในรูปของสื่อผสม เพื่อการศึกษาค้นคว้า และวิจัย เพื่อให้ บริการแก่ผู้เขียนทั้งที่เป็นอาจารย์ภายใน ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และบุคลากรประจำของมหาวิทยาลัย เพื่อใช้ประกอบการผลิตชุดวิชาในสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าสาขาวิชาศึกษาคำาสตร์เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนมา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2523 จวบจนสิ้นปีการศึกษา 2526 สาขาวิชาศึกษาคำาสตร์ผลิตเอกสารการสอน ชุดวิชาตามหลักสูตรของสาขาวิชาออกมาแล้วในกลุ่มชุดวิชาแกนและอีก 3 แขนงวิชา กลุ่มชุดวิชาแกน คือ ชุดวิชาที่เป็นหลักของสาขาวิชาศึกษาคำาสตร์ที่นักศึกษาสาขาวิชานี้ต้องเรียน ส่วนอีก 3 แขนงวิชา ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และบริหารการศึกษา แขนงวิชาประถมศึกษา มีวิชาเอก คือ ปฐมวัยศึกษา และประถมศึกษา แขนงวิชามัธยมศึกษา มีวิชาเอก คือ ภาษาไทย สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา มีวิชาเอก คือ บริหารการศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2526 ข. 12)

ตลอดระยะเวลาที่ศูนย์บรรณสารสนเทศก่อตั้งมาพร้อมกับมหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดหา ทรัพยากรห้องสมุดมาเพื่อให้บริการแก่กลุ่มผลิตชุดวิชาของสาขาวิชาต่าง ๆ มาโดยตลอด โดยเฉพาะ อย่างยิ่งในระหว่างปีการศึกษา 2523 ถึงปีการศึกษา 2526 สาขาวิชาศึกษาคำาสตร์ผลิตเอกสาร การสอนชุดวิชาออกมามากที่สุดเมื่อเทียบกับสาขาวิชาอื่น ในขณะที่ศูนย์บรรณสารสนเทศยังไม่ทราบ

ความต้องการในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดที่แน่ชัดในการเขียนชุดวิชาของผู้เขียน ดังนั้นศูนย์บรรณสาร
 สันเทศควรที่จะหาวิธีการที่สามารถทราบความต้องการการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ให้ตรงกับวัตถุประสงค์
 ของการบูรณาการเนื้อหาชุดวิชาให้มากที่สุด ซึ่งเป็นประเด็นที่ขึ้นอยู่กับ การเลือกสรร และการจัดหา
 ทรัพยากรห้องสมุดเป็นสำคัญ ในการดำเนินงานนี้ให้เกิดประสิทธิภาพ บรรณารักษ์จะต้องคำนึงถึงการ
 ใช้ทรัพยากรห้องสมุดของผู้ใช้เป็นสำคัญ วิธีที่จะศึกษาการใช้ได้หลายวิธี เช่น สุ่มแบบ
 สุ่มถามให้ผู้ใช้ห้องสมุด การศึกษาสถิติการยืม เป็นต้น แต่วิธีเหล่านี้มีข้อจำกัด เช่น สถิติการยืม
 เพียงอย่างเดียวไม่สามารถบ่งบอกถึงการใช้ทรัพยากรห้องสมุดได้ทั้งหมด เพราะผู้ยืมหนังสือออกไป
 อาจจะไม่ได้อ่านหรือห้องสมุดไม่อนุญาตให้ยืมทรัพยากรบางประเภท ดังนั้นวิธีการอีกอย่างหนึ่งที่ใช้ใน
 การศึกษาว่าผู้ใช้ใช้ทรัพยากรห้องสมุดได้อย่างไร วิธีนี้คือ การวิเคราะห์การอ้างอิง (Citation
 Analysis) ในผลงานเขียนประเภทต่าง ๆ ของผู้ใช้ห้องสมุด เช่น บทความวารสาร หนังสือ
 รายงานประจักษ์ภาค วิทยานิพนธ์ และตำรา ฯลฯ เป็นต้น การวิเคราะห์การอ้างอิงนี้เป็นวิธี
 การหนึ่งทางบรรณมิติ (Bibliometrics) (สุนทร แก้วฉาย 2522 : 80) ซึ่งใช้ศึกษาถึง
 ประเภท ขอบเขตเนื้อหา อายุ และภาษาของทรัพยากรห้องสมุดที่ผู้ใช้สนใจอ้างอิง และอาจรวมถึง
 ถึงการตรวจสอบว่าห้องสมุดมีทรัพยากรนั้นหรือไม่ ทำให้บรรณารักษ์ทราบถึงการใช้ทรัพยากรห้องสมุด
 ของผู้ใช้ และผลการวิเคราะห์สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ
 ตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การวิเคราะห์การอ้างอิงยังมีประโยชน์สำหรับ
 ห้องสมุดที่ขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา ที่จะทำหน้าที่ช่วยเลือกสรรวัสดุการศึกษาเข้าห้องสมุด
 ดังนั้นผลการวิเคราะห์จึงใช้เป็นข้อบ่งชี้แนวทาง และการตรวจสอบคุณภาพของการจัดหาของห้องสมุด
 ด้วย (Broadus, 1977 : 328)

ในต่างประเทศ การวิเคราะห์การอ้างอิงในงานเขียนสาขาวิชาต่าง ๆ เป็นที่แพร่หลายมาก
 นอกจากจะวิเคราะห์เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุด และทรัพยากรแล้ว ยังนิยมวิเคราะห์โดยมีจุดมุ่งหมาย
 อื่น ๆ อีก เช่น เพื่อศึกษาประวัติและการพัฒนาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อกำหนดขอบเขต
 เนื้อหาของวรรณกรรม หรือเพื่อศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องของความรู้แขนงวิชาต่าง ๆ ที่มีต่อ
 สาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นต้น (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524 : 3) การวิเคราะห์ส่วนใหญ่ใน
 ต่างประเทศเน้นด้านวิทยาศาสตร์มากกว่าด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (ประภาวดี สืบสนธิ์
 2524 : 140)

สำหรับประเทศไทยการวิเคราะห์การอ้างอิงในทางสังคมศาสตร์มีอยู่บ้างในสาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์ สาขาวิชาปรัชญาการศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ และสาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งทั้งหมดใช้วิทยานิพนธ์เป็นแหล่งในการวิเคราะห์

สำหรับสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จัดเป็นสาขาวิชาหนึ่งทางสังคมศาสตร์ ซึ่งน่าจะมีการศึกษา
การอ้างอิงในสาขาวิชานี้ด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิเคราะห์การอ้างอิงในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
โดยใช้เอกสารการเลื่อนชุดวิชาแบบบูรณาการของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสัสโยทัย-
ธรรมาราช เป็นแหล่งในการวิเคราะห์ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ว่าผลการวิเคราะห์จะทำให้ทราบลักษณะ
ในด้าน ขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษา ของทรัพยากรห้องสมุดที่ผู้เขียนนำมาประกอบการ
ค้นคว้า และอ้างอิงในการผลิตเอกสารการเลื่อนชุดวิชาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ที่บูรณาการแล้ว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษา ของทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้เพื่อการ
ผลิตเอกสารการเลื่อนชุดวิชาแบบบูรณาการของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสัสโยทัยธรรมาราช

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษา ของทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้เพื่อ
การผลิตเอกสารการเลื่อนชุดวิชาแบบบูรณาการของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสัสโยทัย-
ธรรมาราช

2. ผลจากการศึกษาสามารถนำไปใช้พิจารณา ปรับปรุงแก้ไข การจัดหา การจัดเก็บ และ
การให้บริการของศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสัสโยทัยธรรมาราช ตลอดจนห้องสมุดที่
เกี่ยวข้องทางด้านศึกษาศาสตร์แห่งอื่น ๆ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้มีขอบเขตครอบคลุมรายการอ้างอิง ที่ปรากฏในเอกสารการสอนชุดวิชา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ผลิตขึ้นตั้งแต่ภาค 1 ปีการศึกษา 2523
จนถึง ภาค 2 ปีการศึกษา 2526 ซึ่งจำแนกเป็นชุดวิชาแกน ชุดวิชาแขนงวิชาประถมศึกษา
ชุดวิชาแขนงวิชามัธยมศึกษา (ยกเว้นชุดวิชาที่เป็นวิชาเอกในแขนงวิชามัธยมศึกษา ได้แก่ วิชาเอก
ภาษาไทย สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์) และชุดวิชาแขนงวิชาบริหารการศึกษา
รวมทั้งสิ้น 36 ชุดวิชา แยกเป็นจำนวนเล่มได้ 88 เล่ม และแยกเป็นจำนวนหน่วยได้ 533 หน่วย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ทรัพยากรห้องสมุด หมายถึง สิ่งพิมพ์ และวัสดุเพื่อการศึกษา

เอกสารการสอน หมายถึง เอกสารการสอนชุดวิชาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นสื่อ
การสอนของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่เป็นหนังสือ

สาขาวิชา หมายถึง สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผู้เขียน หมายถึง ผู้ที่เขียนเอกสารการสอนชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งในคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา หรือ ผู้ร่วมผลิต
ที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งขึ้น

รายการอ้างอิง หมายถึง รายการทรัพยากรห้องสมุดที่ผู้เขียนชุดวิชาอ้างอิงไว้ใน
เอกสารการสอน ซึ่งอาจอยู่ในลักษณะเชิงอรรถท้ายหน้า ท้ายเรื่อง หรือบรรณานุกรม หรือหนังสือ
อ้างอิง หรือหนังสือประกอบการค้นคว้า อย่างใดอย่างหนึ่ง

ปริมาณการอ้างอิง หมายถึง จำนวนครั้งที่อ้างอิงทั้งหมด

บูรณาการ (Integration) หมายถึง การผสมผสานเนื้อหาสาระทางวิชาการของ
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ให้เป็นกลุ่ม และหมวดหมู่ที่ผู้อ่านช่วยให้สามารถประมวล และประยุกต์ความรู้
ไปใช้ได้ และง่ายต่อการศึกษาเข้าใจได้ด้วยตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสำคัญ 3 เรื่อง คือ เรื่องตำราเรียนระดับอุดมศึกษา เรื่องการวิเคราะห์การอ้างอิง และเรื่องเอกสารการสอนชุดวิชาสาขาวิชาศึกษาคาสตร์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำราเรียนระดับอุดมศึกษา และความสำคัญของห้องสมุดต่อการเขียนตำรา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การอ้างอิงทางสังคมศาสตร์และศึกษาคาสตร์
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของเอกสารการสอนชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาคาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำราเรียนระดับอุดมศึกษา และความสำคัญของห้องสมุดต่อการเขียนตำรา

การศึกษาในปัจจุบันแม้ว่าจะมีแนวโน้มในการนำเอาสื่อการสอนใหม่ ๆ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ และโสตทัศนวัสดุ อุปกรณ์อื่น ๆ มาใช้ แต่วัสดุการอ่านก็ยังคงเป็นสื่อแห่งการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด และใช้กันอย่างกว้างขวาง ในบรรดาวัสดุสำหรับการอ่านทั้งหลายนั้น ตำราถือว่าเป็นพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษาทุกระดับ คือ ตั้งแต่ ระดับการศึกษาตอนต้นจนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา (Thomas and Stewartout. 1963 : 53 - 55) ทั้งนี้เพราะตำราเป็นแนวทางของเนื้อหาวิชา ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับการศึกษา และเป็นสิ่งช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคล กล่าวคือ ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้จากตำราตามขีดความสามารถเฉพาะบุคคล และยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะอ่านและศึกษาได้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถทบทวนหรือศึกษาใหม่ได้ตามความจำเป็น และความต้องการของแต่ละบุคคล (Brown and others. 1977 : 332 - 333)

ในตำราแต่ละเล่มนั้น เนื้อหาสำหรับการเรียนรู้จะรวบรวมไว้ในที่เดียวกันอยู่ในลักษณะรูปเล่มของหนังสือ ตำราจึงช่วยให้ความสามารถแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก ถ้าหากไม่มีตำรา ผู้เรียนจะต้องอาศัยการจดจำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการบรรยายของผู้สอน จากการสนทนาโต้แย้งกัน หรือจากการรายงานปากเปล่าโดยกลุ่มผู้เรียน ซึ่งก่อให้เกิดความยากลำบากแก่ผู้เรียนในด้านการค้นหาความรู้จากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ สำหรับตัวผู้สอนนั้น ตำราช่วยในการสนับสนุนและปรับปรุงทักษะในการสอนได้ (Thomas and Stewartout. 1963 : 59) ดังนั้นตำราจึงมีส่วนสัมพันธ์กับการศึกษาเป็นอย่างมาก และใช้ได้ทั้งกับการศึกษาในระบบและนอกระบบ เช่น การศึกษาทางไปรษณีย์ การศึกษาที่บ้าน และการศึกษาทางโทรทัศน์ เป็นต้น (Deighton. 1971 : 210)

สำหรับตำราภาษาไทยในระดับอุดมศึกษานั้น ไชยพันธุ์ ปรกติกุล ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาตำราในระดับอุดมศึกษาที่เป็นภาษาไทยมีน้อย ทำให้เกิดการสูญเสียทางการศึกษาอย่างยิ่ง (ไชยพันธุ์ ปรกติกุล 2515 : 5) ดังนั้นในโครงการพัฒนาทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อการดำเนินงานเกี่ยวกับการอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) จึงได้กำหนดโครงการส่งเสริมการแต่งตำราเป็นโครงการหนึ่งของโครงการพัฒนาทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐด้วย ("โครงการพัฒนาทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ" 2519 : 13) สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ จึงได้มีโครงการผลิตตำรา โดยให้อาจารย์ในสาขาวิชาต่าง ๆ ของแต่ละสถาบันเป็นผู้เขียนตำรา และเพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเขียนตำราขึ้นอย่างจริงจัง ในหลักสูตรและวิธีการพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ให้ดำรงตำแหน่งเป็นคณบดี คณบดี รองคณบดี คณบดี และผู้ช่วยคณบดี จึงได้กำหนดให้ปฏิบัติงานแต่ง เรียบเรียง หรือแปลตำรา เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย (ทบวงมหาวิทยาลัย 2523 : 2 - 3)

ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดคำนิยามของคำว่า ตำรา จากคำว่า Textbook ใน Dictionary of Education ของ Carter V. Good แล้วเสนอต่อคณะกรรมการบัญญัติศัพท์อุดมศึกษา เพื่อพิจารณาขุดเกล้านามภาษาไทยให้ดังนี้ "ตำรา หมายถึง หนังสือที่ใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ ที่ได้เรียบเรียงอย่างมีระบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการสอนแต่ละระดับ และใช้เป็นหลักในการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนด" ("การนิยามคำว่าตำรา

และต้นฉบับ" 2522 : 6 - 7) ส่วนในการประชุมทางวิชาการของภาควิชาอุดมศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 27 - 28 มิถุนายน พ.ศ. 2523
ได้รายงานผลการประชุม และให้ความหมายของ ตำรา ว่า "ตำรา หมายถึง หนังสือที่เรียบเรียง
แปล หรือแต่งขึ้นใหม่ เพื่อใช้กับรายวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหลายวิชาาร่วมกัน หรือเพื่อเล่นบทกวีหรือ
การค้นพบใหม่ต่อสังคมในรูปแบบของหนังสืออ่านทั่วไป หรือสำหรับการค้นคว้าอ้างอิง" (ไพฑูรย์
สินสารรัตน์ 2524 : 37) ส่วน จินตนา กระแสชัย สรุปไว้ว่า "ตำรา คือ หนังสือที่ให้ความรู้
ทางวิชาการในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ที่ได้เรียบเรียงอย่างมีระบบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือแห่งการ
เรียนรู้วิชาใดวิชาหนึ่ง ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับการศึกษา (จินตนา กระแสชัย
2524 : 8) แต่ ลี ซี.เดห์ตัน (Lee C. Deighton) กล่าวถึงบทบาทของตำราที่มีต่อการศึกษา
ไว้ใน Encyclopedia of Education (Deighton, 1971 : 211) พร้อมทั้งสรุปถึงความ
แตกต่างระหว่างหนังสือกับตำรา ไว้ดังข้อความต่อไปนี้

ตำรา (Textbook) มีความแตกต่างจากหนังสือธรรมดา (Book) กล่าวคือ ตำรา จะ
ต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชา คำถาม แบบฝึกหัด และตัวอย่างการปฏิบัติตามเนื้อหา หรือ
กิจกรรม นอกจากนี้จะต้องเรียบเรียงอย่างมีระบบที่ดี โดยอาจจะเขียนโดยผู้แต่งคนเดียว
หรือร่วมกันเขียนหลายคน หรือมีคนเขียนหลายคนและมีบรรณาธิการเป็นผู้รวบรวม ซึ่ง
ตำราสักเล่มนี้มักจะใช้ในระดับตั้งแต่โรงเรียนมัธยมขึ้นไป จนถึงระดับอุดมศึกษาในวิทยาลัย
และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ถ้าหนังสือใดไม่มีลักษณะดังกล่าวนี้ไม่ได้เป็นตำรา

จากลักษณะดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเอกลักษณ์การเลื่อนชุดวิชาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มีลักษณะการเรียบเรียงเช่นนี้ด้วย อย่างไรก็ตามสำหรับในประเทศไทย ทบวงมหาวิทยาลัยแบ่ง
ตำราที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่ใช้อยู่ในระดับอุดมศึกษา ออกเป็น 3 ประเภท
(ทบวงมหาวิทยาลัย 2522 : 1) ได้แก่

1. งานเขียน หมายถึง ตำราที่ผู้เขียนได้เสนอความคิดเห็นทางวิชาการในการค้นคว้า
การตีความหมาย สัมมุติฐาน ทฤษฎี หรือหลักฐานที่เป็นความรู้ใหม่ หรือเป็นการเพิ่มพูน หรือ
ขยายขอบเขตความรู้ความเข้าใจในวิชานั้น ๆ

2. งานเรียบเรียง หมายถึง ตำราที่ผู้เขียนได้รวบรวมความรู้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลงานที่ผู้อื่นได้ทำไว้ก่อน แล้วจึงนำมาเขียนขึ้นใหม่

3. งานแปล หมายถึง ตำราที่แปลจากภาษาอื่นมาเป็นภาษาไทย โดยมีข้อความถูกต้องตรงตามต้นฉบับเดิม ซึ่งอาจแปลจากหนังสือเล่ม หรือแปลเฉพาะบางตอนของหนังสือหลายเล่ม แล้วนำมารวบรวมเป็นเล่มก็ได้

ตำราเรียนระดับอุดมศึกษาจะเป็นประเภทใดก็ตามในทั้ง 3 ประเภท ก็ควรจะมีลักษณะของตำราที่ดีมีคุณภาพเหมาะสม ซึ่งอาจแยกลักษณะของคุณภาพได้เป็น 3 ด้าน (ไพฑูริย์ สันลารัตน์ 2524 : 37- 38) คือ

1. ลักษณะทั่วไป

- 1.1 รูปเล่มเหมาะสม การพิมพ์ถูกต้อง
- 1.2 วางรูปแบบการพิมพ์ชวนให้อ่าน
- 1.3 มีการอ้างอิง เช่น เชิงอรรถ บรรณานุกรมที่ถูกต้องตามแบบสากลนิยม
- 1.4 มีคุณค่าทางศิลปะในการพิมพ์
- 1.5 การมีอภิธานศัพท์ที่ใช้ในเล่ม

2. ลักษณะเนื้อหา

2.1 เนื้อหาที่เสนอควรเป็นเนื้อหาทางวิชาการที่เป็นกลาง ๆ ไม่ผูกพันกับทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง

2.2 เนื้อหา หลักการ และทฤษฎีที่เสนอควรเน้นด้านการนำไปใช้ให้มากที่สุด

2.3 เนื้อหาควรทันสมัย และถูกต้องตามหลักวิชาสาขานั้น ๆ

2.4 เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้อ่าน

2.5 เนื้อหาครอบคลุมหลักสูตร

2.6 มีประโยชน์ใช้สอยเหมาะสมโอกาสในการเรียนรู้ลักษณะต่าง ๆ เช่น ใช้

ประกอบการสอนในชั้นเรียน หรือผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง

2.7 มีแบบฝึกหัด หรือข้อทดสอบ หรือกรณีตัวอย่าง

2.8 เนื้อหาควรเพิ่มความลึกมากกว่าความจำ

3. ลักษณะเกี่ยวกับภาษาที่ใช้

3.1 สำนวนอ่านเข้าใจง่าย ตำราภาษาไทยไม่ควรใช้ศัพท์สำนวนภาษาต่างประเทศ ถ้ามีความจำเป็นควรระบุภาษาที่อ้างอิงประกอบด้วย

3.2 ใช้คำศัพท์และข้อมูลถูกต้อง

การเขียนตำราระดับอุดมศึกษามักมีปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ และสถาบันที่เกี่ยวข้องด้วย (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ 2524 : 38) ซึ่งพอสรุปได้ในหลายประเด็น ดังนี้

1. ขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์
2. ขาดผู้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของตำรา
3. ขาดความร่วมมือระหว่างสถาบัน
4. มีปัญหาเกี่ยวกับสถานที่พิมพ์
5. มีปัญหาเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมการเขียนตำราอย่างแท้จริงของผู้บริหาร
6. มีปัญหาเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการเขียนตำรา

ปัญหาเหล่านี้อาจมีทางแก้ไขได้ ดังที่เสนอแนะไว้ในข้อสรุปผลการประชุมทางวิชาการ เรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา (ไพฑูริย์ สินลารัตน์ 2524 : 38) กล่าวคือ

1. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบัน
2. ส่งเสริมสถาบันที่สนับสนุนสร้างเสริมบรรยากาศในการเขียนตำรา
3. ส่งเสริมให้มีสำนักพิมพ์ประจำสถาบัน
4. ส่งเสริมให้มีการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการเขียนตำราระหว่างสถาบัน
5. ส่งเสริมให้มีการวิจัยด้านการใช้ตำรา
6. ให้มีกรรมการที่ปรึกษาการเขียนตำรา

การแก้ปัญหาแต่ละประเด็นที่กล่าวไปแล้วต้องอาศัยความร่วมมือกันทางวิชาการอย่างแท้จริง ซึ่งทางแก้ปัญหามีประการหนึ่ง ได้แก่ การส่งเสริมสถาบันที่มีหน้าที่โดยตรงในการบริการวิชาการ เพื่อสร้างเสริมบรรยากาศในการเขียนตำรา ซึ่งสถาบันดังกล่าว ได้แก่ ห้องสมุด เพราะห้องสมุดเป็นปัจจัยสำคัญในการรวบรวมแหล่งวิทยาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ไว้เพื่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ทั้งนี้เพราะการเขียนตำรามีองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ

ในเนื้อหาวิชาการด้านที่จะเขียนเป็นอย่างดี (ไกรยุทธ ธีรยาศนันท์ 2518 : 67) ดังนั้น ห้องสมุด หรือแหล่งวิทยาการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาที่มีโครงการผลิตตำรา จึงมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการเขียนตำราของอาจารย์อีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากหน้าที่หลักในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน และการวิจัยของอาจารย์ และนิสิตในสถาบันนั้น (จินตนา กระแสชัย 2524 : 3) และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาที่ต้องใช้ตำราเป็นสื่อหลักในการสอน อย่างเช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ที่ใช้ระบบการสอนทางไกล ห้องสมุดจึงต้องจัดหาสิ่งพิมพ์และวัสดุต่าง ๆ ไว้ให้พอเพียง และสอดคล้องกับการใช้ประกอบการเขียนเอกสารการสอนชุดวิชาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

จึงกล่าวได้ว่าห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษาในทุก ๆ ด้านของมหาวิทยาลัย รวมทั้งการเขียนตำราในระดับอุดมศึกษาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยที่จะสร้างขึ้นใหม่ สิ่งสำคัญที่จะต้องกระทำคือ การจัดหาหนังสือที่เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น การเตรียมการนี้จะต้องทำก่อนการก่อสร้างอาคารมหาวิทยาลัยเสียอีก อย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1966 มหาวิทยาลัยเวสต์ฟลอริดา (University of West Florida) ได้คัดเลือกบรรณารักษ์เข้าปฏิบัติงานของห้องสมุด ตั้งแต่โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนี้ยังเป็นเพียงโครงการในแผนกระดาษ และบรรณารักษ์สามารถจัดหาหนังสือได้ 1 แสนเล่ม ก่อนที่มหาวิทยาลัยจะเปิดทำการเป็นเวลา 1 ปี (Guinagh, 1974 : 137 - 145)

มีงานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาถึงการใช้ห้องสมุดเพื่อประกอบการเขียนตำรา และงานเขียนของอาจารย์อยู่บ้าง ได้แก่ จินตนา กระแสชัย ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการเขียนตำราของคณาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์เพียงคณะเดียวที่ใช้ทรัพยากรห้องสมุดในห้องสมุดกลางมากเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนคณาจารย์คณะอื่น ๆ อีก 3 คณะ คือ คณะมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ใช้หนังสือส่วนตัวมากเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุดเป็นเนื้อหาทางวิชาการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นหนังสือและสิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาอื่น ๆ จึงมีปริมาณน้อย ฉะนั้นคณาจารย์ของคณะอื่น ๆ อีก 3 คณะที่กล่าวแล้ว จึงต้องค้นคว้าจากหนังสือ

ส่วนตัวมาก ส่วนด้านประเภทสิ่งพิมพ์ที่คณาจารย์ใช้มากในการเขียนตำรานั้น ได้แก่ หนังสือภาษาต่างประเทศ และหนังสือภาษาไทย (ที่ไม่ใช่หนังสืออ้างอิง) ซึ่งใช้มากกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์จำนวนสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทที่คณาจารย์ใช้อ้างอิงในตำราที่เขียน และตำราส่วนใหญ่ของคณาจารย์ในคณะสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ใช้หนังสือภาษาไทย (ที่ไม่ใช่หนังสืออ้างอิง) เป็นหลักในการอ้างอิง (สินตนา กระแลชัย 2524 : 93 - 94)

ส่วนงานวิจัยเรื่องหนึ่งเป็นของ สุนิตรา เฟื่องวรรณะ ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่องานวิจัยและงานเขียนของคณาจารย์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัย ปรากฏว่า คณาจารย์ใช้สิ่งพิมพ์ประกอบการวิจัยและงานเขียนมาก ได้แก่ ตำราภาษาอังกฤษ หนังสืออ้างอิงภาษาต่างประเทศ วารสารภาษาต่างประเทศ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล ส่วนสิ่งพิมพ์ที่ใช้ปานกลาง ได้แก่ ตำราภาษาไทย หนังสืออ้างอิงภาษาไทย วารสารภาษาไทย วิทยานิพนธ์ เอกสารการวิจัย และเอกสารการประชุม และสิ่งพิมพ์ที่คณาจารย์ใช้น้อยที่สุด ได้แก่ หนังสือพิมพ์ จุลสาร และกฤตภาค (สุนิตรา เฟื่องวรรณะ 2524 : บทคัดย่อ)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การอ้างอิงทางสังคมศาสตร์ และศึกษาคำศัพท์

การอ้างอิง (Citation) มีวัตถุประสงค์หลายประการดังที่ เมลวิน ไวน์สต็อก ได้รวบรวมไว้ (Weinstock. 1971 : 18 - 19) และ อารีย์ ชื่นวัฒนา สรุปไว้ 15 ประการ (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524 : 8) ดังนี้

1. เพื่อแสดงความเคารพต่อนักวิชาการผู้ริเริ่มในแขนงวิชานั้น ๆ
2. เพื่อแสดงความเชื่อถือในเอกสารที่ผู้เขียนอ้างอิง
3. เพื่อแจ้งให้ทราบถึงแหล่งที่มาของวิธีการ เครื่องมือ และอื่น ๆ ที่ใช้ในการวิจัย
4. เพื่อให้ผู้อ่านมีภูมิหลัง เพื่อเป็นพื้นฐานในการอ่านต่อไป
5. เพื่อแก้ไขงานเขียนเรื่องก่อน ๆ ของตนเอง
6. เพื่อแก้ไขงานเขียนของนักวิชาการคนอื่น ๆ
7. เพื่อวิเคราะห์ วิจัยงานเขียนของนักวิชาการคนอื่น ๆ
8. เพื่ออ้างสิทธิ์ในการประดิษฐ์คิดค้นเป็นบุคคลแรก

9. เพื่อกระตุ้นให้ภักวีสยตระหนักถึงงานวิจัยที่จะมีออกมาในอนาคต
10. เพื่อให้รายละเอียดอันจะนำผู้อ่านไปสู่เอกสารที่ไม่เป็นที่แพร่หลาย หรือเอกสารที่สูญหายแต่มีผู้อ้างอิงน้อย
11. เพื่อเป็นการยืนยันว่าข้อมูลข้อเท็จจริงนั้นถูกต้อง
12. เพื่อชี้แหล่งเอกสารที่กล่าวถึงความคิดที่อธิบายอยู่นั้นเป็นครั้งแรก
13. เพื่อชี้แหล่งเอกสารที่ให้คำอธิบายแนวความคิด หรือการโต้แย้งกันนั้น ๆ
14. เพื่อแสดงการไม่ยอมรับผลงานหรือความคิดของนักวิชาการคนอื่น ๆ
15. เพื่อคัดค้านการอ้างสิทธิ์ในการประดิษฐ์คิดค้นเป็นบุคคลแรก

การอ้างอิงเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนงานทางวิชาการ กล่าวคือ เมื่อนักวิชาการนำผลงานของผู้อื่นมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยของตน จะด้วยจุดมุ่งหมายใดก็ตาม ถือเป็นมารยาทที่จะต้องอ้างอิงผลงานเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นประกาศคุณูปการแก่เจ้าของผลงานนั้น (Garfield, 1977 : 5) และยังช่วยให้ผู้อ่านทราบแหล่งที่มาของข้อความหรือแนวความคิดนั้น ๆ ซึ่งสามารถติดตามเอกสารเดิมที่ผู้เขียนอ้างอิงได้โดยสะดวก (Frost, 1979 : 400)

การวิเคราะห์การอ้างอิง (Citation Analysis) เป็นวิธีการหนึ่งทางบรรณมิติ (Bibliometrics) ซึ่งเป็นเทคนิคในการศึกษาวิเคราะห์คุณสมบัติ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบันทึกความรู้ในเชิงปริมาณ (สุนทร แก้วฉาย 2522 : 80) ซึ่งก็คือ วิธีการศึกษาการอ้างอิงที่ปรากฏในเชิงอรรถ หรือรายการเอกสารอ้างอิง หรือบรรณานุกรมของงานเขียนประเภทต่าง ๆ โดยมีการรวบรวม แจกแจง วิเคราะห์ และตีความเกี่ยวกับเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง ซึ่งได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ขอบเขตเนื้อหา ภาษา สถานที่พิมพ์ ปีพิมพ์ โดยอาศัยวิธีการทางสถิติเบื้องต้น เช่น การหาค่าร้อยละ จนถึงสถิติที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์การอ้างอิงเป็นหลักประโยชน์ของการวิเคราะห์การอ้างอิง มีทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ในทางทฤษฎีจะช่วยให้ผู้ศึกษารู้ถึงโครงสร้างของวรรณกรรม และการใช้วรรณกรรมสาขาวิชาต่าง ๆ โดยประมาณ ตลอดจนประวัติและพัฒนาการของความรู้ในแต่ละแขนงวิชา ส่วนในทางปฏิบัติสามารถนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด เช่น การเลือกสรรจัดหา การบอกรับ

เป็นสมาชิกวารสาร การส่งข้อย้อนหลัง การคัดเก็บให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม การคัดเลือกเอกสารออกจากห้องสมุด และการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นต้น นอกจากนี้ยังล้ามาบรรณานุกรมไปใช้ประโยชน์ในการจัดบริการสารนิเทศ เช่น บริการสารระสังเขป ดรรชนี บรรณานุกรมย้อนหลัง และช่วยเป็นองค์ประกอบในการกำหนดนโยบายด้านการเงิน การจัดสรรบุคคล เลื่อนขึ้นหรือตำแหน่ง ตลอดจนการแบ่งสรรทุนวิจัย (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524 : 10, 34) ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ผลการวิเคราะห์การอ้างอิงมีประโยชน์สำหรับห้องสมุดที่ขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาที่จะทำหน้าที่ช่วยเลือกสรรวัสดุการศึกษาเข้าห้องสมุด นอกจากนี้ยังเป็นการตรวจสอบคุณภาพการจัดหาของห้องสมุดด้วย (Broadus. 1977 : 328)

เพื่อพิสูจน์ความเที่ยงตรงของผลการวิเคราะห์การอ้างอิง จึงมีงานวิจัยหลายเรื่องศึกษาว่าการอ้างอิงมีส่วนสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดอย่างไร เช่น

1. เปรียบเทียบรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิง กับรายชื่อผู้เชี่ยวชาญเลือก
2. เปรียบเทียบรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิง กับวารสารที่ยืมออกจากห้องสมุด
3. เปรียบเทียบรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิง กับวารสารที่ไปภายในห้องสมุด
4. เปรียบเทียบรายการอ้างอิงที่ปรากฏในงานวิชาการของอาจารย์ กับการยืมออกจากห้องสมุด เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการอ่าน และความถี่ในการอ้างอิง เช่น ซี. แพนตัน และ ซี. ซี. รูบิน (D. Pantton and B. G. Reuben) ศึกษาเปรียบเทียบรายการอ้างอิงที่ปรากฏในงานวิชาการของอาจารย์ผู้สอนวิชาเคมี กับสถิติการยืมเอกสารจากห้องสมุด พบว่า ส่วนใหญ่ความถี่ในการอ่านของอาจารย์ สัมพันธ์กับความถี่ในการอ้างอิงของเอกสาร (Broadus. 1977 : 317 - 318)

5. เปรียบเทียบกลุ่มผู้ใช้แต่ละประเภทว่าใช้เอกสารประกอบการอ้างอิงต่างกันอย่างไร พบว่า นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ใช้และเห็นความสำคัญของหนังสือในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์มากกว่าวารสาร (Kriz. 1978 : 108)

รวมทั้งงานวิจัยของ เจมส์ ซี. โบห์แมน (Jame C. Baughman) ที่วิเคราะห์อ้างอิงในวรรณกรรมทางสังคมวิทยา พบว่า รายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด กับรายชื่อวารสารที่ผู้ใช้มากที่สุดในห้องสมุด มีค่าสหสัมพันธ์สูง (Baughman. 1974 : 304 - 306)

การวิเคราะห์การอ้างอิงทางสังคมศาสตร์

จากการศึกษาว่า สังคมศาสตร์ประกอบด้วยสาขาวิชาอะไรบ้างอยู่หลายเรื่อง แต่เรื่องที่สำคัญคือการศึกษาค้นคว้าที่เป็นหลักด้านสังคมศาสตร์ เรื่อง Investigation into Information Requirements of the Social Sciences (INFROSS) ซึ่งศึกษาในปี ค.ศ. 1967 มีข้อสรุปว่า คำศัพท์ต่าง ๆ ที่จัดเป็นสังคมศาสตร์ ได้แก่ มานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ รัฐศาสตร์ จิตวิทยา และสังคมวิทยา ผลจากการศึกษาในเรื่อง INFROSS ทำให้มีการศึกษาต่อมาในเรื่อง Design of Information Systems in the Social Sciences (DISISS) ซึ่งเริ่มศึกษาในปี ค.ศ. 1971 และมีข้อสรุปเพิ่มเติมสาขาวิชาใหม่ให้เป็นสังคมศาสตร์ด้านหนึ่งด้วย สาขาวิชาใหม่นี้คือ ภาษาศาสตร์ และภูมิศาสตร์สังคม

อย่างไรก็ตามพอสรุปได้ว่า สังคมศาสตร์แบ่งได้เป็น 2 ด้านใหญ่ คือ

1. สังคมศาสตร์บริสุทธิ์ เช่น เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์
2. สังคมศาสตร์ประยุกต์ เช่น ศึกษาศาสตร์ และวิทยาการสังคม

การแบ่งว่าสาขาวิชาใดเป็นสังคมศาสตร์หรือไม่ เป็นสิ่งที่ไม่สามารถตัดสินได้แน่นอนลงไป เพราะลักษณะเนื้อหาของแต่ละสาขาวิชาบางครั้งก็มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์มากกว่า อย่างเช่น สาขาวิชาจิตวิทยา บางครั้งจะจัดเป็นสังคมศาสตร์ บางครั้งก็จะจัดเป็นวิทยาศาสตร์ หรือในสาขาวิชาประวัติศาสตร์สามารถจัดเป็นสังคมศาสตร์ หรือมนุษยศาสตร์ก็ได้ ในขณะที่สาขาวิชานิติศาสตร์ อาจจัดเป็นศาสตร์อิสระที่ไม่เป็นทั้งสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ก็ได้ นอกจากนี้สังคมศาสตร์ยังอาจมีสาขาวิชาใหม่ ๆ เกิดขึ้นอีก ในลักษณะที่เป็นศาสตร์ที่เกิดจากการเชื่อมโยงสัมพันธ์ของศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิม ในลักษณะของสหวิทยาการ เช่น สันเทศศาสตร์ ภาษาศาสตร์ นิเทศศาสตร์ อาชีววิทยา และการศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระบบประสาทของมนุษย์ กับ เครื่องคำนวณทางอิเล็กทรอนิกส์ (Cybernetics) เป็นต้น (Fitzgibbons. 1980 : 299 - 300)

การวิเคราะห์การอ้างอิงทางสังคมศาสตร์เท่าที่มีผู้ศึกษาไว้ ล้วนมากอยู่ในสาขาวิชาเด่น ๆ ของสังคมศาสตร์ ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ และจิตวิทยา นอกจากนี้ยังรวมถึงบรรณารักษศาสตร์ ธุรกิจและการจัดการด้วย การวิเคราะห์การอ้างอิงส่วนใหญ่

ศึกษาเพื่อหาจำนวน หรืออัตราเฉลี่ยร้อยละของการอ้างอิงในแหล่งที่ใช้วิเคราะห์ และจำแนกออกเป็นรูปแบบ หรือประเภทของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง นอกจากนี้ยังจำแนกวิเคราะห์ตามเนื้อหา และอายุ ทั้งนี้อาจรวมถึงภาษาของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงด้วย ในงานวิจัยบางเรื่องยังวิเคราะห์เพื่อหารายการที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด เพื่อจัดเป็นเอกสารหลักของสาขาวิชานั้น ซึ่งอาจจะเป็นหนังสือวารสาร หรือแม้แต่ผู้แต่งที่สำคัญของสาขาวิชา (Core Books, Core Journals or Core Authors)

การเล่นผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในส่วนนี้ จะเล่นในด้านการใช้วิเคราะห์เพื่อศึกษาเรื่องขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษาของรายการที่ได้รับการอ้างอิงในสาขาวิชาต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ ตามลำดับ ดังนี้

การวิเคราะห์การอ้างอิง เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหาของรายการอ้างอิง

ฟิตซ์กิบบอนส์ (Fitzgibbons. 1980 : 303) เล่นข้อสรุปที่รวบรวมจากผลงานวิจัยหลายเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์การอ้างอิงทางสังคมศาสตร์ว่า การอ้างอิงเนื้อหาต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ทุกสาขาวิชา จะอ้างอิงเรื่องราวในสาขาวิชานั้น ๆ มากที่สุด และมักอ้างอิงสาขาวิชาจิตวิทยา และสังคมวิทยา ร่วมด้วยค่อนข้างมาก เนื่องจากทั้งสองสาขาวิชานี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับศาสตร์อื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์กายภาพ และวิชาอื่น ๆ ด้วย เช่น ในสาขาวิชาธุรกิจและการจัดการ พบว่า มีการอ้างอิงเนื้อหาเรื่องธุรกิจ ร้อยละ 14.7 เรื่องการเงินมากกว่าร้อยละ 6 และเรื่องเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับแรงงาน การผลิต ทฤษฎี และประวัติเศรษฐกิจ มีการอ้างอิงมากถึงร้อยละ 32.8 เนื้อหาจิตวิทยามากกว่าร้อยละ 8 สังคมวิทยา ประมาณร้อยละ 7 รัฐศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีประมาณอย่างละร้อยละ 4 ถึงร้อยละ 5 ตามลำดับ (Popovich. 1978 : 110 - 117) ยกเว้น สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ที่มักอ้างอิงเฉพาะเรื่องในสาขาวิชาเท่านั้น หรือถ้าอ้างอิงเนื้อหาอื่น ก็จะเป็นเศรษฐศาสตร์ที่สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ เช่น เศรษฐมิติ คณิตเศรษฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยสุขภาพอนามัย เป็นต้น (พูลสุข ปริวรรตวรวิธ 2526 : 249 - 250) ส่วนสาขาวิชารัฐศาสตร์ พบว่ามีการ

อ้างอิงเนื้อหานอกสาขาวิชา มากถึงร้อยละ 69 กล่าวคือ เป็นเนื้อหาประวัติศาสตร์ และกฎหมาย ร้อยละ 51 อีกร้อยละ 18 เป็นด้านศิลป การศึกษา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 31 ของการอ้างอิงทั้งหมดเป็นเนื้อหาด้านรัฐศาสตร์โดยตรง (Fitzgibbons. 1980 : 315) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบางสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์อ้างอิงเนื้อหานอกสาขาวิชามากกว่าเนื้อหาโดยตรงของสาขาวิชา ส่วนการวิเคราะห์การอ้างอิงในสาขาวิชาสังคมวิทยา พบว่า อ้างอิงเนื้อหาสังคมวิทยาโดยตรงมากที่สุด รองลงมาเป็นสังคมศาสตร์ด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจิตวิทยา ประวัติศาสตร์ และการศึกษา รวมทั้งแพทยศาสตร์ด้วย นอกจากนี้ ยังพบว่า วารสารหลักของสาขาวิชาคือ American Sociological Review (ASR) (Fitzgibbons. 1980 : 318)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การอ้างอิงทางสังคม-ศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2524 ถึง 2526 จำนวน 4 เรื่อง ซึ่งทั้งหมดใช้วิทยานิพนธ์เป็นแหล่งในการวิเคราะห์ เรื่องแรกคืองานของ อารีย์ ชื่นวัฒนา ที่วิเคราะห์การอ้างอิงของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ผลการวิจัย ปรากฏว่า เนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ เนื้อหาในหมวดเบ็ดเตล็ด (ซึ่งส่วนมากเป็นเรื่องราวทางบรรณารักษศาสตร์โดยตรง) ร้อยละ 72.07 รองลงมาเป็นเนื้อหาหมวดสังคมศาสตร์อื่น ๆ รวมกัน ร้อยละ 25.27 และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (ซึ่งส่วนมากเป็นธุรกิจและการบริหารงาน) อีกร้อยละ 2.66 (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524 : 82) ต่อมาเป็นการวิเคราะห์การอ้างอิงของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาประชากรศาสตร์ ของ พรพรรณ โพธิ์แก้ว ซึ่งพบว่า เนื้อหาทางเศรษฐศาสตร์ และสังคมวิทยา ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ร้อยละ 90.10 ส่วนอีกร้อยละ 9.90 เป็นเนื้อหาต่าง ๆ รวมกัน เช่น แพทยศาสตร์ การศึกษา ประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ภาษา และวรรณกรรม ปรัชญาและศาสนา กฎหมาย ภูมิศาสตร์ เกษตรกรรม และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น (พรพรรณ โพธิ์แก้ว 2526 : 74) และในปีเดียวกันนี้ มุกดา ชื่นมาก วิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารการวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร พบว่า มีการใช้เนื้อหาทางรัฐประศาสนศาสตร์มากที่สุด ร้อยละ 21.06 รองลงมาเป็นรัฐศาสตร์ ร้อยละ 15.72 และกฎหมาย ร้อยละ 12.25 ตามลำดับ (มุกดา ชื่นมาก 2526 : 86) ส่วนอีกเรื่องหนึ่งศึกษาเฉพาะการอ้างอิงวารสารในวิทยานิพนธ์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ พบว่า วารสารที่มีเนื้อหาเศรษฐศาสตร์โดยตรงได้รับการอ้างอิง

สูงที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องสังคมศาสตร์ด้านอื่น ๆ (พลสุช ปรวัตรวรวิ 2526 : บทคัดย่อ)

จากการวิจัยทั้งของต่างประเทศและประเทศไทยที่กล่าวแล้ว พบสรุปได้ว่า ผลงานเขียนทางสังคมศาสตร์ มีการอ้างอิงเนื้อหาภายในสาขาวิชาโดยตรงมากที่สุด และอ้างอิงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ยังคงจัดอยู่ในสังคมศาสตร์ด้วย นอกจากนี้ ยังอ้างอิงในทางวิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ด้วยในบางสาขาวิชา และสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันในหลายสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์ ซึ่งทั้ง 4 สาขาวิชา นี้ต่างก็อ้างอิงซึ่งกันและกันเสมอในงานเขียนของแต่ละสาขาวิชา ดังกล่าว

การวิเคราะห์การอ้างอิง เพื่อศึกษาประเภทของรายการอ้างอิง

การวิเคราะห์การอ้างอิงทางสังคมศาสตร์ ส่วนมากได้ผลสรุปตรงกันว่า หนังสือได้รับการอ้างอิงมากที่สุด อยู่ระหว่าง ร้อยละ 31 ถึง ร้อยละ 46 ของการอ้างอิงทั้งหมด ส่วนวารสารได้รับการอ้างอิง ประมาณร้อยละ 29 ถึง ร้อยละ 43 ส่วนทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ มีการอ้างอิงน้อย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อแตกต่างของลักษณะวิชาในสังคมศาสตร์ เช่น จิตวิทยา พบว่าอ้างอิงวารสารมากกว่า คือ ร้อยละ 69 อย่างไรก็ตามมีการวิเคราะห์การอ้างอิงในสาขาวิชาจิตวิทยาอยู่บางเรื่อง ที่พบว่า เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่มีความสำคัญอย่างมากในการอ้างอิง ทั้งนี้สมาคมจิตวิทยาอเมริกัน (American Psychological Association - APA) ทำการศึกษาและอธิบายว่าเป็นเพราะสาขาวิชาจิตวิทยา เป็นการศึกษาที่อิสระในการติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ผู้ร่วมงานกันเอง อีกทั้งการเสนอผลงานที่เป็นฉบับร่างก่อนการตีพิมพ์ให้สมาชิกอื่น ๆ ทราบ และการสื่อสารระหว่างบุคคลในสาขาวิชาจิตวิทยาด้วยกันเอง จากเหตุผลเหล่านี้ ทำให้สาขาวิชาจิตวิทยาให้ความสำคัญ และมีการอ้างอิงเอกสารที่ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ (Daniel. 1967 : 670 - 684)

ในปี ค.ศ. 1978 โปโปวิช (Popovich. 1978 : 110 - 117) ศึกษาการอ้างอิงในสาขาวิชาธุรกิจและการจัดการ พบว่าส่วนใหญ่เป็นวารสาร ร้อยละ 49 รองลงมา คือหนังสือ

ร้อยละ 32 ส่วนสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องอื่น ๆ และเอกสารเปิดเตลิดต่าง ๆ มีอยู่ประเภทละประมาณ ร้อยละ 9.5 ส่วนการศึกษาการอ้างอิงในสาขาวิชาสังคมวิทยา มีอยู่หลายเรื่อง ที่ศึกษาถึงประเภทของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง ซึ่งฟิตซ์กิบบอนส์ (Fitzgibbons. 1980 : 318) ได้รวบรวมและสรุปไว้ว่า ในสาขาวิชาสังคมวิทยาจะอ้างอิงหนังสือประมาณระหว่างร้อยละ 50 ถึง ร้อยละ 60 ของการอ้างอิงทั้งหมด ในขณะที่วารสารมีปริมาณอยู่ระหว่าง ร้อยละ 33 ถึง ร้อยละ 46 ของการอ้างอิงทั้งหมด ส่วนเอกสารอื่น ๆ ซึ่งมักประกอบด้วยวิทยานิพนธ์ รายงานที่ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ ฯลฯ มีการอ้างอิงระหว่างร้อยละ 10 ถึง ร้อยละ 15 ของการอ้างอิงทั้งหมด แต่ในสาขาวิชานิเทศศาสตร์มักอ้างอิงหนังสือพิมพ์ และนิตยสาร มากกว่าสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รองลงมาเป็นรายงานที่ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้จากการวิเคราะห์การอ้างอิงในวารสารทางนิเทศศาสตร์ที่สำคัญของสาขาวิชา จำนวน 5 รายการ คือ

1. Journal of Broadcasting
2. Journalism Quarterly
3. American Documentation
4. AV Communication Review
5. Journal of Advertising Research

ผลปรากฏว่า วารสาร 2 รายการแรกอ้างอิงหนังสือพิมพ์ และนิตยสารมากที่สุด ส่วนวารสาร 3 รายการหลัง อ้างอิงรายงานที่ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด (Fitzgibbons. 1980 : 302)

การวิเคราะห์การอ้างอิงสาขาวิชารัฐศาสตร์หลายเรื่องซึ่งสรุปผลการวิเคราะห์ตรงกันว่าหนังสือ เป็นวัสดุการศึกษาที่สำคัญในทางรัฐศาสตร์ รองลงมาเป็น วารสาร และเอกสารอื่น ๆ รวมทั้งหนังสือพิมพ์ เช่น งานวิจัยของ สตีวาร์ท (Stewart. 1970 : 329 - 353) พบว่าอ้างอิงหนังสือ ร้อยละ 66 วารสาร ร้อยละ 22 และหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 3 ที่เหลือเป็นสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ส่วน บวม และคนอื่น ๆ (Baum and others. 1976 : 895 - 917) พบว่าหนังสือมีปริมาณการอ้างอิง ร้อยละ 60 วารสาร ร้อยละ 32 และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ร้อยละ 8.7

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยในประเทศไทยที่พบว่า ในวิทยานิพนธ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ อ้างอิงหนังสือมากที่สุด ร้อยละ 46.35 รองลงมาคือ วารสาร ร้อยละ 31.10 และวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 8.44 ตามลำดับ (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524 : 79) ส่วนวิทยานิพนธ์สาขาวิชาประชากรศาสตร์ อ้างอิงหนังสือมากที่สุด ร้อยละ 31.71 รองลงมา คือ รายงานการวิจัย ร้อยละ 23.95 และวารสาร ร้อยละ 22.57 ตามลำดับ (พรวรรณ โพธิ์แก้ว 2526 : 58) แต่ในการเรียบเรียงเอกสารการวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาระดับปริญญาตรีป้องกันราชอาณาจักร ปรากฏว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาล มีการอ้างอิงมากที่สุด ร้อยละ 35.29 รองลงมา คือ หนังสือ ร้อยละ 27.78 และเอกสารอื่น ๆ ร้อยละ 11.82 ตามลำดับ (มุกดา ช่อมาก 2526 : 85) ส่วนอีกเรื่องหนึ่งศึกษาเฉพาะการอ้างอิงวารสารเพียงประเภทเดียว ซึ่งศึกษา โดย พูลสุขย์ ปริวัตรวรวิ (พ.ศ. 2526) เรื่อง การวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ดังนั้น จึงไม่มีข้อสรุปในเรื่องประเภททรัพยากรที่องค์สมุดที่ได้รับการอ้างอิง

จากผลการวิจัยทั้งของต่างประเทศ และประเทศไทย ที่กล่าวมาแล้ว พบสรุปได้ว่า ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มักอ้างอิงหนังสือมากกว่าสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ในหลายสาขาวิชา ยกเว้นสาขาวิชาจิตวิทยา นิเทศศาสตร์ และธุรกิจและการจัดการ ซึ่งมักอ้างอิงเอกสารประเภทอื่นมากกว่าหนังสือ

การวิเคราะห์การอ้างอิง เพื่อศึกษาอายุของรายการอ้างอิง

เอิร์ล และ วิกเคอรี (Earle and Vickery) วิเคราะห์การอ้างอิงในสาขาวิชาต่าง ๆ จากสิ่งพิมพ์ทางสังคมศาสตร์ และสรุปว่า สิ่งพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิงมีอายุเฉลี่ยไม่เกิน 9 ปี แต่ถ้าเป็นวารสารจะมีอายุประมาณ 6 ปี ทั้งนี้จะแตกต่างกันไปตามสาขาวิชาในสังคมศาสตร์ เช่น สาขาวิชาสวัสดิภาพสังคม เศรษฐศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ จะมีการอ้างอิงในอายุเฉลี่ยต่ำกว่านี้ (Fitzgibbons. 1980 : 302 - 303) ในปี ค.ศ. 1976 บวม และคนอื่น ๆ (Baum and others. 1976 : 895 - 917) ศึกษาการอ้างอิงในบทความวารสารที่ตีพิมพ์ในวารสาร American Political Science Review (APSR) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 ถึง 1975 พบว่า

การอ้างอิงส่วนใหญ่เป็นเอกสารที่มีอายุไม่เกิน 10 ปี ส่วนมากอยู่ในช่วงประมาณ 5 ปีครึ่ง และเอกสารที่มีอายุเกินกว่า 13 ปี สดเป็นเอกสารหลักที่มีเนื้อหาประเภทคลาสิกของสาขาวิชารัฐศาสตร์

การวิเคราะห์การอ้างอิง เพื่อศึกษาอายุของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงในสาขาวิชาจิตวิทยา พบว่า ประมาณร้อยละ 60 ของการอ้างอิงทั้งหมดเป็นเอกสารที่อยู่ในทศวรรษเดียวกันกับงานเขียนที่ใช้เป็นแหล่งการวิเคราะห์ คือ ไม่เกิน 10 ปี ส่วนจะมากหรือน้อยกว่านี้ จะแตกต่างกันไปตามลักษณะวิชาย่อยในสาขาวิชาจิตวิทยา กล่าวคือ จิตวิทยาที่มีเนื้อหาเบา ได้แก่ จิตวิทยาสังคม และจิตวิทยาส่วนบุคคล จะอ้างอิงเอกสารที่มีอายุมากกว่า 8 ปี ส่วนจิตวิทยาที่มีเนื้อหาหนัก ได้แก่ จิตวิทยาเชิงทดลอง และจิตวิทยาเชิงสรีรศาสตร์ จะอ้างอิงเอกสารที่เก่ากว่า คือ มากกว่า 11 ปี (Khigessse and Osgood. 1967 : 778 - 791)

การศึกษาอายุของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงในสาขาวิชาธุรกิจและการจัดการ โดย โปโพวิช (Popovich. 1978 : 110 - 117) พบว่า ร้อยละ 70 ของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงมีอายุประมาณ 10 ปี หรือต่ำกว่าเล็กน้อย ส่วนสาขาวิชาสังคมวิทยามีงานวิจัยหลายเรื่องสรุปไว้ใกล้เคียงกันคือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง เช่น วารสารได้รับการอ้างอิงในช่วงอายุเฉลี่ยประมาณ 7 ปีครึ่ง และสิ่งพิมพ์ไม่ต่อเนื่อง (ส่วนมากเป็นหนังสือ) มีการอ้างอิงมากในช่วงประมาณ 8 ปี (Fitzgibbons. 1980 : 318)

นอกจากนี้งานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 3 เรื่อง ที่กล่าวไว้ในเรื่องการวิเคราะห์การอ้างอิงเพื่อศึกษาประเภทของรายการอ้างอิง รายงานผลการวิจัยตรงกันว่า ช่วงอายุของเอกสารสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด มีอายุตั้งแต่ 0 ถึง 5 ปี รองลงมาคือ อายุระหว่าง 6 ถึง 10 ปี และ 11 ถึง 15 ปี ตามลำดับ และมักมีปริมาณการอ้างอิงโดยเฉลี่ยใกล้เคียงกันในแต่ละช่วงอายุ เช่น งานวิจัยของ อารีย์ ชื่นวัฒนา สรุปว่า เอกสารที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี มีการอ้างอิงมากที่สุด ร้อยละ 37.56 รองลงมาคือ อายุ 6 ถึง 10 ปี ร้อยละ 26.80 และอายุ 11 ถึง 15 ปี ร้อยละ 14.62 (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524 : 89) ซึ่งใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของ พรพรรณ โพธิ์แก้ว กล่าวคือ เอกสารที่อายุไม่เกิน 5 ปี ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ร้อยละ 36.61 รองลงมาคือ อายุ 6 ถึง 10 ปี ร้อยละ 36.10 และ อายุ 11 ถึง 15 ปี

ร้อยละ 17.82 (พรวรรณ โพธิ์แก้ว 2526 : 65) ส่วนงานวิจัยของ มุกดา ช่อมาก พบว่า เอกสารที่มีอายุในช่วง 0 ถึง 5 ปี มีการอ้างอิง ร้อยละ 52.03 รองลงมา มีอายุ 6 ถึง 10 ปี ร้อยละ 14.74 (มุกดา ช่อมาก 2526 : 91) และมีผลงานวิจัยของ พูลสุข ปริวัตรวรวิฑูรย์ เพียงเรื่องเดียว ที่ปรากฏว่า วารสารที่มีอายุช่วง 6 ปี ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด และวารสารที่มีอายุมากขึ้นเท่าใด ก็จะมีการอ้างอิงน้อยลงเป็นลำดับ (พูลสุข ปริวัตรวรวิฑูรย์ 2526 : บทสรุปย่อ)

จากผลงานวิจัยทั้งของต่างประเทศ และประเทศไทยที่กล่าวแล้ว สามารถสรุปได้ว่า เจ้าของงานเขียนทางสังคมศาสตร์ นิยมอ้างอิงเอกสารสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ ที่มีเนื้อหาทันสมัยมากกว่า เอกสารที่มีเนื้อหาเก่า อย่างไรก็ตาม การอ้างอิงเอกสารใหม่ หรือเก่าจะขึ้นอยู่กับลักษณะวิชาของงานเขียนด้วย โดยเฉลี่ยในหลายสาขาวิชาของสังคมศาสตร์ พบว่า ส่วนมากอ้างอิงเอกสารที่มีอายุไม่เกิน 10 ปี คือ อาจอยู่ระหว่าง 0 ถึง 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี

การวิเคราะห์การอ้างอิง เพื่อศึกษาภาษาของรายการอ้างอิง

การวิจัยทั้งในประเทศอังกฤษและอเมริกา พบว่า ภาษาของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงในทางสังคมศาสตร์เป็นภาษาอังกฤษ ร้อยละ 89 และส่วนมากเป็นเอกสารที่พิมพ์ในประเทศอังกฤษ ถึงร้อยละ 64 และของอเมริกา ร้อยละ 16 ส่วนประมาณ 1 ใน 30 ของการอ้างอิงทั้งหมด เป็นภาษาอื่น ๆ (Fitzgibbons. 1980 : 302) ส่วนลูทิต (Louttit. 1957 : 314 - 396) พบว่า การอ้างอิงวารสารสาขาจิตวิทยา เคมีและฟิสิกส์ ในงานเขียนของหลาย ๆ ชาติ มีการอ้างอิงในภาษาเดียวกับที่ผู้เขียนใช้มากที่สุด กล่าวคือ ถ้าผู้เขียนใช้ภาษาอังกฤษ ก็จะอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษมากถึงร้อยละ 92.5 ผู้เขียนที่ใช้ภาษาเยอรมัน จะอ้างอิงวารสารภาษาเยอรมัน ร้อยละ 91.1 และผู้เขียนที่ใช้ภาษาฝรั่งเศส จะอ้างอิงเป็นภาษาฝรั่งเศส ร้อยละ 64.6 ส่วนการศึกษาเรื่องอื่น ๆ พบว่า การอ้างอิงที่วิเคราะห์จากแหล่งประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในอเมริกาจะอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ ประมาณ ร้อยละ 90 นอกนั้นเป็นภาษาอื่น ๆ รวมกันประมาณ ร้อยละ 10 อย่างไรก็ตามจะแตกต่างกันไปตามลักษณะวิชา (Broadus. 1977 : 327)

ในปี ค.ศ. 1970 สตีวาร์ท (Stewart, 1970 : 329 - 553) วิเคราะห์การอ้างอิงในสาขาวิชารัฐศาสตร์ พบว่า ภาษาอังกฤษมีการอ้างอิงมากที่สุด ประมาณ ร้อยละ 85 ส่วนภาษาอื่น ๆ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมัน และรัสเซีย มีการอ้างอิงรวมกันประมาณ ร้อยละ 15 ส่วนการอ้างอิงในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์หลายเรื่อง ที่ศึกษาถึงภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ได้รับการอ้างอิง สามารถสรุปได้ว่า ส่วนมากเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งพิมพ์ในประเทศอังกฤษ และอเมริกาเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในช่วง ค.ศ. 1960 ถึง 1970 เป็นต้นมา สิ่งพิมพ์ของอเมริกามีเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่มีลักษณะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในระหว่างชาติต่าง ๆ จึงมีการอ้างอิงเป็นภาษาลาก (Fitzgibbons, 1980 : 307) ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับงานวิจัยของโพโพวิช (Popovich, 1978 : 110 - 117) ที่ศึกษาการอ้างอิงในสาขาวิชาธุรกิจและการจัดการ พบว่า มีการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษเกือบทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 0.1 เท่านั้น ที่เป็นภาษาต่างประเทศอื่น ๆ และเป็นไปในทิศทางเดียวกับสาขาวิชาสังคมวิทยา ที่อ้างอิงสิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษมากถึงร้อยละ 90 ถึง ร้อยละ 97 ของการอ้างอิงทั้งหมด (Fitzgibbons, 1980 : 318)

งานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 3 เรื่อง ที่พบว่า ภาษาอังกฤษได้รับการอ้างอิงสูงกว่าภาษาไทย ทั้ง ๆ ที่งานเขียนที่ใช้เป็นแหล่งการวิเคราะห์เป็นภาษาไทย และเจ้าของงานเขียนก็เป็นคนไทย ซึ่งได้แก่ งานวิจัยของ อารีย์ ชื่นวัฒนา ที่พบว่า วิทยานิพนธ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ อ้างอิงภาษาอังกฤษ ร้อยละ 61.13 ของการอ้างอิงทั้งหมด งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งของ พรพรรณ โพธิ์แก้ว ที่พบว่า วิทยานิพนธ์สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ใช้เอกสารภาษาอังกฤษในการอ้างอิง ร้อยละ 63 อีกร้อยละ 37 เป็นภาษาไทย (พรพรรณ โพธิ์แก้ว 2526 : บทคัดย่อ) และผลงานวิจัยของ พูลสุข ปริวัตรวรวิฒิ พบว่า วิทยานิพนธ์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ใช้วารสารภาษาอังกฤษในการอ้างอิง ร้อยละ 66.75 รองลงมาเป็นวารสารภาษาไทย ร้อยละ 32.76 ส่วนอีกร้อยละ 0.49 อ้างอิงเป็นภาษาอื่น ๆ (พูลสุข ปริวัตรวรวิฒิ 2526 : บทคัดย่อ) ซึ่งผลงานวิจัยทั้ง 3 เรื่องนี้ ขัดแย้งกับข้อสรุปของ ลุตทิต ที่กล่าวไปแล้วว่า ถ้างานเขียนและผู้เขียนใช้ภาษาไทย ก็จะอ้างอิงเอกสารในภาษานั้นมากที่สุด อย่างไรก็ตามผลงานวิจัยของไทยทั้ง 3 เรื่อง ให้ข้อสรุปตรงกันถึงสาเหตุที่ภาษาอังกฤษได้รับการอ้างอิงมากกว่าภาษาไทยว่า เอกสารสิ่งพิมพ์มี

เนื้อหาต่าง ๆ ที่เจ้าของงานเขียนต้องการใช้นั้นเป็นภาษาไทยน้อยกว่าภาษาอังกฤษ ประกอบกับการผลิตหนังสือตำรา หรือวารสารทางวิชาการเป็นภาษาไทยยังมีน้อย หรือถ้ามีก็ไม่ทันสมัย ดังนั้นเจ้าของงานเขียนจึงนิยมใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษมากกว่า

แต่มีงานวิจัยในประเทศไทยเรื่องหนึ่ง ที่พบว่า เอกสารภาษาไทยได้รับการอ้างอิงมากกว่าภาษาอังกฤษ คือ งานวิจัยของ มุกดา ช่อมาก ซึ่งพบว่า เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ใช้เอกสารภาษาไทย ร้อยละ 78.50 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 21.50 เป็นภาษาอังกฤษ (มุกดา ช่อมาก 2526 : 87)

จากผลงานวิจัยทั้งของต่างประเทศ และประเทศไทย ที่กล่าวไปแล้วสามารถสรุปได้ว่าในงานเขียนทางสังคมศาสตร์ ผู้เขียนนิยมใช้เอกสารที่เป็นภาษาเดียวกับงานเขียนมากกว่าภาษาอื่น ๆ เนื่องจากง่ายต่อการอ่านและสามารถทำความเข้าใจได้เร็วกว่าการใช้ภาษาอื่น ๆ แต่ที่ต้องใช้ภาษาอื่น ๆ มากกว่า เป็นเพราะการผลิตเอกสารเนื้อหาในภาษาที่ต้องการมีไม่เพียงพอหรือล้าสมัย ดังนั้นผู้เขียนจึงต้องใช้เอกสารที่เป็นภาษาอื่น ๆ แทน

การวิเคราะห์การอ้างอิงในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ในปี ค.ศ. 1965 โรเบิร์ต เอ็น. บรอดัส (Robert N. Broadus) วิเคราะห์การอ้างอิงที่ปรากฏใน Encyclopedia of Educational Research ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 (ค.ศ. 1960) ซึ่งเป็นหนังสืออ้างอิงที่สำคัญรายการหนึ่งในวงการศึกษาศาสตร์ เพื่อศึกษาลักษณะการอ้างอิงในสาขาวิชาในด้านรูปแบบ (ประเภท) ภาษา และอายุ ผลที่ได้ใช้เป็นแนวโน้มในการศึกษาสาขาวิชาว่า นอกจากนี่ยังเปรียบเทียบผลที่ได้กับผลการศึกษาในเรื่องเดียวกัน แต่วิเคราะห์จากสารานุกรมฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1950)

บรอดัส แบ่งรูปแบบของเอกสารอ้างอิงออกเป็น 2 ประเภท คือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง ประกอบด้วย วารสาร สิ่งพิมพ์ที่ออกเป็นชุดติดต่อกัน และหนังสือรายปี อีกประเภทหนึ่ง คือ สิ่งพิมพ์ไม่ต่อเนื่อง ได้แก่ หนังสือ จุลสาร (ความหนาไม่เกิน 60 หน้า) วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก และวิทยานิพนธ์ปริญญาโท การวิเคราะห์เนื้อหา ใช้แนวทางตามระบบการคัดหมู่หอสมุดรัฐสภา ส่วนการบันทึกรายการอ้างอิง บรอดัสใช้เฉพาะรายการอ้างอิงทุก ๆ อันดับ 10 ของบรรณานุกรม

ท้ายเรื่องในสารานุกรม ได้รายการอ้างอิงทั้งหมด 1,525 รายการ เมื่อวิเคราะห์วิเคราะห์ พบว่า เป็นสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง 865 รายการ (ร้อยละ 56.8) สิ่งพิมพ์ไม่ต่อเนื่อง 654 รายการ (ร้อยละ 42.9) นอกจากนี้มีเอกสารอื่น ๆ ที่ไม่เข้าประเภทที่กำหนดไว้อีก 6 รายการ (ร้อยละ 0.3) เมื่อวิเคราะห์ประเภทย่อยลงไปอีก พบว่า วารสารมีการอ้างอิงมากที่สุด ในประเภทสิ่งพิมพ์ไม่ต่อเนื่อง คือ มีการอ้างอิง 693 ครั้ง (ร้อยละ 45.4) และหนังสือมีการอ้างอิงมากที่สุด ในประเภทสิ่งพิมพ์ไม่ต่อเนื่อง คือ 423 ครั้ง (ร้อยละ 32.7) ส่วนจุลสาร วิทยานิพนธ์ปริญาเอก และปริญาโท ได้รับการอ้างอิงน้อย เฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 4.9, 4.1 และ 1.3 ตามลำดับ เนื้อหาที่มีการอ้างอิงมากที่สุด คือ เรื่องการศึกษาทั่วไป ร้อยละ 25.8 รองลงมาคือ ทฤษฎีและการศึกษาภาคปฏิบัติ ร้อยละ 22.4 จิตวิทยา ร้อยละ 11.4 สังคมวิทยา ร้อยละ 9.0 และแพทยศาสตร์ ร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาจากสารานุกรม ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 พบว่า รายการอ้างอิง ส่วนมากทั้งประเภท และเนื้อหา มีปริมาณการอ้างอิงเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

ส่วนภาษาของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง พบว่า เป็นภาษาอื่น ๆ คือ ฝรั่งเศส และเยอรมัน อยู่เพียง 13 รายการ จากจำนวนการอ้างอิงทั้งหมด 1,525 รายการ ซึ่งแสดงว่า นักการศึกษาของอเมริกา ที่มีส่วนร่วมการเขียน Encyclopedia of Educational Research นิยมใช้ภาษาอังกฤษในการอ้างอิงมากกว่าภาษาอื่น ๆ เอกสารส่วนมากมีการอ้างอิงในช่วงอายุเฉลี่ยไม่เกิน 10 ปี แต่จะแตกต่างกันไปตามประเภทของเอกสารอ้างอิง เช่น หนังสือ อ้างอิงในช่วงอายุเฉลี่ยประมาณ 10 ปี วารสาร ประมาณ 8 ปี และวิทยานิพนธ์ ประมาณ 5 ปี

เมื่อวิเคราะห์รายการวารสารทั้ง 693 รายการ พบว่า วารสาร 7 รายการ ที่มีการอ้างอิงมากที่สุด ตามลำดับ ดังนี้

1. Journal of Educational Research
2. Elementary School Journal
3. Research Quarterly
4. Review of Educational Research
5. Journal of Educational Psychology

6. Child Development

7. English Journal

วารสารทั้ง 7 รายการนี้ จำเป็นจะต้องมีอยู่ในห้องสมุดเพื่อการวิจัยทางการศึกษา และสำหรับห้องสมุดทั่ว ๆ ไป ก็ควรจะมวารสารเหล่านี้ด้วย (Broadus. 1965 : 330 - 332)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1972 มีงานวิจัย 2 เรื่อง ศึกษาโดย บาร์รอน และ นาริส (Barron and Naris) ที่วิเคราะห์วารสารการวิจัย และโครงสร้างที่เกี่ยวข้องทางการวิจัยในสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์ ส่วนอีกเรื่องหนึ่งคือ การศึกษาความสัมพันธ์ของวารสารในสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ซึ่งศึกษาโดย นาริน และ การ์ไซด์ (Narin and Garside) งานวิจัยทั้ง 2 เรื่อง ศึกษาถึงการจัดกลุ่มของสาขาวิชาทั้งภายในและภายนอกสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยของ นาริน และ การ์ไซด์ ซึ่งเน้นหนักเรื่องการศึกษาพิเศษ ผลปรากฏว่า วรรณกรรมที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดเป็นเรื่องทางการศึกษาพิเศษ รองลงมาเป็นเรื่องทางจิตวิทยา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เรื่องการศึกษาพิเศษมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่องจิตวิทยามากกว่าเรื่องการศึกษาทั่ว ๆ ไป และเมื่อพิจารณาเนื้อหาของจิตวิทยา พบว่า จิตวิทยาเชิงทดลอง และจิตวิทยาคลินิก เป็นเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงมากกว่าจิตวิทยาด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุดเฉพาะทางด้านนี้ หรือห้องสมุดที่ให้บริการด้านการศึกษาศาสตร์ ถึงเรื่องการจัดหาวารสารที่สำคัญ กล่าวคือ ควรจัดหาวารสารด้านการศึกษาศาสตร์โดยตรง ระหว่าง 5 ถึง 10 รายการ วารสารทางจิตวิทยา ประมาณ 10 ถึง 20 รายการ และวารสารด้านการศึกษาทั่ว ๆ ไปอีกประมาณ 5 รายการ ส่วนการศึกษาเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงในด้านการศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาทั่ว ๆ ไป พบว่า มีการอ้างอิงเนื้อหาของสาขาวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากเนื้อหาทางการศึกษาคำศัพท์โดยตรงด้วย ซึ่งสาขาวิชาอื่น ๆ นั้นยังคงเกี่ยวข้องกับสังคมศาสตร์อยู่เป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ผลงานวิจัยทั้งของ บาร์รอน และของ นาริน ยังสรุปได้ว่า วารสารที่สำคัญซึ่งเป็นหลักทางศึกษาคำศัพท์ทั่ว ๆ ไป มี 6 รายการ ได้แก่

1. Journal of Educational Psychology
2. Journal of Abnormal and Social Psychology
3. Child Development

4. Personnel and Guidance Journal

5. Psychological Bulletin

6. American Psychologist

เมื่อเปรียบเทียบรายชื่อวารสารดังกล่าวกับผลงานวิจัยของบรรดาสังคักศึกษาในปี ค.ศ. 1965

พบว่า วารสาร จำนวน 2 รายการ ที่มีข้อสรุปตรงกันว่า เป็นวารสารสำคัญทางด้านศึกษาคำศัพท์ ได้แก่ วารสาร Journal of Educational Research และ Child Development (Narin and Garside. 1972 : 695 - 704)

ในปี ค.ศ. 1976 โมชิดา (Mochida) บรรณารักษ์ฝ่ายอ้างอิงของห้องสมุดซินแคลร์ (Sinclair Library) ซึ่งเป็นห้องสมุดสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยฮาวาย (University of Hawaii) ทำการสำรวจการอ้างอิงวรรณกรรมของสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงขอบเขตเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างทรัพยากรห้องสมุดในสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์ให้แก่ห้องสมุดแฮมิลตัน (Hamilton Library) ซึ่งเป็นห้องสมุดระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาวาย เนื่องจากห้องสมุดซินแคลร์ และห้องสมุดแฮมิลตันพยายามจัดห้องสมุดให้เป็นไปตามมาตรฐานที่สภารับรองวิทยฐานะการศึกษาครูแห่งชาติ (National Council for Accreditation of Teacher Education) กำหนดไว้ ตัวอย่างเช่น

หลักสูตรพื้นฐานการศึกษา ห้องสมุดต้องมีทรัพยากรห้องสมุดต่าง ๆ และงานวิจัย รวมทั้งการบริการที่เพียงพอ สามารถตอบสนองได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้

หลักสูตรการศึกษาระดับสูง ห้องสมุดต้องมีทรัพยากรห้องสมุดอย่างพอเพียงที่จะให้บริการตามโครงสร้างของวิชาการศึกษาอิสระ และการวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับในแต่ละแขนงวิชาของหลักสูตรการศึกษาระดับสูงได้

อย่างไรก็ตามในมาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่มีการระบุจำนวน หรืออัตราเฉลี่ยร้อยละ ที่ห้องสมุดควรจัดหา ดังนั้นการสำรวจการอ้างอิงจึงเป็นวิธีการหนึ่ง ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางได้ตามความประสงค์ของผู้เรียน และผู้สอน ในสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์ โมชิดา จัดกลุ่มแขนงวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำศัพท์ ตามที่มหาวิทยาลัยมีหน่วยงานเหล่านี้อยู่ โดยยึดหลักการเกื้อกูล

ในแขนงวิชาที่มีความสัมพันธ์กัน ก็จัดไว้ในกลุ่มเดียวกัน เช่น แขนงวิชาผู้ศึกษากับอุตสาหกรรมศึกษา จัดรวมไว้กับแขนงวิชาโครงสร้างและหลักสูตร แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษา และแขนงวิชาการแนะแนว ก็จัดไว้ในกลุ่มเดียวกัน นอกจากนี้ยังจัดการศึกษาทั่ว ๆ ไป เป็นอีกกลุ่มหนึ่งต่างหากด้วย กล่าวโดยสรุป โมซังค์ จัดกลุ่มหลักสูตร ออกเป็น 7 กลุ่ม คือ

1. การศึกษาทั่ว ๆ ไป
2. การบริหารการศึกษา
3. การสื่อสารการศึกษา
4. พื้นฐานการศึกษา
5. จิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนว
6. หลักสูตรกับโครงสร้าง และผู้ศึกษากับอุตสาหกรรมศึกษา
7. การศึกษาพิเศษ

โมซังค์ใช้วารสารเป็นแหล่งการวิเคราะห์การอ้างอิง โดยการประเมินรายชื่อวารสารที่เป็นตัวแทนในแขนงวิชาดังกล่าวจากหนังสือบรรณานุกรม ชื่อ Guide to Periodicals in Education (1968) ของ William Camp และ Magazines for Libraries (1972) ของ Bill Katz วารสารที่ประเมินมาแต่ละชื่อเรื่องเป็นวารสารที่มีการทำดัชนีอยู่ในหนังสือดัชนีที่สำคัญ 2 เล่ม คือ Education Index และ Current Index to Journals in Education (CIJE) วารสารที่ประเมินมา 14 รายการ แต่ละรายการเลือกมาเฉพาะฉบับที่ 1 และ 3 ของปี ค.ศ. 1975 ซึ่งได้แก่

1. Teacher's College Record	Feb. 1975, Sept. 1975
2. Harvard Educational Review	Feb. 1975, Aug. 1975
3. National Association of
Secondary School Principals
Bulletin	Jan. 1975, Oct. 1975
4. Educational Administration
Quarterly	Winter 1975, Winter 1976

5. A-V Communication Review	Spring 1975, Fall 1975
6. Comparative Education Review	Feb. 1975, June 1975
7. Journal of Educational Research	Jan. 1975, Sept. 1975
8. Educational Theory	Summer 1975, Winter 1975
9. Journal of Educational Psychology	Feb. 1975, Aug. 1975
10. Journal of Experimental Child Psychology	April 1975, June 1975
11. Journal of Counseling Psychology	May 1975, Nov. 1975
12. Educational Leadership	March 1975, Oct. 1975
13. Educational Forum	Jan. 1975, May 1975
14. Exceptional Children	Jan. 1975, Sept. 1975

ส่วนวิธีการศึกษานั้น โมฮิดา สํารวจการอ้างอิงจากบรรณานุกรมท้ายบทความวารสาร เฉพาะบทความแรกของวารสารแต่ละฉบับที่เป็นแหล่งการวิเคราะห์เท่านั้น โดยการบันทึกรายการ อ้างอิงตามจำนวนที่ปรากฏจริง ตัวอย่างเช่น เอกสาร A ได้รับการอ้างอิง ในวารสาร B จำนวน 3 ครั้ง และในวารสาร C อีก 2 ครั้ง ก็จะนับรวมเป็นการอ้างอิงทั้งหมด 5 ครั้ง เป็นต้น , เมื่อได้รายการอ้างอิงมาแล้วจึงคัดหมวดหมู่ตามเลขเรียกหนังสือในระบบหอสมุดรัฐสภา ตามรายการบัตรของห้องสมุดซินแคลร์ และห้องสมุดแฮมิลตัน

ผลการสำรวจ พบว่า มีการอ้างอิงทั้งหมด 623 รายการ เป็นวารสาร 388 รายการ (ร้อยละ 62.28) หนังสือ 101 รายการ (ร้อยละ 16.21) และเอกสารอื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ที่ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ รายการโทรทัศน์ สารสิ่งเขป คำพิพากษาของศาล และเอกสารการติดต่อส่วนบุคคล เป็นต้น ได้รับการอ้างอิงรวมกัน 134 รายการ (ร้อยละ 21.51) รายการอ้างอิงทั้งหมดเป็นเนื้อหาทางการศึกษาโดยตรง ร้อยละ 31.00 คติวิทยา

ร้อยละ 27.20 สังคมวิทยา ร้อยละ 9.40 และรัฐศาสตร์ ร้อยละ 7.80 ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 24.50 เป็นเห็ดหาอื่น ๆ ตามการแบ่งหมวดหมู่ของหอสมุดรัฐสภาฯ รวมกัน จากผลการ สืบรวจ สรุปได้ว่า การอ้างอิงในเนื้อหาจิตวิทยา มีความสำคัญต่อสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จะเห็น ได้จากปริมาณการอ้างอิงที่เป็นจิตวิทยา มีปริมาณมากกว่า 1 ใน 4 ของปริมาณการอ้างอิงทั้งหมด และเมื่อพิจารณาเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ข้างต้น จะเห็นว่า ปริมาณการอ้างอิงรวมเกินกว่า ร้อยละ 75 ของการอ้างอิงทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องอย่าง ใกล้ชิดกับสาขาวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์

นอกจากนี้ โมซิดา ยังได้สำรวจต่อไปอีกถึงรายชื่อวารสารที่ได้รับการอ้างอิงในบทความ วารสารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ วารสารทางการศึกษา วารสารทางจิตวิทยา และวารสารทางสังคมวิทยา ในแต่ละกลุ่มมีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

วารสารทางการศึกษา ได้แก่

1. Journal of Educational Psychology
2. Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior
3. Harvard Educational Review
4. Review of Educational Research
5. Sociology of Education
6. Comparative Education Review
7. Educational Screen and AV Guides
8. Journal of College Student Personnel
9. Notes on Education

วารสารทางจิตวิทยา ได้แก่

1. Journal of Applied Behavior Analysis
2. Journal of Counseling Psychology
3. Psychological Review
4. Psychological Bulletin

5. Journal of Counseling and Clinical Psychology
6. American Psychologist
7. Journal of Experimental Psychology
8. Developmental Psychology
9. Journal of Experimental Child Psychology
10. Contemporary Psychology

วารสารทางสังคมวิทยา ได้แก่

1. Child Development
2. American Journal of Society
3. American Sociological Review
4. Journal of Social Issues
5. Social Biology
6. Eugenics Review

ในการศึกษาครั้งนี้ยังสำรวจต่อไปว่า วารสารทุกรายชื่อในทั้ง 3 กลุ่ม ดังกล่าว มี หรือไม่มี ในห้องสมุดชินแคลร์ และห้องสมุดแฮมิลตัน ผลปรากฏว่า ห้องสมุดทั้ง 2 แห่ง มีวารสารเหล่านี้เป็น ส่วนมาก กล่าวคือ ห้องสมุดชินแคลร์ไม่มีวารสารอยู่เพียง 8 รายการ ห้องสมุดแฮมิลตันไม่มีวารสาร เพียง 1 รายการ อย่างไรก็ตามวารสารที่ไม่มีในห้องสมุดชินแคลร์ ก็จะมีอยู่ในห้องสมุดแฮมิลตัน ทั้งหมด ยกเว้น วารสารเพียงชื่อเดียว คือ Notes on Education ที่ห้องสมุดทั้ง 2 แห่ง ไม่มี อยู่เลย ในท้ายที่สุด โมชิดา สรุปว่า จากผลการสำรวจครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดทั้ง 2 แห่ง ซึ่งสนับสนุนการศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา มีทรัพยากรการศึกษาที่เป็นประโยชน์ และ เพียงพอเพื่อส่งเสริมการศึกษา และการวิจัยของสาขาวิชาศึกษาคำสั่งร์ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (Mochida. 1976 : 29 - 42)

อนึ่ง จากรายงานผลการวิเคราะห์การอ้างอิงในสาขาวิชาศึกษาคำสั่งร์ทั้งหมดที่กล่าวมา แล้ว สามารถสรุปได้ว่า ประเภทของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงมาก มี 2 ประเภท คือ หนังสือ และวารสาร และส่วนมากจะอ้างอิงเป็นหนังสือมากกว่าวารสาร ทางด้านขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับ

การอ้างอิงในผลงานเขียนทางสาขาวิชาศึกษาคาสตร์ มักอยู่ใน 3 สาขาวิชาที่สำคัญคือ การศึกษา จิตวิทยา และสังคมวิทยา เป็นส่วนใหญ่ และอาจมีการอ้างอิงในสาขาวิชารัฐศาสตร์ และแพทย-ศาสตร์ ด้วย ทางด้านอายุของเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง ส่วนมากอยู่ในช่วงอายุเฉลี่ยไม่เกิน 10 ปี สำหรับหนังสือ และ 8 ปี สำหรับวารสาร ทางด้านภาษา พอสรุปได้ว่า ในงานเขียนทางสาขาวิชาศึกษาคาสตร์จะอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาเดียวกับงานเขียนและผู้ใช้เขียน นอกจากนี้จากผลงานวิจัยทั้งหมด สามารถสรุปรายชื่อวารสารที่สำคัญของสาขาวิชาศึกษาคาสตร์ ซึ่งเสนอไว้ตรงกัน บางรายการในผลการวิจัยแต่ละเรื่องด้วย วารสารเหล่านี้ ได้แก่

1. Journal of Educational Psychology
2. Journal of Educational Research
3. Review of Educational Research
4. Child Development
5. Psychological Bulletin
6. American Psychologist

นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์การอ้างอิงในแขนงวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นแขนงหนึ่งของสาขาวิชาศึกษาคาสตร์ ซึ่งศึกษาในปี ค.ศ. 1979 โดย คอลลีน เพ็กกี้ สมิธ (Colleen Peggy Smith) งานวิจัยเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาเอกแขนงวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและรวบรวมผลงานที่สำคัญในแขนงวิชานี้ด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์การอ้างอิงทางสนเทศศาสตร์เป็นวิธีการศึกษาโดยใช้วารสารหลักของแขนงวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ 3 รายการ คือ

1. Journal of Higher Education
2. Educational Record
3. Harvard Educational Review

วารสารทั้ง 3 รายการ ใช้ฉบับที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี ค.ศ. 1970 ถึง 1978 และ ลุ่มตัวอย่างรายการอ้างอิงในบทความวารสารดังกล่าวมา ร้อยละ 25 ของการอ้างอิงทั้งหมด ได้ รายการอ้างอิงมา 1,174 รายการ

เมื่อนำรายการอ้างอิงมาวิเคราะห์ ปรากฏว่า มีหนังสือเพียง 39 เล่ม ที่ได้รับการอ้างอิงซ้ำ 3 ครั้งขึ้นไป สำนักรายชื่อหนังสือทั้ง 39 เล่ม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะแขนงวิชาผู้สวดอันดับความสำคัญ ตั้งแต่ อันดับ 1 ถึง 5 โดยใช้สถิติหาความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อทดสอบว่ารายชื่อหนังสือที่ได้รับการอ้างอิงมาก 5 อันดับแรก สัมพันธ์กับรายชื่อหนังสือที่ผู้เชี่ยวชาญสวดอันดับหรือไม่

ผลปรากฏว่า ค่าความสัมพันธ์เป็น .4225 ที่ระดับนัยสำคัญ .004 ซึ่งแสดงว่าหนังสือที่มีการอ้างอิงสูงที่สุด 5 เล่ม กับหนังสือที่ผู้เชี่ยวชาญสวดอันดับ 5 เล่ม มีความสัมพันธ์กัน และเมื่อศึกษาต่อไปถึงสำนักพิมพ์ ปรากฏว่า สำนักพิมพ์ 3 แห่ง ที่พิมพ์หนังสือในแขนงวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งได้รับการอ้างอิงมาก ได้แก่

1. Jossey-Bass, Inc.
2. McGraw-Hill Book Company
3. American Council on Education

อย่างไรก็ตาม สมิธยังเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาต่อไปด้วยวิธีการอื่น ๆ อีกเพื่อสรุปข้อมูลที่แน่ชัดได้มากขึ้น (Smith. 1979 : 1916 - A)

ยังมีงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งที่จะกล่าวต่อไปนี้ ซึ่งเป็นการศึกษาที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์การอ้างอิง เข้ามาเชื่อมโยงเพื่อศึกษาผลงานของแขนงวิชาหนึ่งของศึกษาคำลัทธิ แต่ไม่มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษาของรายการอ้างอิงเหมือนกับรายงานวิจัยอื่น ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ ในปี ค.ศ. 1976 บาร์บารา เจนเนลล์ สมิธ ทำการศึกษาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาเอกในแขนงวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อบ่งชี้ถึงการติดต่อสื่อสารในหมู่นักวิชาการ และการใช้คำศัพท์ของแขนงวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ด้วยการวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์ 2 วิธี คือ การวิเคราะห์การอ้างอิง และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาจากรายการอ้างอิงที่ปรากฏในดรรชนีการอ้างอิงทางสังคมศาสตร์ (Social Science Citation Index) ของปี ค.ศ. 1973 โดยใช้การวิเคราะห์แบบ CROSSTABS จากโปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences - SPSS) ด้วยการใส่คอมพิวเตอร์หาเอกสารที่อ้างอิงเอกสารอื่น

และเอกสารที่ได้รับการอ้างอิง (Citing Works and Cited Works) ปรากฏว่าได้บทความวารสาร 7 บทความ และหนังสือ 1 เล่ม ที่ต่างก็อ้างอิงซึ่งกันและกัน มีการอ้างอิง จำนวน 1,085 ครั้ง มีคำศัพท์ในแขนงวิชาทั้งหมด 5,139 คำ เมื่อพิจารณาแยกคำที่ซ้ำแล้ว คงเหลือศัพท์ที่ต่างกันอยู่ 1,871 คำ

ผลการศึกษา พบว่า การสื่อสารในหมู่นักวิชาการแขนงวิชาการศึกษาผู้ใหญ่เป็นไปในลักษณะที่เพิ่งก่อตัวเริ่มต้น นั่นคือ มีผู้เขียนเพียง 24 คน ของแขนงวิชาที่อ้างอิง หรือได้รับการอ้างอิงจากผู้เขียนคนอื่น ๆ ในแขนงวิชาเดียวกัน และเมื่อเปรียบเทียบความถี่ของคำศัพท์สำคัญ 17 คำ จากทั้งหมด 1,871 คำ พบว่า มีคำที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าพวกกับแขนงวิชาการศึกษาผู้ใหญ่อยู่ 2 คำ เป็นคำนาม 1 คำ คือ คำว่า Bibliography และคำวิเศษณ์ 1 คำ คือ คำว่า Annotated

จากการศึกษาด้วยวิธีวิเคราะห์การอ้างอิง และคำศัพท์ที่พบว่านักวิชาการในแขนงวิชาที่ใช้มาก แสดงให้เห็นว่า แขนงวิชาการศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวข้องกับสังคมศาสตร์สาขาอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาขาวิชาสังคมวิทยาและนักสังคมวิทยา ซึ่งน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเติบโตของกระบวนการความรู้ตามแนวความคิดของคุน (Thomas Khun เป็นนักทฤษฎีฟิสิกส์) กล่าวคือ การพัฒนาเติบโตของวิชาใหม่ เป็นผลมาจากการพัฒนารูปแบบ ที่เรียกว่า Paradigm ซึ่งวิชาความรู้ใหม่จะเกิดขึ้นอย่างมีแบบแผน โดยมีผลงานเก่าที่มีสมมูลผลเป็นพื้นฐาน ส่วนการเกิด Paradigm ระหว่างแขนงวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ กับสาขาวิชาสังคมวิทยา ถ้าเป็นไปได้จริง ก็จะเป็นเหตุผลสนับสนุนให้คำศัพท์ของแขนงวิชานี้มีลักษณะละเอียด และซับซ้อนขึ้นไปอีก (Smith, 1975 : 6512 - 6513 - A)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในประเทศไทยอีกเรื่องหนึ่งของ ประดิษฐ์ สกิดวัฒนาภักดิ์ ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาการอ้างอิงและปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลในการทำปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งทำการวิจัยในปี พ.ศ. 2527 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงประเภท ขอบเขตเนื้อหาวิชา อายุ และหน่วยงานที่ผลิตสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงในปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ระหว่างปีการศึกษา 2520 - 2524 จำนวน 419 เล่ม โดยวิธีวิเคราะห์การอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ปรากฏใน

บรรณานุกรมของปริญาโทพนธ์ และศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลของผู้สำเร็จ การศึกษามหาบัณฑิตระหว่างปีการศึกษา 2523 - 2524 จำนวน 185 คน จากแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า พร้อมทั้งเสนอผลการวิจัยเป็นร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาปรากฏว่า มีปริมาณการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลทั้งสิ้น 1,407 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.29 ของการอ้างอิงทั้งหมด ประเภทของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือ ร้อยละ 23.10 รองลงมาคือ เรื่องราวต่าง ๆ ร้อยละ 20.54 และรายงานการค้นคว้าและวิจัย ร้อยละ 18.83 สำหรับขอบเขตเนื้อหาวิชาของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ หมวดการศึกษา ร้อยละ 61.19 รองลงมาคือ หมวดสังคมศาสตร์ ร้อยละ 14.64 ส่วนช่วงอายุ ของสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ ช่วงอายุ 0 - 3 ปี ร้อยละ 50.73 และ สิ่งพิมพ์รัฐบาลของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ร้อยละ 56.29 ปริมาณสิ่งพิมพ์ รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิงมีอยู่ในหอสมุด ร้อยละ 50.96 ของจำนวนสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ได้รับการอ้างอิง ทั้งหมด สำหรับปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้แก่ ลักษณะรูปเล่มไม่ดึงดูดความสนใจ พิมพ์เผยแพร่ช้ากว่ากำหนด และกำหนดการพิมพ์เผยแพร่ไม่แน่นอน นอกจากนี้ พบว่า ปัญหาสำคัญ เกี่ยวกับการคัดค้านงานสิ่งพิมพ์รัฐบาลของหอสมุด ได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์งานฝ่ายสิ่งพิมพ์ รัฐบาล ผู้ใช้ค้นหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลเล่มที่ต้องการไม่พบ หอสมุดไม่มีสิ่งพิมพ์ชื่อเรื่องที่ต้องการ และ มีอยู่น้อยฉบับ รวมทั้งการไม่มีบริการรวบรวมบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาลใหม่ ๆ และไม่มีบุคลากร อำนวยความสะดวกในการให้บริการโดยตรง (ประสิทธิ์พร สัตถิวัฒนานนท์ 2527 : บทคัดย่อ)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของเอกสารการล่อนยุตวิยาของสาขาวิช่า

ศึกษาค่าลัทธิ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เปิดสอนในระบบการล่อนทางไกล ซึ่งปัจจุบันอยู่ใน ระยะเริ่มต้น ถึงแม้ว่าระบบการล่อนทางไกลจะมีสื่อการล่อนหลายประเภทก็ตาม แต่สื่อการล่อน ที่เป็นหลักสำคัญคือ สื่อการล่อนประเภท สิ่งพิมพ์ อันได้แก่ เอกสารการล่อน และแบบฝึกปฏิบัติ เนื้อหาภายในของเอกสารการล่อนประกอบไปด้วย วิธีการศึกษา ซึ่งแนะแนวทางการศึกษาด้วยตนเอง แก่นักศึกษา และผู้สนใจอย่างละเอียดและชัดเจน เนื้อหาแต่ละหน่วยได้ระบุแผนการล่อน ได้แก่

แนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน สื่อการสอน และการประเมินผล แผนการสอนนี้ช่วยให้ นักศึกษา และผู้สนใจ ได้ทราบวัตถุประสงค์ แนวความคิด แนวทางการประเมินผลของผู้เขียน ชุดวิชา และสามารถสรุปประเด็นสำคัญของเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง สำหรับเนื้อหาภายในของ แบบฝึกปฏิบัติ ประกอบไปด้วย แบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน และหลังเรียน การบันทึกสาระ สำคัญ กิจกรรม อันเป็นประโยชน์ต่อการเสริมความเข้าใจและเป็นการทดสอบตนเองว่าได้เกิด การเรียนรู้หรือยัง ไม่เข้าใจในเรื่องใดบ้าง เพื่อจะได้ย้อนไปศึกษาใหม่ ทำให้เกิดความเข้าใจ ยิ่งขึ้น

สื่อการสอนประเภทอื่นเป็นเพียงการเสริมหรือตอบปัญหาให้นักศึกษาเท่านั้น ดังนั้น นักศึกษาทุกคนจะต้องศึกษาเอกสารการสอน และทำกิจกรรมในแบบฝึกปฏิบัติ ถ้าเอกสารการสอน และแบบฝึกปฏิบัติมีประสิทธิภาพจริงแล้ว แม้นักศึกษาจะไม่มีโอกาสได้ศึกษาจากสื่อการสอนประเภท อื่น ก็สามารถสอบผ่านได้เพราะเอกสารการสอน คือ เนื้อหาทั้งหมดที่เรียนในแต่ละชุดวิชา

เนื่องจากเอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติมีความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้ว มหาวิทยาลัย สุธาชัยธรรมาธิราช จึงทำการวิจัยเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของเอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ

1. สืบหาข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติ
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของเอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติ

นอกจากผลการวิจัยจะใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพของเอกสารการสอน และแบบฝึกปฏิบัติแล้ว ยังช่วยให้นักศึกษา สุธาชัยธรรมาธิราชประหยัดค่าใช้จ่ายในการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลง เอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติได้ถูกต้องและรวดเร็ว (มหาวิทยาลัยสุทธาชัยธรรมาธิราช 2524 : 1)

การวิจัยเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของเอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติชุดวิชาของมหาวิทยาลัย สุธาชัยธรรมาธิราช มีการวิจัยแล้ว 2 ครั้ง คือ ในปี พ.ศ. 2524 และ พ.ศ. 2526 การวิจัย ทั้ง 2 ครั้ง มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกันดังกล่าวไปแล้ว แต่เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารการสอนชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาคำสวดในครั้งนี้ จึงเสนอ ผลการวิจัยเฉพาะส่วนที่เป็นเอกสารการสอนชุดวิชาของสาขาวิชานี้เท่านั้น กล่าวคือ

ในปี พ.ศ. 2524 มีการทดสอบประสิทธิภาพของเอกสารการเลื่อนชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่เปิดสอนในภาค 1 ปีการศึกษา 2523 เฉพาะหน่วยที่ 1 ถึง 5 มีจำนวน 5 ชุดวิชา เป็นชุดวิชาในกลุ่มชุดวิชาแกน 4 ชุดวิชา ได้แก่ ชุดวิชาระบบการเรียนการสอน ชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา ชุดวิชาการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตและชุมชน และชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา อีก 1 ชุดวิชา คือ ชุดวิชาหลักและระบบบริหารการศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบประเมินคุณภาพของเอกสารการเลื่อน ในด้านเนื้อหา ภาพประกอบ และรูปเล่ม แต่ละด้านแบ่งเป็นลักษณะย่อย ๆ ดังนี้

ด้านเนื้อหา

1. ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
2. การเสนอเนื้อหา
3. การยกตัวอย่าง
4. การใช้ภาษา
5. การใช้คำศัพท์
6. ความยาว
7. การอธิบาย
8. ความน่าสนใจ
9. ความถูกต้อง

ด้านภาพประกอบ

1. จำนวนภาพเหมาะสมกับเนื้อหา
2. ความสอดคล้องของภาพกับเนื้อหา
3. ขนาดของภาพ
4. ความชัดเจนของภาพ
5. การสื่อความหมายของภาพ
6. ความน่าสนใจของภาพ

ด้านรูปเล่ม

1. ขนาด
2. การจัดรูปเล่ม
3. ความทนทาน
4. การให้สีปก
5. ขนาดตัวอักษร
6. ความชัดเจนของตัวอักษร

ซึ่งแบบประเมินคุณภาพทั้ง 3 ด้าน นี้จะเหมือนกันทุกชุดวิชา การประเมินคุณภาพด้านต่าง ๆ เหล่านี้ จัดระดับคุณภาพเป็น 3 ระดับ คือ ดีมาก ใช้ได้แล้ว และควรปรับปรุง โดยให้ความหมายของคะแนนคุณภาพ ดังนี้

0 ถึง 1.50 คะแนน	=	ควรปรับปรุง
1.51 ถึง 1.75 คะแนน	=	ใช้ได้แล้ว แต่ควรปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น
1.76 ถึง 2.25 คะแนน	=	ใช้ได้แล้ว
2.26 ถึง 2.50 คะแนน	=	ใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก
2.51 ถึง 3.00 คะแนน	=	ดีมาก

ส่วนกลุ่มตัวอย่างและการรวบรวมข้อมูล ฝ่ายสักระบบและวิจัยสื่อการศึกษา ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากรายชื่อนักศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชาที่จะทำการประเมินคุณภาพในภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2523 เช่นเดียวกัน โดยไม่สุ่มรายชื่อนักศึกษาเข้าในแต่ละชุดวิชา

ชุดวิชาทั้ง 5 ชุด ดังกล่าว ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

ชุดวิชาระบบการเรียนการสอน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ทุกลักษณะย่อยของด้านเนื้อหา ของเอกสารการสอนทั้ง 5 หน่วย มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับใช้ได้แล้ว ค่อนข้างดีมาก ด้านภาพประกอบ ปรากฏว่า ลักษณะย่อยส่วนมากทั้ง 5 หน่วย มีค่าเฉลี่ยคุณภาพอยู่ในระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก ยกเว้น เรื่องความสอดคล้องของภาพกับเนื้อหา ที่มีบางหน่วย มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับใช้ได้แล้วเท่านั้น และเรื่องขนาดของภาพ ที่พบว่าบางหน่วยมีค่าเฉลี่ยคุณภาพอยู่ในระดับใช้ได้แล้วเท่านั้น ส่วนด้านรูปเล่มทุกลักษณะย่อย ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยมีคุณภาพในระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก

อยู่ดีวิทยาพื้นฐานการศึกษา

ผลการวิจัย ปรากฏว่า ลักษณะย่อยของด้านเนื้อหา ในเรื่อง การยกตัวอย่าง การใช้ภาษา การใช้คำศัพท์ ความยาว และการอธิบาย มีค่าเฉลี่ยคุณภาพอยู่ในระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก ทั้ง 5 หน่วย แต่ในเรื่อง ความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย การเสนอเนื้อหา ความน่าสนใจ และความถูกต้อง มีบางหน่วยที่มีคุณภาพเฉลี่ยในระดับใช้ได้แล้ว ในขณะที่บางหน่วยอยู่ในระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก ด้านภาพประกอบ ทั้ง 5 หน่วย มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับใช้ได้แล้ว ในทุก ลักษณะย่อยของภาพประกอบ ยกเว้น เรื่องความสอดคล้องกับเนื้อหาที่มีบางหน่วย มีคุณภาพใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก ด้านรูปเล่ม โดยเฉลี่ยมีคุณภาพในระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมากในบางเรื่อง คือ ขนาด การจัดรูปเล่ม และความหนาหนา ล้วนเรื่องการจัดรูปเล่ม ขนาดตัวอักษร ความชัดเจนของตัวอักษร โดยเฉลี่ยมีคุณภาพในระดับดีมาก

อยู่ดีวิทยาการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตและชุมชน

ผลการวิจัย ปรากฏว่า ด้านเนื้อหา โดยเฉลี่ยมีคุณภาพอยู่ในระดับใช้ได้แล้ว จนถึงระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก ด้านภาพประกอบก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ โดยเฉลี่ยมีคุณภาพในระดับใช้ได้แล้ว จนถึงระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก ด้านรูปเล่ม โดยเฉลี่ยมีคุณภาพในระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก จนถึงในระดับดีมาก

อยู่ดีวิทยาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

ผลการวิจัย ปรากฏว่า ด้านเนื้อหา ในเรื่องการยกตัวอย่าง การใช้ภาษา การใช้คำศัพท์ ความยาว และการอธิบาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับใช้ได้แล้วเท่านั้น ส่วนเรื่องความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย การเสนอเนื้อหา ความน่าสนใจ และความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยคุณภาพอยู่ในระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก ด้านภาพประกอบ และด้านรูปเล่ม มีลักษณะคุณภาพใกล้เคียงกัน กล่าวคือ โดยเฉลี่ยมีคุณภาพในระดับใช้ได้แล้ว จนถึง ระดับดีมาก

อยู่ดีวิทยาหลักและระบบบริหารการศึกษา

ผลการวิจัย ปรากฏว่า ด้านเนื้อหา ในเรื่องความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย การเสนอเนื้อหา และการยกตัวอย่าง มีค่าเฉลี่ยคุณภาพอยู่ในระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก ส่วนเรื่องการใช้ภาษา การใช้คำศัพท์ ความยาว คำอธิบาย และความน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยคุณภาพอยู่ในระดับ

ใช้ได้แล้ว ส่วนเรื่องความถูกต้องของเนื้อหา มีบางหน่วยที่มีคุณภาพในระดับใช้ได้แล้ว และบางหน่วยมีคุณภาพอยู่ในระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก ด้านภาพประกอบ ส่วนมากมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับใช้ได้แล้วเท่านั้น ด้านรูปเล่ม โดยเฉลี่ย มีคุณภาพในระดับใช้ได้แล้ว จนถึง ระดับดีมาก

กล่าวโดยสรุป เอกสารการสอนชุดวิชาสำหรับวิชาชีพศึกษาคำศัพท์ ทั้ง 5 ชุดวิชา ที่ทำการประเมินคุณภาพ ยังไม่มีชุดวิชาใดที่มีคุณภาพทุกด้านในระดับดีมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นด้าน ๆ พบว่า ด้านเนื้อหา และด้านภาพประกอบ ส่วนมากมีค่าเฉลี่ยคุณภาพเป็น 2 ระดับ คือ ระดับใช้ได้แล้ว กับระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก ส่วนด้านรูปเล่ม มีค่าเฉลี่ยคุณภาพเป็น 2 ระดับ คือ ระดับใช้ได้แล้วค่อนข้างดีมาก กับ ระดับดีมาก (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2524 : 2 - 70)

ในปี พ.ศ. 2526 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทำการวิจัยเพื่อประเมินคุณภาพของเอกสารการสอนชุดวิชาของสำหรับวิชาชีพศึกษาคำศัพท์ ที่เปิดสอนในภาค 2 ปีการศึกษา 2524 จำนวน 6 ชุดวิชา เป็นชุดวิชาในกลุ่มชุดวิชาแกน 5 ชุดวิชา ได้แก่ ชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก ชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา ชุดวิชาพัฒนศึกษา ชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา และชุดวิชาสถิติวิจัยและการประเมินผลการศึกษา (ในจำนวนนี้เป็นชุดวิชาที่ทำการวิจัยซ้ำกับปี พ.ศ. 2524 อยู่ 3 ชุดวิชา) และชุดวิชาในแขนงวิชาบริหารการศึกษา อีก 1 ชุดวิชา คือ ชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบประเมินประสิทธิภาพของเอกสารการสอน ในด้านต่าง ๆ รวมกันไป ซึ่งจำนวนได้ 12 ข้อ ดังนี้

1. เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
2. เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน
3. แนวคิดช่วยให้ศึกษาได้ง่ายขึ้น
4. อ่านเนื้อหาแล้วเข้าใจง่าย
5. ตัวอย่างช่วยให้เนื้อหาชัดเจนและเข้าใจง่าย
6. รูปภาพมีความสอดคล้องกับเนื้อหา (ถ้ามี)
7. รูปภาพมีความชัดเจน (ถ้ามี)
8. รูปภาพช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น (ถ้ามี)

9. แผนภูมิมีความสอดคล้องกับเนื้อหา (ถ้ามี)
10. แผนภูมิมีความชัดเจน (ถ้ามี)
11. แผนภูมิช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น (ถ้ามี)
12. สามารถศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

การประเมินคุณภาพนี้จะเป็นไปลักษณะเดียวกันทุกชุดวิชา โดยจัดระดับคุณภาพ 5 ระดับ และให้ความหมายของคะแนนตามระดับต่าง ๆ ดังนี้

0	ถึง	1.5	คะแนน	=	ควรปรับปรุง
1.6	ถึง	2.5	คะแนน	=	ใช้ได้แต่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น
2.6	ถึง	3.5	คะแนน	=	ปานกลาง
3.6	ถึง	4.5	คะแนน	=	ดีมาก
4.6	ถึง	5.0	คะแนน	=	ดีมากที่สุด

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2524 โดยใช้การสุ่มตัวอย่าง วิธี Multi States Random Sampling เพื่อให้ได้นักศึกษาที่อยู่ในทุกภาคของประเทศ และสุ่มโดยไม่ซ้ำคนกัน

ชุดวิชาทั้ง 6 ชุดวิชา ดังกล่าว ปรากฏผลการวิจัย ดังนี้

ชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก

เอกสารการสอนชุดวิชานี้ โดยเฉลี่ยแล้ว เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และต่อเนื่องกันดีมาก ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดีมาก ตัวอย่างที่ยกประกอบ มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดีมาก รูปภาพประกอบคำอธิบาย มีความสอดคล้องกับเนื้อหา และเป็นรูปภาพที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดีมาก ซึ่งช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ แผนภูมิที่มีอยู่ช่วยเสริมเนื้อหาให้มีความสอดคล้องและชัดเจน มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดีมาก การมีรูปภาพและแผนภูมิประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น และโดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาล้วนใหญ่สามารถศึกษา เอกสารการสอนชุดวิชานี้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ในคุณภาพระดับปานกลาง

ชุดวิชาพื้นฐานการศึกษา

เอกสารการสอนชุดวิชานี้ โดยเฉลี่ยแล้ว เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และต่อเนื่องกันดีมาก ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้นในระดับดีมาก ตัวอย่างที่ยกประกอบมีความชัดเจนและเข้าใจง่ายในระดับดีมาก รูปภาพประกอบคำอธิบายมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และเป็นรูปภาพที่ชัดเจนในระดับดีมาก ซึ่งช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ แผนภูมิที่มีเสริมอยู่ในเนื้อหาที่มีความสอดคล้องและชัดเจน มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดีมาก การมีรูปภาพและแผนภูมิประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น และโดยเฉลี่ยแล้ว นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถศึกษาเอกสารการสอนชุดวิชานี้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในระดับปานกลาง

ชุดวิชาพัฒนศึกษา

เอกสารการสอนชุดวิชานี้ โดยเฉลี่ยแล้ว เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และต่อเนื่องกันดีมาก อ่านเนื้อหาแล้วเข้าใจได้ง่ายขึ้น มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับปานกลาง ตัวอย่างที่ยกประกอบมีความชัดเจนและเข้าใจง่ายอยู่ในระดับดีมาก รูปภาพประกอบคำอธิบายมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และเป็นรูปภาพที่ชัดเจนในระดับปานกลาง ซึ่งช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ แผนภูมิที่มีเสริมอยู่ในเนื้อหาที่มีความสอดคล้องและชัดเจนอยู่ในระดับดีมาก การมีรูปภาพและแผนภูมิประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น และโดยเฉลี่ยแล้ว นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถศึกษาเอกสารการสอนชุดวิชานี้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในระดับปานกลาง

ชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

เอกสารการสอนชุดวิชานี้ โดยเฉลี่ยแล้ว เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดีมาก และมีความต่อเนื่องกัน อ่านเนื้อหาแล้วเข้าใจได้ง่ายอยู่ในระดับปานกลาง ตัวอย่างที่ยกมา มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายในระดับดีมาก รูปภาพประกอบคำอธิบายมีความสอดคล้องกับเนื้อหา และเป็นรูปภาพที่ชัดเจนมีคุณภาพในระดับปานกลาง ซึ่งช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ แผนภูมิที่มีอยู่ในเนื้อหาที่มีความสอดคล้องและชัดเจน มีคุณภาพในระดับปานกลาง การมีรูปภาพและแผนภูมิประกอบ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น และโดยเฉลี่ยแล้ว นักศึกษาส่วนมากศึกษาเอกสารการสอนชุดวิชานี้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในระดับปานกลาง

ชุดวิชาสถิติ วิจัย และการประเมินผลการศึกษา

เอกสารการสอนชุดวิชานี้ โดยเฉลี่ยแล้ว เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ
ต่อเนื่องกันดีมาก ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดีมาก ตัวอย่างที่ยก
ประกอบมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย มีคุณภาพในระดับดีมาก รูปภาพประกอบคำอธิบายมีความ
สอดคล้องกับเนื้อหาและเป็นรูปภาพที่ชัดเจน มีคุณภาพในระดับปานกลาง สิ่งช่วยให้เข้าใจ
เนื้อหาได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้แผนภูมิที่มีเสริมอยู่ในเนื้อหา มีความสอดคล้องและชัดเจนมีคุณภาพใน
ระดับดีมาก การมีรูปภาพและแผนภูมิประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น และโดยเฉลี่ย
แล้วนักศึกษาส่วนมากศึกษาเอกสารนี้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในระดับปานกลาง

ชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน

เอกสารการสอนชุดวิชานี้ โดยเฉลี่ยแล้ว เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และต่อ-
เนื่องกันดีมาก อ่านเนื้อหาแล้วเข้าใจได้ง่ายขึ้น มีค่าเฉลี่ยคุณภาพในระดับดีมาก ตัวอย่างที่ยก
ประกอบมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย มีคุณภาพในระดับดีมาก รูปภาพประกอบคำอธิบายมีความ
สอดคล้องกับเนื้อหา และเป็นรูปภาพที่ชัดเจน มีคุณภาพในระดับปานกลาง สิ่งช่วยให้เข้าใจ
เนื้อหาได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้แผนภูมิที่มีเสริมอยู่ในเนื้อหา มีความสอดคล้องและชัดเจน มีคุณภาพ
ในระดับดีมาก การมีรูปภาพและแผนภูมิประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น และโดย
เฉลี่ยแล้วนักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาเอกสารการสอนชุดวิชานี้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในระดับ
ปานกลาง

กล่าวโดยสรุป เอกสารการสอนชุดวิชาสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์ ทั้ง 6 ชุดวิชา ที่ทำการ
ประเมินคุณภาพในปี พ.ศ. 2526 ยังไม่มีชุดวิชาใดที่มีคุณภาพในระดับดีมากที่สุด ตามเกณฑ์ระดับ
คะแนนที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม ส่วนมากจะมีคุณภาพในระดับดีมาก มีบางชุดวิชาที่มีคุณภาพในระดับ
ปานกลาง และทุกชุดวิชาสามารถทำให้นักศึกษาเรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของชุดวิชาในระดับ
ปานกลาง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช 2526 : ก. 1 - 46)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินคุณภาพของเอกสารการสอนชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์
ทั้งในปี พ.ศ. 2524 และ ปี พ.ศ. 2526 พอสรุปได้ว่า ส่วนมากเอกสารการสอนชุดวิชามีเนื้อหา
สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของชุดวิชาอยู่ในระดับดี ถึงดีมาก แต่ด้านภาพประกอบ โดยเฉลี่ยมีคุณภาพ

ในระดับปานกลาง ถึงดีมาก และด้านลักษณะรูปเล่มมีคุณภาพในระดับดี จนถึงดีมาก ถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะปรากฏผลดังกล่าว มหาวิทยาลัยก็ต้องยังทำการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพต่อไปอีก เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงเอกสารการสอนชุดวิชาทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเนื้อหาของชุดวิชา ควรจะได้มีการพัฒนาให้ถึงคุณภาพในระดับดีมากที่สุด สามารถทำให้นักศึกษาเรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของชุดวิชาในระดับดีมากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ถ้าหากว่าศึกษาคำสตรก็มีนโยบายที่จะปรับปรุง และพัฒนาเนื้อหาของเอกสารการสอนชุดวิชาอยู่แล้ว และในการนี้ถ้าหากวิชาจะต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาค้นคว้านี้ คือ เอกสารการล่อนชุดวิชาสำหรับวิชาชีพศึกษาคำศัพท์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช ที่ผลิตขึ้นตั้งแต่ ภาค 1 ปีการศึกษา 2523 จนถึง ภาค 2 ปีการศึกษา 2526
รวมทั้งสิ้น 36 ชุดวิชา แยกเป็นจำนวนเล่มได้ 88 เล่ม และแยกเป็นจำนวนหน่วยได้ 533 หน่วย
เอกสารการล่อนชุดวิชาทั้งหมดจำแนกเป็นชุดวิชาแกน และแขนงวิชาต่าง ๆ ดังปรากฏในตาราง
ต่อไปนี้

ตาราง 1 เอกสารการล่อนชุดวิชาจำแนกตามจำนวนชุดวิชา จำนวนเล่ม และจำนวนหน่วย

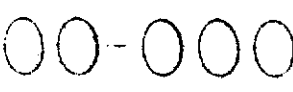
เอกสารการล่อนชุดวิชาสำหรับวิชาชีพศึกษาคำศัพท์ ชุดวิชาแกน และแขนงวิชา	เอกสารการล่อนชุดวิชา		
	จำนวนชุดวิชา	จำนวนเล่ม	จำนวนหน่วย
ชุดวิชาแกน	10	26	143
แขนงวิชาประถมศึกษา	12	28	180
แขนงวิชามัธยมศึกษา (ไม่รวมชุดวิชาที่เป็น วิชาเอกในแขนงวิชามัธยมศึกษา ได้แก่ วิชาเอกภาษาไทย สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์)	7	17	105
แขนงวิชาบริหารการศึกษา	7	17	105
รวม	36	88	533

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกการอ้างอิงขึ้นเอง โดย
มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์การอ้างอิง

1.2 เมื่อศึกษาริธีการจากเอกสารและงานวิจัยแล้ว ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บ
ข้อมูล เรียกว่า "แบบบันทึกวิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารการสอนชุดวิชาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช" ซึ่งเป็นบัตรขนาด 3 X 5 นิ้ว ดังตัวอย่าง

	หน่วยที่ ปี 252 _____
ประเภท _____	กลุ่มอายุ _____
เนื้อหา _____	ภาษา _____
รายการอ้างอิง _____	

สำนักพิมพ์/ผู้ผลิต _____ ปี _____	

1.3 ทดลองเครื่องมือที่สร้างขึ้น ทั้งนี้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างเอกสารการสอนชุดวิชามา
จัดบันทึกรายการอ้างอิง พร้อมทั้งวิเคราะห์รายการอ้างอิงนั้น โดยใช้แบบบันทึกในข้อ 1.2

1.4 แก้ไข และปรับปรุงแบบบันทึกในข้อ 1.2 จนสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

2. รายละเอียดของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจำแนกรายละเอียดของเครื่องมือ
เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์การอ้างอิงที่แยกออกเป็น ขอบเขตเนื้อหา
ประเภท อายุ และภาษา ของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง ดังนี้

2.1 ขอบเขตเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง ผู้วิจัยใช้เกณฑ์แบ่ง

ขอบเขตเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดตามการแบ่งหมวดหมู่ความรู้ ของแผนการจัดทမ်းระบบทศนิยม
ดังนี้

000	เปิดเตลิตทั่วไป
100	ปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
200	คำสอน
300	สังคมศาสตร์
310	สถิติการรวบรวมข้อมูลที่เป็นตัวเลขต่าง ๆ
320	รัฐศาสตร์ การเมือง
330	เศรษฐศาสตร์
340	กฎหมาย
350	รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารกองทัพ
360	ลัทธิสภาพสังคม
370	การศึกษา
371	ระบบโรงเรียน
372	การประถมศึกษา
373	การมัธยมศึกษา
374	การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบ
375	หลักสูตร ทฤษฎีการสร้างหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรทั่วไป
376	การศึกษาสำหรับสตรี
377	โรงเรียนและคำสอน
378	การอุดมศึกษา
379	การศึกษากับรัฐ
380	การพาณิชย์ การสื่อสาร การขนส่ง
390	ขนบธรรมเนียม ประเพณี และคติชนวิทยา

400	ภาษา
500	วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์
510	คณิตศาสตร์
520	ดาราศาสตร์
530	ฟิสิกส์
540	เคมี
550	การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับโลก
560	ชีวิตโบราณศึกษา
570	วิทยาศาสตร์ของสิ่งมีชีวิต
580	พฤกษวิทยา
590	สัตวศาสตร์
600	วิทยาศาสตร์ประยุกต์
610	แพทยศาสตร์
620	วิศวกรรมศาสตร์
630	เกษตรศาสตร์
640	ศหกรรมศาสตร์
650	ธุรกิจ และการจัดการธุรกิจ
660	อุตสาหกรรมเคมี
670	โรงงานอุตสาหกรรม
680	โรงงานผลิตสิ่งเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ
690	การก่อสร้าง
700	ศิลปกรรมและนันทนาการ
800	วรรณคดี
900	ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์

2.2 ประเภทของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง แบ่งเป็น 8 ประเภท คือ

- 2.2.1 หนังสือ
- 2.2.2 วารสาร
- 2.2.3 สิ่งพิมพ์รัฐบาล
- 2.2.4 วิทยานิพนธ์ หรือ ปริญญานิพนธ์
- 2.2.5 หนังสือพิมพ์
- 2.2.6 นิตยสาร
- 2.2.7 เอกสารอื่น ๆ
- 2.2.8 โสตทัศนวัสดุ

การปิดถือหรือตัดสินว่าทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงจะเป็นประเภทใด ผู้วิจัยปิด
เกณฑ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ค้นคว้า รวบรวม และกำหนดเป็นค่าจำกัดความ ดังนี้

ประเภทที่ 1 : หนังสือ (Books) หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ไม่มีกำหนดเวลาในการออก มี
เนื้อหาสมบูรณ์ในเล่มหนึ่ง ๆ หรือชุดหนึ่ง ๆ ในกรณีที่มีเนื้อหายาวมาก อาจจะถูกตัดต่อกันหลายเล่ม
(Volumes) ใน 1 ชุด (Series) สิ่งพิมพ์ที่ดีว่าเป็นหนังสือควรมีตั้งแต่ 49 หน้า ขึ้นไป โดย
ไม่รวมปก หนังสือเล่มหนึ่งหรือชุดหนึ่งอาจจะมีเรื่องเดียว หรือหลายเรื่องก็ได้ (Harrod.
1977 : 123 - 124) ในงานศึกษาวิจัยนี้จัดหนังสืออ้างอิงประเภทต่าง ๆ เช่น พจนานุกรม
สารานุกรม นามานุกรม หนังสือรายปี ดรรชนี บรรณานุกรม ฯลฯ รวมไว้ในประเภท
หนังสือด้วย

ประเภทที่ 2 : วารสาร (Journals) หมายถึง วารสารทางวิชาการ จัดพิมพ์โดย
สถาบันวิชาการ องค์การหรือสมาคมวิชาการ มีกำหนดการพิมพ์ที่แน่นอน และออกต่อเนื่องกันไม่
กำหนดเวลาสิ้นสุด แต่ละฉบับมีหมายเลขที่ออกเรียงตามลำดับ หรือวันที่ที่ออกกำกับไว้ประกอบด้วย
บทความต่าง ๆ ข่าวกวามเคลื่อนไหวในวงการ หรือกิจการในแขนงวิชานั้น ๆ (จารุวรรณ
สินธุโสภณ 2521 : 74, 90 และ Harrod. 1977 : 464)

ประเภทที่ 3 : สิ่งพิมพ์รัฐบาล (Government Publications) หมายถึง สิ่งพิมพ์
ที่จัดพิมพ์โดยหน่วยงานราชการ หรือหน่วยราชการเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล

อาจแบ่งได้เป็น 17 ประเภท ได้แก่ รายงานการบริหารงาน (Administrative Reports) รายงานสถิติ (Statistical Reports) รายงานของคณะกรรมการต่าง ๆ (Committee or Commission Reports) รายงานการค้นคว้าวิจัย (Reports of Investigation) ร่างกฎหมาย และมติต่าง ๆ (Bills and Resolutions) ผลการประชุมทางกฎหมายที่ต้องใช้การออกเสียงลงคะแนน (Hearings) รายงานการประชุม (Proceedings) กฎหมายและประมวลกฎหมายต่าง ๆ (Laws, Statutes, Compilations, and Codes) คำพิพากษาและความเห็นศาล (Decision and Opinions) ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือต่าง ๆ (Rules, Regulations, and Manuals) ทำเนียบนามและทะเบียน (Directories and Registers) บรรณานุกรมและรายชื่อต่าง ๆ (Bibliographies and Lists) ข่าวสารทั่วไป ความรู้ที่หน่วยราชการต้องการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ (General and Descriptive Information) วารสาร (Periodicals) ข่าวที่แถลงแก่หนังสือพิมพ์ (Press Releases) แผนที่และแผนภูมิ (Maps and Charts) ภาพยนตร์และโสตทัศนวัสดุ (Films and others Audio - Visual Materials) (Boyd, 1949 : 13 - 19)

แต่ในงานศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ ผู้วิจัยรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาลไว้เฉพาะ 10 ประเภท คือ รายงานการบริหารงาน รายงานสถิติ รายงานของคณะกรรมการต่าง ๆ รายงานการค้นคว้าวิจัย ร่างกฎหมายและมติต่าง ๆ ผลการประชุมทางกฎหมายที่ต้องใช้การออกเสียงลงคะแนน รายงานการประชุมกฎหมายและประมวลกฎหมายต่าง ๆ คำพิพากษาและความเห็นศาล ระเบียบกฎข้อบังคับและคู่มือต่าง ๆ ข่าวสารทั่วไป และข่าวที่แถลงแก่หนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เพราะสิ่งพิมพ์รัฐบาลบางประเภทอีก 7 ประเภท รวมอยู่ในทรัพยากรประเภทอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยจำแนกไว้แล้ว

สิ่งพิมพ์รัฐบาลสามารถแบ่งตามกระทรวง หรือหน่วยงานราชการที่เป็นผู้รับผิดชอบในการผลิตได้ สำหรับสิ่งพิมพ์รัฐบาลของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 12 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงอุตสาหกรรม รวมทั้งอีก 2 หน่วยงาน เทียบเท่าระดับกระทรวง ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี และทบวงมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ สิ่งพิมพ์รัฐบาลยังรวมถึงสิ่งพิมพ์ของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ธนาคาร สถาบัน องค์การต่างประเทศ องค์การสากล หรือองค์การนานาชาติด้วย (จารุวรรณ สินธุโสภณ 2521 : 62)

ประเภทที่ 4 : วิทยานิพนธ์หรือปริญาานิพนธ์ (Theses or Dissertation) หมายถึง ผลงานของนักศึกษาที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า วิจัย จากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสำรวจ การทดลอง ฯลฯ และวิเคราะห์ผล เล่นข้อมูลการวิจัยอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อให้ได้ความรู้ใหม่จากผลงานการวิจัย (Harrod. 1977 : 280) ซึ่งมีส่วนประกอบเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโท หรือปริญญาเอก (Master's Theses or Doctoral Dissertation) (LaBorie and Halperin. 1976 : 277)

ประเภทที่ 5 : หนังสือพิมพ์ (Newspaper) หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่กำหนดออกต่อเนื่องเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายบักษ์ ให้สาระสำคัญคือ ข่าวสารด้านต่าง ๆ ในท้องถิ่น ในประเทศ และข่าวสารเกี่ยวกับต่างประเทศ มีทั้งข่าวเกี่ยวกับทางราชการ และข่าวทั่วไป มีสารคดีหรือบทความให้ความรู้ทั่วไป หรือในแขนงวิชาเฉพาะบ้างเป็นส่วนน้อย มีบทบรรณาธิการ ซึ่งแสดงความคิดเห็น รายงานเชิงวิเคราะห์หรือเสนอความเห็นในเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณา รายงานด้วยภาพหรือสื่อสมัยเพื่อความบันเทิงบ้าง นอกจากนี้ยังมีประกาศและโฆษณาต่าง ๆ ด้วย (จารุวรรณ สินธุโสภณ 2521 : 87 และ Harrod. 1977 : 91)

ประเภทที่ 6 : นิตยสาร (Magazines) หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่กำหนดออกเป็นวาระ เช่นเดียวกับวารสาร มุ่งให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่าน โดยทั่วไป นิตยสารจะประกอบด้วยเรื่องยาวประเภทนวนิยาย บทกวี หรือบทความ ในหลายสาขาวิชา หรืออาจเป็นการรวบรวมข่าวในรอบเดือนจากหนังสือพิมพ์รายวันก็ได้ (Harrod. 1977 : 85)

ประเภทที่ 7 : เอกสารอื่น ๆ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ไม่สามารถระบุได้ว่าอยู่ในประเภทใด ๆ ใน 6 ประเภท ที่กล่าวข้างต้น เช่น เอกสารที่ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ หรือเอกสารอัดสำเนา (Unpublished Materials) ซึ่งหมายถึง เอกสารที่เก็บไว้ในรูปสัณฐานเดิมเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเชิงประวัติ ได้แก่ จดหมายเหตุด่วนฉบับตัวเขียน จดหมาย หรือเอกสารส่วนตัว (LaBorie and Halperin. 1976 : 277) และหมายรวมถึง จุลสาร และเอกสารประกอบการบรรยาย เป็นต้น (พรวรรณ โพธิ์แก้ว 2526 : 51)

ประเภทที่ 8 : โสตทัศนวัสดุ (Audio-Visual Material and Non-Printed Material) หมายถึง สื่อต่าง ๆ ที่ไม่ใช่สิ่งตีพิมพ์ในลักษณะที่อาจจำแนกได้เด่นชัดเป็นประเภทอย่างใดอย่างหนึ่งมาแล้วทั้ง 7 ประเภท เช่น แผนที่ รูปภาพ เกมต่าง ๆ โดยทั่วไปโสตทัศนวัสดุในห้องสมุดมีหลายประเภท ได้แก่ ภาพยนตร์ เทปบันทึกภาพ เทปบันทึกเสียง ฟิล์มสไลด์ สไลด์ แผ่นโปร่งใส วัสดุย่อส่วน ของจริง หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง ลูกโลก รวมถึงแผนที่ รูปภาพ และเกมต่าง ๆ ด้วย (ประยงค์ พัฒนกิจเจริญ 2524 : 91)

2.3 อายุของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง การวิเคราะห์เพื่อศึกษาถึงอายุของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง ผู้วิจัยใช้วิธีการแบ่งกลุ่มอายุของ ลาบอรี และฮาลเพอริน (LaBorie and Halperin. 1976 : 278 - 280) ซึ่งแบ่งไว้เป็น 5 กลุ่ม คือ

2.3.1 กลุ่มอายุ 0 ถึง 5 ปี

2.3.2 กลุ่มอายุ 6 ถึง 10 ปี

2.3.3 กลุ่มอายุ 11 ถึง 15 ปี

2.3.4 กลุ่มอายุ 16 ถึง 20 ปี

2.3.5 กลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป

ทั้งนี้ผู้วิจัยถือเอาปีที่เอกสารการลอนผลิตขึ้นเป็นหลัก แล้วดูว่า ทรัพยากรที่ได้รับการอ้างอิงเป็นชนิดใด ซึ่งนำปีนั้นมาเทียบเคียงนับไปตามลำดับ เพื่อพิจารณาจัดกลุ่มอายุตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เช่น เอกสารการลอนผลิต ปี พ.ศ. 2526 (ค.ศ. 1983) อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่ปรากฏพิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2524 (หรือ ค.ศ. 1981) แสดงว่า ผู้เขียนอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่มีอายุ 2 ปี อยู่ในกลุ่ม 0 - 5 ปี เป็นต้น

2.4 ภาษาของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง ผู้วิจัยวิเคราะห์จากชื่อเรื่องของทรัพยากรว่าเป็นภาษาไทยเป็นเกณฑ์ ถึงแม้ว่าชื่อผู้แต่งจะเป็นภาษาอื่นก็ตาม ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาษา คือ

2.4.1 ภาษาไทย

2.4.2 ภาษาอังกฤษ

2.4.3 ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ (ระบุ)

การรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมเอกสารการส่งคู่มือวิชาทุกชุดวิชาที่เป็น แหล่งข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

2. จัดบันทึกรายการอ้างอิงที่ปรากฏในเอกสารการส่งลงใน "แบบบันทึกวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด ในเอกสารการส่งคู่มือวิชาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย - ธรรมาสราข" ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยบันทึกรายการอ้างอิงจากบรรณานุกรมท้ายหน่วยการเขียนแต่ละหน่วย ในแต่ละชุดวิชาเป็นสำคัญ ในกรณีที่หน่วยการเขียนใดไม่มีบรรณานุกรมท้ายหน่วย ผู้วิจัยจะจัดบันทึกรายการอ้างอิงจากเชิงอรรถท้ายหน้าในหน่วยการเขียนนั้นๆ แทน รายการเชิงอรรถที่เป็นทรัพยากรห้องสมุดรายการเดียวกัน แต่อาจต่างหน้ากัน และอาจมากกว่า 1 ครั้ง ในหน่วยการเขียนหน่วยเดียวกัน โดยผู้เขียนคนเดียวกัน ผู้วิจัยจะบันทึกรายการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดรายการนั้นเพียงครั้งเดียว แต่ถ้าในหน่วยการเขียนเดียวกันมีผู้เขียนมากกว่า 1 คน และผู้เขียนแต่ละคนต่างก็อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดรายการเดียวกัน ผู้วิจัยจะบันทึกรายการอ้างอิงตามจำนวนที่ผู้เขียนแต่ละคนอ้างอิง คนละ 1 ครั้ง ต่อ 1 รายการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดรายการเดียวกัน

3. วิเคราะห์รายการอ้างอิงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษาของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง ดังที่ได้กล่าวแล้วในข้อ 2.1 - 2.4

การสกัดกระทำข้อมูล

1. แยกแยะความถี่ของปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาต่าง ๆ รวมทั้งจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา ประเภท กลุ่มอายุ และภาษา

2. หาค่าอัตราส่วนร้อยละของปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาต่าง ๆ รวมทั้งจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา ประเภท กลุ่มอายุ และภาษา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าอัตราส่วนร้อย (Percentage) โดยใช้สูตร

$$P = \frac{X}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	X	แทน	จำนวนความถี่ของการอ้างอิงที่ได้
	N	แทน	จำนวนความถี่ของการอ้างอิงทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารการสอนชุดวิชาแบบบูรณาการ ของสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 36 ชุดวิชา ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่ปรากฏทั้งหมด

1. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา
2. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท
3. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามกลุ่มอายุ
4. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามภาษา
5. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท
6. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ
7. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา
8. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท และกลุ่มอายุ
9. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท และภาษา
10. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาต่าง ๆ

1. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา
2. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และขอบเขตเนื้อหา
3. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และประเภท
4. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และกลุ่มอายุ
5. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และภาษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน แขนงวิชา

ประถมศึกษา แขนงวิชามัธยมศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา

1. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน

1.1 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท

1.2 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ

1.3 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา

1.4 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ

2. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา

2.1 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตาม ขอบเขตเนื้อหา และประเภท

2.2 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตาม ขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ

2.3 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตาม ขอบเขตเนื้อหา และภาษา

2.4 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตาม ประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ

3. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา

3.1 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา จำแนกตาม ขอบเขตเนื้อหา และประเภท

3.2 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา จำแนกตาม ขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ

3.3 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา จำแนกตาม ขอบเขตเนื้อหา และภาษา

3.4 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ

4. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา

4.1 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท

4.2 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ

4.3 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา

4.4 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่ปรากฏทั้งหมด

จากเอกสารการสอนชุดวิชาที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา จำนวน 36 ชุดวิชา ในทุกแขนงวิชาของสาขาวิชาศึกษาคาสตร์ ได้แก่ ชุดวิชาแกน แขนงวิชาประถมศึกษา แขนงวิชามัธยมศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา ซึ่งชุดวิชาทั้งหมดนี้ แยกเป็นเล่มได้ 88 เล่ม และแยกเป็นหน่วยได้ จำนวน 533 หน่วย ผลการวิเคราะห์การอ้างอิง ปรากฏว่า มีปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดทั้งสิ้น 7,715 ครั้ง สามารถจำแนกออกตามขอบเขตเนื้อหา ประเภท กลุ่มอายุ และภาษา ได้ดังนี้

1. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา ปรากฏผล

ดังตาราง 2

ตาราง 2 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา

หมวด	ขอบเขตเนื้อหา	ปริมาณการอ้างอิง	
		จำนวน	ร้อยละ
000	เบ็ดเตล็ดทั่วไป	166	2.15
100	ปรัชญา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	1,128	14.62
200	คำสอน	65	0.84
300	สังคมศาสตร์	434	5.63
310	สถิติการรวบรวมข้อมูลที่เป็นตัวเลขต่าง ๆ	21	0.27
320	รัฐศาสตร์ การเมือง	50	0.65
330	เศรษฐศาสตร์	96	1.25
340	กฎหมาย	74	0.96
350	รัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารท้องถิ่น	106	1.37
360	สวัสดิภาพสังคม	38	0.49
370	การศึกษา	653	8.47
371	ระบบโรงเรียน	1,504	19.49
372	การประถมศึกษา	994	12.88
373	การมัธยมศึกษา	323	4.17
374	การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบ	35	0.45
375	หลักสูตร ทฤษฎีการสร้างหลักสูตร	172	2.23
376	การศึกษาสำหรับสตรี	-	-
377	โรงเรียนและคำสอน	6	0.08
378	การอุดมศึกษา	37	0.48

ตาราง 2 (ต่อ)

หมวด	ขอบเขตเนื้อหา	ปริมาณการอ้างอิง	
		จำนวน	ร้อยละ
379	การศึกษากับรัฐ	205	2.66
380	การพาณิชย์ การสื่อสาร การขนส่ง	27	0.35
390	ขนบธรรมเนียม ประเพณี คติชนวิทยา	61	0.79
400	ภาษา	278	3.60
500	วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์	161	2.09
510	คณิตศาสตร์	183	2.37
520	ดาราศาสตร์	2	0.03
530	ฟิสิกส์	21	0.27
540	เคมี	21	0.27
550	การศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับโลก	6	0.08
560	ชีวิตโบราณศึกษา	-	-
570	วิทยาศาสตร์ของสิ่งมีชีวิต	25	0.32
580	พฤกษวิทยา	-	-
590	สัตวศาสตร์	1	0.01
600	วิทยาศาสตร์ประยุกต์	-	-
610	แพทยศาสตร์	101	1.31
620	วิศวกรรมศาสตร์	1	0.01
630	เกษตรศาสตร์	6	0.08
640	คหกรรมศาสตร์	65	0.84

ตาราง 2 (ต่อ)

หมวด	ขอบเขตเนื้อหา	ปริมาณการอ้างอิง	
		จำนวน	ร้อยละ
650	ธุรกิจและการจัดการธุรกิจ	212	2.75
660	อุตสาหกรรมเคมี	6	0.08
670	โรงงานอุตสาหกรรม .	-	-
680	โรงงานผลิตสิ่งเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ	2	0.03
690	การก่อสร้าง	1	0.01
700	ศิลปกรรม และนันทนาการ	233	3.02
800	วรรณคดี	108	1.40
900	ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์	78	1.01
-	จัดหมู่ไม่ได้	9	0.12
	รวม	7,715	100.00

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า ขอบเขตเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ หมวดระบบโรงเรียน (371) มีการอ้างอิง 1,504 ครั้ง (ร้อยละ 19.49) รองลงมา ได้แก่ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) ซึ่งรวมเนื้อหาทางจิตวิทยาด้านต่าง ๆ ไว้ด้วย โดยได้รับการอ้างอิง 1,128 ครั้ง (ร้อยละ 14.62) ขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงมากเป็นอันดับ 3 ได้แก่ หมวดการประถมศึกษา (372) มีการอ้างอิง 994 ครั้ง (ร้อยละ 12.88) ขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงในปริมาณปานกลาง ระหว่าง 300 ถึง 700 ครั้ง มี 3 หมวด ได้แก่ หมวดสังคมศาสตร์ (300) ซึ่งมีเนื้อหาสังคมวิทยา และสังคมศึกษาด้วย หมวดการศึกษา (370) เรื่องทั่วไปทางการศึกษา และหมวดการมัธยมศึกษา (373) ส่วน

ขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงในปริมาณน้อย ระหว่าง 2 ถึง 299 ครั้ง มีหลายหมวด เช่น หมวดเรื่องเบ็ดเตล็ดทั่วไป (000) หมวดเศรษฐศาสตร์ (330) หมวดรัฐประศาสนศาสตร์ และการบริหารกองทัพ (350) หมวดหลักสูตร ทฤษฎีการสร้างหลักสูตร (375) หมวดภาษา (400) หมวดแพทยศาสตร์ (610) หมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650) หมวดศิลปกรรม และนันทนาการ (700) และหมวดวรรณคดี (800) ฯลฯ เป็นต้น

ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่มีการอ้างอิงเพียง 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.01) มี 3 หมวด ได้แก่ หมวดสัตวศาสตร์ (590) หมวดวิศวกรรมศาสตร์ (620) และหมวดการก่อสร้าง (690) ทั้ง 3 หมวด นี้จึงเป็นขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังมีขอบเขตเนื้อหาที่ไม่มีการอ้างอิงเลย จำนวน 5 หมวด ได้แก่ หมวดการศึกษาสำหรับสตรี (376) หมวดชีวิตโบราณศึกษา (560) หมวดพฤกษวิทยา (580) หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (600) และหมวดโรงงานอุตสาหกรรม (670)

2. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามประเภท

ประเภทของทรัพยากรห้องสมุด	ปริมาณการอ้างอิง	
	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือ	3,782	49.02
วารสาร	904	11.72
สิ่งพิมพ์รัฐบาล	1,564	20.27
วิทยานิพนธ์ หรือปริญญาานิพนธ์	1,238	16.05
หนังสือพิมพ์	18	0.23
นิตยสาร	7	0.09
เอกสารอื่น ๆ	181	2.35
สื่อทัศนวัสดุ	21	0.27
รวม	7,715	100.00

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าประเภทของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ หนังสือ รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล และวิทยานิพนธ์ หรือปริญญาานิพนธ์ ตามลำดับ ส่วนวารสารได้รับการอ้างอิงมากเป็นอันดับ 4 ประเภทของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงน้อยมี 4 ประเภท ได้แก่ เอกสารอื่น ๆ สื่อทัศนวัสดุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ซึ่งได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด

3. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามกลุ่มอายุ ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด	ปริมาณการอ้างอิง	
	จำนวน	ร้อยละ
0 - 5 ปี	3,546	45.96
6 - 10 ปี	1,728	22.40
11 - 15 ปี	1,007	13.05
16 - 20 ปี	583	7.56
20 ปีขึ้นไป	600	7.78
ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต	251	3.25
รวม	7,715	100.00

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด อยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ซึ่งมีปริมาณการอ้างอิงเกือบครึ่งหนึ่งของปริมาณการอ้างอิงทั้งหมด กลุ่มอายุที่มีการอ้างอิงรองลงมา คือ กลุ่มอายุ 6 - 10 ปี และกลุ่มอายุ 11 - 15 ปี ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี และกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป มีการอ้างอิงในปริมาณน้อยใกล้เคียงกัน ส่วนทรัพยากรห้องสมุดที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด

4. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามภาษา ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามภาษา

ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด	ปริมาณการอ้างอิง	
	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาไทย	5,003	64.85
ภาษาอังกฤษ	2,708	35.10
ภาษาญี่ปุ่น	4	0.05
รวม	7,715	100.00

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงมีเพียง 3 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาญี่ปุ่น โดยที่ภาษาไทยได้รับการอ้างอิงมากที่สุด จำนวน 5,003 ครั้ง (ร้อยละ 64.85) ซึ่งเป็นปริมาณที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนการอ้างอิงทั้งหมด ส่วนภาษาอังกฤษมีจำนวน 2,708 ครั้ง (ร้อยละ 35.10) ที่เหลือ 4 ครั้ง เป็นภาษาญี่ปุ่น (ร้อยละ 0.05)

5. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท
ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำนวนตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด													
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	103	62.05	16	9.64	20	12.05	10	6.02	3	1.81	1	0.60	13	7.83
100	578	51.24	268	23.76	88	7.80	164	14.54	2	0.18	5	0.44	21	1.86
200	47	72.30	3	4.62	7	10.77	1	1.54	-	-	1	1.54	5	7.69
300	286	65.90	47	10.83	42	9.68	52	11.98	-	-	-	-	6	1.38
310	-	-	-	-	21	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
320	42	84.00	1	2.00	1	2.00	5	10.00	-	-	-	-	1	2.00
330	38	39.58	8	8.34	41	42.71	2	2.08	4	4.17	-	-	2	2.08
340	11	14.86	3	4.06	58	78.38	1	1.35	-	-	-	-	1	1.35
350	44	41.51	3	2.83	48	45.29	3	2.83	1	0.94	-	-	7	6.60
360	8	21.05	13	34.22	14	36.84	1	2.63	-	-	-	-	2	5.26
370	364	55.74	93	15.16	138	21.13	38	5.82	-	-	-	-	13	1.99
371	722	48.01	245	16.29	241	16.02	261	17.35	-	-	-	-	35	2.38

ตาราง 5 (ต่อ)

ประเภททรัพยากรห้องสมุด												
ขอบเขต เนื้อหา	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
372	321	32.29	44	4.43	379	38.13	232	23.34	2	0.20	-	-
373	131	40.55	6	1.86	154	47.68	29	8.98	-	-	-	-
374	23	65.71	1	2.86	9	25.71	-	-	-	-	-	-
375	88	51.16	16	9.30	33	19.19	28	16.28	-	-	-	-
376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	4	66.67	-	-	2	33.33	-	-	-	-	-	-
378	9	24.32	4	10.81	11	29.73	13	35.14	-	-	-	-
379	60	29.27	23	11.22	106	51.71	10	4.88	-	-	-	-
380	18	66.67	-	-	8	29.63	1	3.70	-	-	-	-
390	51	83.61	-	-	7	11.47	1	1.64	-	-	-	-
400	110	39.57	2	0.72	22	7.91	138	49.64	-	-	-	-
500	68	42.24	18	11.18	22	13.66	50	31.06	-	-	-	-

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด													
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
510	87	47.54	11	6.01	10	5.47	75	40.98	-	-	-	-	-	-
520	-	-	1	50.00	-	-	1	50.00	-	-	-	-	-	-
530	5	23.81	1	4.76	4	19.05	11	52.38	-	-	-	-	-	-
540	10	47.62	2	9.52	5	23.81	3	14.29	-	-	-	-	1	4.76
550	3	50.00	-	-	-	-	3	50.00	-	-	-	-	-	-
560	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
570	12	48.00	1	4.00	3	12.00	9	36.00	-	-	-	-	-	-
580	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
590	-	-	-	-	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-
600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
610	39	38.62	20	19.80	11	10.89	28	27.72	-	-	-	-	3	2.97
620	-	-	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-

ตาราง 6 (ต่อ)

ขอบเขต เนื้อหา		ประเภททรัพยากรห้องสมุด													
		หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
630	2	33.33		1	16.67	3	50.00	-	-	-	-	-	-	-	-
640	46	70.77		5	7.69	9	13.85	3	4.61	-	-	-	-	2	3.08
650	191	90.09		11	5.19	9	2.36	1	0.47	-	-	-	-	4	1.89
660	2	33.33		-	-	4	66.67	-	-	-	-	-	-	-	-
670	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
680	2	100.00		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
690	1	100.00		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
700	146	62.66		22	9.44	20	8.58	28	12.02	-	-	-	-	11	4.72
800	63	58.33		4	3.70	9	8.33	26	24.08	-	-	-	-	5	4.63
900	47	60.26		5	6.41	8	10.25	9	11.54	-	-	-	-	5	6.41
สัดส่วนไม่ได้	-	-		-	-	-	-	-	-	6	66.67	-	-	3	33.33
รวม	3,782	49.02		904	11.72	1,564	20.27	1,238	16.05	18	0.23	7	0.09	181	2.35
														21	0.27

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรห้องสมุดในขอบเขตเนื้อหาต่าง ๆ มีปริมาณการอ้างอิงหนาแน่นมากอยู่ใน 4 ประเภทแรก คือ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล และวิทยานิพนธ์ ส่วนทรัพยากรห้องสมุด 4 ประเภทหลัง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารอื่น ๆ และ ไลต์ทันทันวัสดุ ได้รับการอ้างอิงในปริมาณน้อย

ทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาอ้างอิงจากหนังสือมากเป็นอันดับ 1 กล่าวคือ มีปริมาณการอ้างอิงเฉลี่ยสูงเกือบ หรือเกินกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณการอ้างอิงทั้งหมดในขอบเขตเนื้อหานั้น ๆ และส่วนมากมีการอ้างอิงจากวารสาร หรือสิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือวิทยานิพนธ์ มากเป็นอันดับรอง ๆ ลงมาในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน เช่น ขอบเขตเนื้อหาหมวดสังคมศาสตร์ (300) และ หมวดระบบโรงเรียน (371) เป็นต้น แต่มีทรัพยากรห้องสมุดบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากเป็นอันดับ 1 และอ้างอิงหนังสือ หรือวารสาร เป็นอันดับรองลงมา ขอบเขตเนื้อหาเหล่านี้ ได้แก่ หมวดเศรษฐศาสตร์ (330) หมวดกฎหมาย (340) หมวดรัฐประศาสนศาสตร์และการบริหารกองทัพ (350) หมวดสวัสดิภาพสังคม (360) หมวดการประถมศึกษา (372) หมวดการมัธยมศึกษา (373) และหมวดการศึกษากับรัฐ (379)

ส่วนทรัพยากรห้องสมุดในขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์มากเป็นอันดับ 1 และอ้างอิงหนังสือ หรือวารสาร หรือสิ่งพิมพ์รัฐบาล เป็นอันดับรอง ๆ ลงมา ได้แก่ ขอบเขตเนื้อหา หมวดการอุดมศึกษา (378) หมวดภาษา (400) และหมวดฟิล์ม (530)

มีทรัพยากรห้องสมุดบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากหนังสือพิมพ์ด้วยส่วนหนึ่ง แต่มีปริมาณน้อย ขอบเขตเนื้อหาเหล่านี้ ได้แก่ หมวดเรื่องเบ็ดเตล็ดทั่วไป (000) หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) หมวดเศรษฐศาสตร์ (330) หมวดรัฐประศาสนศาสตร์และการบริหารกองทัพ (350) และหมวดการประถมศึกษา (372) นอกจากนี้ ยังมีทรัพยากรห้องสมุดส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถจัดขอบเขตเนื้อหาลงในหมวดใด ๆ ได้ แต่อ้างอิงจากหนังสือพิมพ์ด้วย ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่มีการอ้างอิงมาจากนิตยสารในปริมาณน้อย มีอยู่ 3 หมวด คือ หมวดเรื่องเบ็ดเตล็ดทั่วไป (100) หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) และหมวดศาสนา (200) และขอบเขตเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดที่มีการอ้างอิงมาจากไลต์ทันทันวัสดุ มีอยู่ 11 หมวด ในแต่ละหมวดมักจะอ้างอิงเพียง 1 ถึง 2 ครั้ง จากปริมาณการอ้างอิงทั้งหมดในหมวดนั้น ๆ เช่น

หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) หมวดคำสอน (200) หมวดสังคมศาสตร์ (300) และหมวดวรรณคดี (800) เป็นต้น และขอบเขตเนื้อหาที่มีการอ้างอิงโสตทัศนวัสดุมากกว่า 2 ครั้ง ได้แก่ หมวดศิลปกรรมและนันทนาการ (700) และหมวดภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ (900)

ทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาที่มีการอ้างอิงมาจากทรัพยากรห้องสมุดประเภทต่าง ๆ อยู่แล้ว จะอ้างอิงเอกสารอื่น ๆ ด้วย (เอกสารอื่น ๆ เช่น จดหมายเหตุ เอกสารที่ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ เอกสารอัดสำเนา เอกสารประกอบการบรรยาย และคู่มือปฏิบัติงานนิทรรศการ ฯลฯ) มีขอบเขตเนื้อหาบางหมวดเท่านั้นที่อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดประเภทต่าง ๆ แล้วไม่มีการอ้างอิงจากเอกสารอื่น ๆ เช่น หมวดสถิติการรวบรวมข้อมูลที่เป็นตัวเลขต่าง ๆ (310) หมวดการอุดมศึกษา (378) หมวดฟิล์ม (530) และหมวดเกษตรศาสตร์ (630) เป็นต้น

6. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ

ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำนวนตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	73	43.97	36	21.69	28	16.87	9	5.42	15	9.04	5	3.01
100	369	32.71	256	22.70	222	19.68	122	10.82	141	12.50	18	1.59
200	29	44.61	9	13.85	9	13.85	7	10.77	10	15.38	1	1.54
300	198	45.63	97	22.35	60	13.82	41	9.45	29	6.68	9	2.07
310	17	80.96	1	4.76	2	9.52	-	-	-	-	1	4.76
320	15	30.00	13	26.00	8	16.00	4	8.00	10	20.00	-	-
330	58	60.42	12	12.50	7	7.29	10	10.42	3	3.12	6	6.25
340	45	60.81	8	10.82	3	4.05	5	6.76	11	14.86	2	2.70
350	63	59.44	16	15.09	8	7.55	7	6.60	3	2.83	9	8.49
360	18	47.37	5	13.16	4	10.53	1	2.62	4	10.53	6	15.79
370	304	46.55	131	20.06	82	12.56	52	7.96	63	9.65	21	3.22
371	672	44.68	344	22.87	201	13.36	127	8.45	111	7.38	49	3.26

ตาราง 7 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรทางสังคม											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
372	608	61.17	209	21.03	69	6.94	34	3.42	40	4.02	34	3.42
373	186	57.59	49	15.17	48	14.86	24	7.43	12	3.71	4	1.24
374	27	77.14	4	11.43	2	5.71	1	2.86	1	2.86	-	-
375	60	34.88	47	27.33	28	16.28	11	6.39	21	12.21	5	2.91
376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	4	66.66	1	16.67	-	-	-	-	1	16.67	-	-
378	23	62.16	12	32.44	1	2.70	-	-	1	2.70	-	-
379	91	44.39	47	22.93	29	14.15	18	8.78	9	4.39	11	5.36
380	15	55.56	4	14.82	4	14.82	-	-	2	7.40	2	7.40
390	26	42.62	14	22.95	7	11.48	6	9.84	3	4.92	5	8.19
400	119	42.80	88	31.65	39	14.03	16	5.76	9	3.24	7	2.52
500	87	54.04	46	28.57	13	8.07	7	4.35	6	3.73	2	1.24

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
510	74	40.44	58	31.69	17	9.29	12	6.56	15	8.19	7	3.83
520	2	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
530	8	38.10	10	47.62	1	4.76	-	-	-	-	2	9.52
540	8	38.10	7	33.33	1	4.76	-	-	1	4.76	4	19.05
550	-	-	4	66.67	-	-	-	-	2	33.33	-	-
560	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
570	8	32.00	8	32.00	4	16.00	1	4.00	2	8.00	2	8.00
580	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
590	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
610	47	46.54	24	23.76	13	12.87	6	5.94	7	6.93	4	3.96
620	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
630	4	66.67	-	-	-	-	-	-	2	33.33	-	-
640	34	52.31	16	24.61	4	6.15	3	4.62	7	10.77	1	1.54
650	69	32.54	48	22.54	32	15.09	33	15.57	21	9.91	9	4.25
660	2	33.33	1	16.67	-	-	-	-	-	-	3	50.00
670	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
680	1	50.00	-	-	-	-	-	-	1	50.00	-	-
690	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
700	90	38.63	47	20.17	45	19.31	14	6.01	22	9.44	15	6.44
800	46	42.59	37	34.26	8	7.41	6	5.55	7	6.48	4	3.71
900	36	46.15	18	23.08	7	8.97	6	7.69	8	10.26	3	3.85
สูญไม่ได้	8	88.89	-	-	1	11.11	-	-	-	-	-	-
รวม	3,546	45.96	1,728	22.40	1,007	13.05	583	7.56	600	7.78	251	3.25

ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า ทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหา ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี และการอ้างอิงมีปริมาณน้อยลงไปตามกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น เช่น หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) หมวดระบบโรงเรียน (371) หมวดการประถมศึกษา (372) หมวดภาษา (400) หมวดคณิตศาสตร์ (510) และหมวดศิลปกรรมและนันทนาการ (700) เป็นต้น แต่มีทรัพยากรห้องสมุดบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี มากกว่า กลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ได้แก่ หมวดฟิสิกส์ (530)

นอกจากนี้ ยังมีทรัพยากรห้องสมุดบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มากที่สุด และอ้างอิงกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้นในปริมาณที่น้อยลงตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาจากกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป ในบางขอบเขตเนื้อหา พบว่า มีการอ้างอิงกลุ่ม 20 ปีขึ้นไป มากกว่ากลุ่มอายุ 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี และ 16 - 20 ปี ขอบเขตเนื้อหาเหล่านี้ เช่น หมวดกฎหมาย (340) และหมวดศิลปกรรมและนันทนาการ (700) เป็นต้น และทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดกลุ่มอายุต่าง ๆ แล้วมีการอ้างอิงในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิตด้วย ยกเว้น เพียงบางขอบเขตเนื้อหาเท่านั้นที่ไม่มีการอ้างอิงในกลุ่มอายุที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต เช่น หมวดรัฐศาสตร์ การเมือง (320) หมวดการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบ (374) หมวดการอุดมศึกษา (378) หมวดดาราศาสตร์ (520) หมวดวิศวกรรมศาสตร์ (620) และหมวดการก่อสร้าง (690) เป็นต้น

7. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา
ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหาและภาษา

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด					
	ไทย		อังกฤษ		ญี่ปุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	121	72.89	45	27.11	-	-
100	422	37.41	703	62.32	3	0.27
200	55	84.62	10	15.38	-	-
300	206	47.47	228	52.53	-	-
310	20	95.24	1	4.76	-	-
320	26	52.00	24	48.00	-	-
330	77	80.21	19	19.79	-	-
340	71	95.95	3	4.05	-	-
350	94	82.68	12	11.32	-	-
360	34	89.47	4	10.53	-	-
370	356	54.52	297	45.48	-	-
371	960	63.83	543	36.10	1	0.07
372	824	82.90	170	17.10	-	-
373	236	73.07	87	26.93	-	-
374	25	71.43	10	28.57	-	-
375	117	68.02	55	31.98	-	-

ตาราง 8 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด					
	ไทย		อังกฤษ		ญี่ปุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
376	-	-	-	-	-	-
377	5	83.33	1	16.67	-	-
378	33	89.19	4	10.81	-	-
379	172	83.90	33	16.10	-	-
380	16	59.26	11	40.74	-	-
390	56	91.80	5	8.20	-	-
400	270	97.12	8	2.88	-	-
500	112	69.57	49	30.43	-	-
510	105	57.38	78	42.62	-	-
520	2	100.00	-	-	-	-
530	19	90.48	2	9.52	-	-
540	18	85.71	3	14.29	-	-
550	4	66.67	2	33.33	-	-
560	-	-	-	-	-	-
570	18	72.00	7	28.00	-	-
580	-	-	-	-	-	-

ตาราง 8 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรทั้งหมด					
	ไทย		อังกฤษ		ญี่ปุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
590	1	100.00	-	-	-	-
600	-	-	-	-	-	-
610	80	79.21	21	20.79	-	-
620	1	100.00	-	-	-	-
630	4	66.67	2	33.33	-	-
640	34	52.31	31	47.69	-	-
650	85	40.09	127	59.91	-	-
660	6	100.00	-	-	-	-
670	-	-	-	-	-	-
680	1	50.00	1	50.00	-	-
690	1	100.00	-	-	-	-
700	143	61.37	90	38.63	-	-
800	107	99.07	1	0.93	-	-
900	58	74.36	20	25.64	-	-
สัทพจน์ไม่ได้	8	88.89	1	11.11	-	-
รวม	5,003	64.85	2,708	35.10	4	0.05

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาได้รับการอ้างอิงมาจากภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหาหมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) หมวดสังคมศาสตร์ (300) และหมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650) ที่ได้รับการอ้างอิงมาจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงมาจากภาษาไทยมากที่สุด ได้แก่ หมวดระบบโรงเรียน (371) รองลงมา ได้แก่ หมวดการประถมศึกษา (372) และหมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงมาจากภาษาอังกฤษมากที่สุด ได้แก่ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) รองลงมา ได้แก่ หมวดระบบโรงเรียน (371) และหมวดการศึกษา (370) ตามลำดับ นอกจากนี้มีทรัพยากรห้องสมุดบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงมาจากภาษาญี่ปุ่นด้วย ได้แก่ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) และหมวดระบบโรงเรียน (371)

8. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท และกลุ่มอายุ

ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท และกลุ่มอายุ

ประเภท		กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด (ปี)						รวม
		0-5	6-10	11-15	16-20	20 ปีขึ้นไป	ม.ป.ป.	
หนังสือ	จำนวน	1,543	817	585	346	412	79	3,782
	ร้อยละ	40.80	21.60	15.47	9.15	10.89	2.09	100.00
วารสาร	จำนวน	293	209	167	112	108	15	904
	ร้อยละ	32.41	23.12	18.47	12.39	11.95	1.66	100.00
สิ่งพิมพ์รัฐบาล	จำนวน	1,072	206	85	55	47	99	1,564
	ร้อยละ	68.54	13.17	5.43	3.52	3.01	6.33	100.00
วิทยานิพนธ์	จำนวน	501	469	155	56	27	30	1,238
	ร้อยละ	40.47	37.89	12.52	4.52	2.18	2.42	100.00
หนังสือพิมพ์	จำนวน	15	2	-	1	-	-	18
	ร้อยละ	83.33	11.11	-	5.56	-	-	100.00
วิทยุสาร	จำนวน	7	-	-	-	-	-	7
	ร้อยละ	100.00	-	-	-	-	-	100.00
เอกสารอื่น ๆ	จำนวน	101	23	15	13	6	23	181
	ร้อยละ	55.80	12.71	8.29	7.18	3.31	12.71	100.00
สื่อทัศนวัสดุ	จำนวน	14	2	-	-	-	5	21
	ร้อยละ	66.67	9.52	-	-	-	23.81	100.00

ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏชื่อพิมพ์ หรือปีผลิต

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า ทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเพื่อหาได้รับการ
อ้างอิงมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี และมีปริมาณการอ้างอิงน้อยลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น
ยกเว้น หนังสือซึ่งมีปริมาณการอ้างอิงในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี ใน
ปริมาณน้อยลงตามลำดับ แต่มีการอ้างอิงในกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป มากกว่ากลุ่มอายุ 16 - 20 ปี
ส่วนนิตยสารมีปริมาณการอ้างอิงทั้งหมดอยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี

9. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท และภาษา ปรากฏผล
ดังตาราง 10

ตาราง 10 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท และภาษา

ประเภท	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด					
	ไทย		อังกฤษ		ญี่ปุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือ	1,713	45.29	2,066	54.63	3	0.08
วารสาร	373	41.26	531	58.74	-	-
สิ่งพิมพ์รัฐบาล	1,493	95.46	71	4.54	-	-
วิทยานิพนธ์	1,215	98.14	22	1.78	1	0.08
หนังสือพิมพ์	14	77.78	4	22.22	-	-
นิตยสาร	7	100.00	-	-	-	-
เอกสารอื่น ๆ	168	92.82	13	7.18	-	-
โสตทัศนวัสดุ	20	95.24	1	4.76	-	-
รวม	5,003	64.85	2,708	35.10	4	0.05

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ประเภทของทรัพยากรห้องสมุดส่วนมากได้รับการอ้างอิงมาจากภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ยกเว้น หนังสือ และวารสาร ที่มีการอ้างอิงมาจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรห้องสมุด 2 ประเภทที่อ้างอิงมาจากภาษาญี่ปุ่นด้วย คือ หนังสือ และวิทยานิพนธ์

10. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ
ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำนวนตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ

ประเภท	ภาษา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด									
		0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ขึ้นไป	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือ	ไทย	1,103	29.17	328	8.67	119	3.15	50	1.32	50	1.32
	อังกฤษ	439	11.61	489	12.93	465	12.30	296	7.83	362	9.57
	ญี่ปุ่น	1	0.02	-	-	1	0.02	-	-	-	-
วารสาร	ไทย	239	26.44	67	7.41	31	3.43	19	2.10	9	1.00
	อังกฤษ	54	5.97	142	15.71	136	15.04	93	10.29	99	10.95
	ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สิ่งพิมพ์รัฐบาล	ไทย	1,040	66.50	188	12.02	74	4.73	53	3.39	41	2.62
	อังกฤษ	32	2.05	13	1.15	11	0.70	2	0.13	6	0.38
	ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
วิทยานิพนธ์	ไทย	498	40.23	461	37.24	151	12.20	53	4.28	26	2.10
	อังกฤษ	3	0.24	7	0.57	4	0.32	3	0.24	1	0.08
	ญี่ปุ่น	-	-	1	0.08	-	-	-	-	-	-

ตาราง 11 (ต่อ)

ประเภท	ภาษา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด									
		0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือพิมพ์	ไทย	14	77.77	-	-	-	-	-	-	-	-
	อังกฤษ	1	5.56	2	11.11	-	-	1	5.56	-	-
	ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
นิตยสาร	ไทย	7	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
	อังกฤษ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เอกสารอื่น ๆ	ไทย	98	54.14	19	10.50	14	7.74	12	6.63	5	2.76
	อังกฤษ	3	1.66	4	2.21	1	0.55	1	0.55	1	0.55
	ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตาราง 11 (ต่อ)

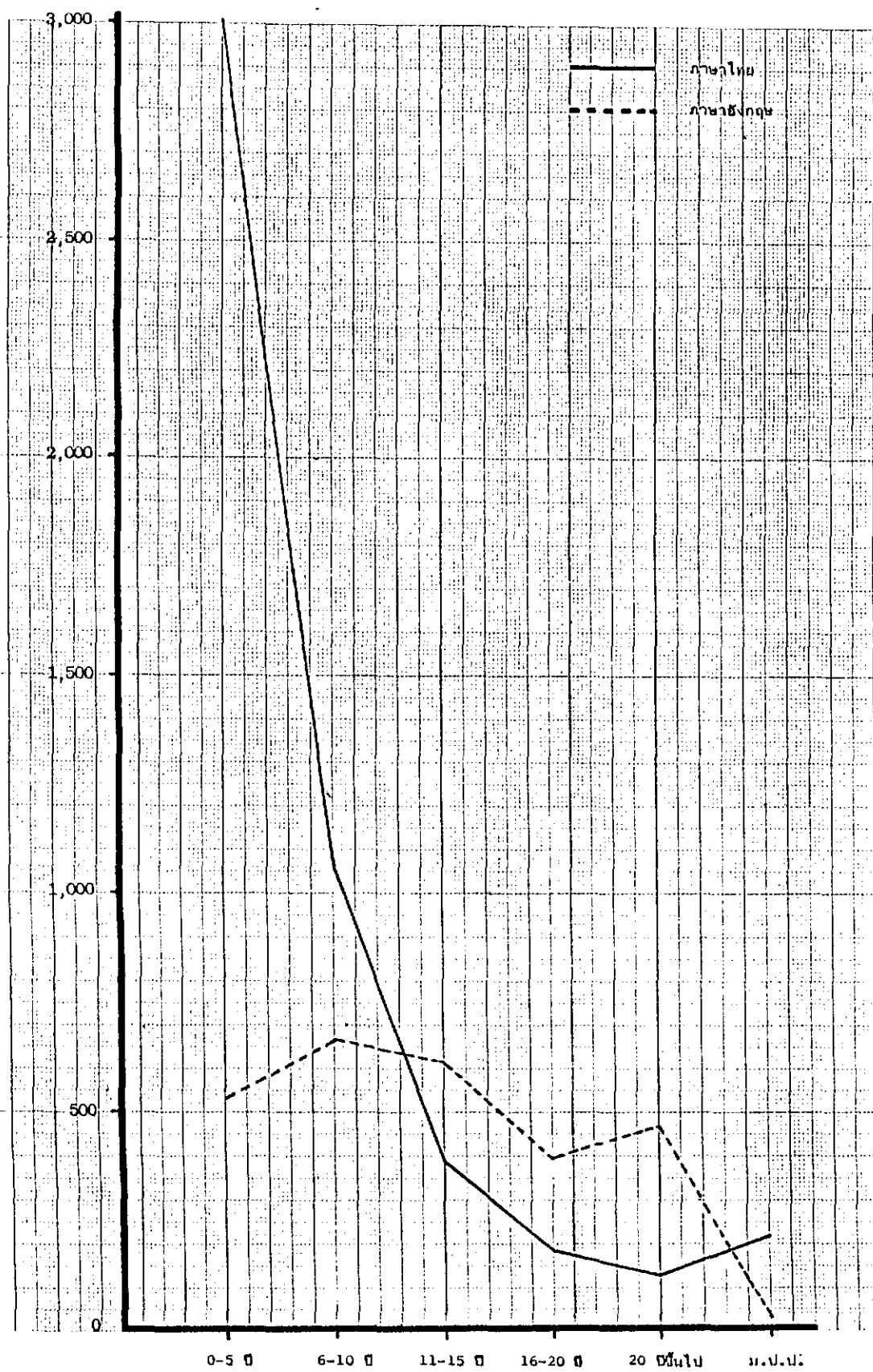
ประเภท	ภาษา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด									
		0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สื่อทัศนวัสดุ	ไทย	14	66.67	1	4.76	-	-	-	-	-	5 23.81
	อังกฤษ	-	-	1	4.76	-	-	-	-	-	-
	ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	ไทย	3,013	39.06	1,064	13.79	389	5.04	187	2.42	131	1.70
	อังกฤษ	532	6.90	663	8.60	617	8.00	396	5.13	469	6.08
	ญี่ปุ่น	1	0.01	1	0.01	1	0.01	-	-	-	0.01
ยอดรวม		3,546	45.96	1,728	22.40	1,007	13.05	583	7.56	600	7.78
										251	3.25

ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า ประเภทของทรัพยากรห้องสมุดส่วนมากร้างอิงมาจากภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ และภาษาอื่น ๆ ในทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มีการอ้างอิงเป็นภาษาไทยมากที่สุดในทุกประเภท อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรห้องสมุดประเภทหนังสือ และวารสาร ในกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป มีการอ้างอิงแตกต่างไปจากประเภทอื่น ๆ กล่าวคือ ทั้งหนังสือ และวารสาร มีการอ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทยในกลุ่มอายุดังกล่าว ส่วนทรัพยากรห้องสมุดทุกประเภทที่มีการอ้างอิงในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต มีการอ้างอิงเป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ และจากตารางพบว่า สิ่งพิมพ์รัฐบาลเป็นทรัพยากรห้องสมุดประเภทที่มีการอ้างอิงกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์เป็นภาษาไทยมากที่สุดอีกด้วย

และจากตาราง 11 ในส่วนปริมาณการอ้างอิงรวมของทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ สามารถนำมาเปรียบเทียบและแสดงให้เห็นชัดเจนด้วยกราฟ ดังปรากฏในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

จากภาพประกอบ 1 แสดงให้เห็นว่าปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย จะมีปริมาณมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ซึ่งสรุปได้ว่า ปริมาณการอ้างอิงจะลดลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น แต่สำหรับทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษ มีปริมาณมากที่สุดในกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี รองลงมาเป็น กลุ่มอายุ 11 - 15 ปี และกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ตามลำดับ นอกจากนี้ ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษ ในกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป ยังมีจำนวนสูงกว่ากลุ่มอายุ 16 - 20 ปี ด้วย

และเมื่อพิจารณาในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ จะเห็นว่าเส้นแสดงปริมาณทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย มีจำนวนสูงกว่าภาษาอังกฤษค่อนข้างมาก แสดงว่า ในการพิมพ์หรือการผลิตทรัพยากรห้องสมุดของไทยที่ไม่ระบุปีที่พิมพ์ หรือปีที่ผลิตมีจำนวนมาก เมื่อเทียบกับการพิมพ์ของต่างประเทศ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาต่าง ๆ

จากเอกสารการล่องนุ้ตวิชาที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า 36 นุ้ตวิชา ใน 4 แขนงวิชา ได้แก่ นุ้ตวิชาแกน แขนงวิชาประถมศึกษา แขนงวิชามัธยมศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา ซึ่งมีปริมาณการอ้างอิง รวม 7,715 ครั้ง สามารถจำแนกตามแขนงวิชา และขอบเขตเนื้อหา ประเภท กลุ่มอายุ และภาษา ได้ดังนี้

1. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา

แขนงวิชาของเอกสารการล่องนุ้ต	จำนวน นุ้ตวิชา	ปริมาณการอ้างอิง	
		จำนวน	ร้อยละ
นุ้ตวิชาแกน	10	1,317	17.07
ประถมศึกษา	12	3,277	42.47
มัธยมศึกษา	7	2,133	27.65
บริหารการศึกษา	7	988	12.81
รวม	36	7,715	100.00

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าแขนงวิชาที่มีปริมาณการอ้างอิงมากที่สุด คือ แขนงวิชาประถมศึกษา รองลงมาได้แก่ แขนงวิชามัธยมศึกษา และนุ้ตวิชาแกน ตามลำดับ ส่วนแขนงวิชาบริหารการศึกษามีการอ้างอิงน้อยที่สุด

2. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และขอบเขตเนื้อหา ปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 ปริมาณการจ้างทรัพยากรทางห้องสมุด สำนักตามแขนงวิชา และขอบเขตเนื้อหา

แขนงวิชาของเอกสารการสอน		ขอบเขตเนื้อหา												
		000	100	200	300	310	320	330	340	350	360	370	371	
ชุดวิชาแกน	จำนวน	40	182	24	109	5	37	60	5	23	2	163	227	
	ร้อยละ	3.04	13.81	1.82	8.28	0.38	2.81	4.55	0.38	1.75	0.15	12.39	17.25	
ประถมศึกษา	จำนวน	95	799	38	114	4	6	20	2	4	8	259	503	
	ร้อยละ	2.90	24.39	1.16	3.48	0.12	0.18	0.61	0.06	0.12	0.24	7.91	15.35	
มัธยมศึกษา	จำนวน	22	133	2	167	6	6	5	2	3	26	125	504	
	ร้อยละ	1.03	6.24	0.09	7.83	0.28	0.28	0.23	0.09	0.14	1.22	5.86	23.63	
บริหารการศึกษา	จำนวน	9	14	1	44	6	1	11	65	76	2	106	270	
	ร้อยละ	0.91	1.42	0.10	4.45	0.61	0.10	1.11	6.59	7.69	0.20	10.73	27.33	

ตาราง 13 (ต่อ)

แขนงวิชาของ		ขอบเขตเนื้อหา													
เอกสารการเลื่อน		372	373	374	375	376	377	378	379	380	390	400	500		
อุตสาหกรรม	จำนวน	68	31	15	28	-	5	19	48	20	20	13	9		
	ร้อยละ	5.16	2.35	1.14	2.13	-	0.38	1.44	3.64	1.52	1.52	0.99	0.58		
ประถมศึกษา	จำนวน	842	10	3	45	-	1	7	80	3	35	65	13		
	ร้อยละ	25.70	0.31	0.09	1.38	-	0.03	0.21	2.44	0.09	1.07	1.98	0.40		
มัธยมศึกษา	จำนวน	23	223	3	85	-	-	8	28	3	5	198	139		
	ร้อยละ	1.08	10.45	0.14	3.98	-	-	0.38	1.31	0.14	0.23	9.28	6.52		
บริหารการศึกษ	จำนวน	61	59	14	14	-	-	3	49	1	1	2	-		
	ร้อยละ	6.17	5.97	1.42	1.42	-	-	0.30	4.96	0.10	0.10	0.20	-		

ตาราง 13 (ต่อ)

แผนงานวิชาของ เอกสารการส่ง		ขอบเขตเนื้อหา											
		510	520	530	540	550	560	570	580	590	600	610	620
ผู้วิชาแกน	จำนวน	25	-	-	-	3	-	2	-	-	-	9	1
	ร้อยละ	1.90	-	-	-	0.23	-	0.15	-	-	-	0.68	0.07
ประถมศึกษา	จำนวน	7	-	1	2	-	-	4	-	-	-	40	-
	ร้อยละ	0.21	-	0.03	0.06	-	-	0.12	-	-	-	1.22	-
มัธยมศึกษา	จำนวน	151	2	19	19	3	-	19	-	1	-	50	-
	ร้อยละ	7.08	0.09	0.89	0.89	0.14	-	0.89	-	0.05	-	0.23	-
บริหารการศึกษา	จำนวน	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-
	ร้อยละ	-	-	0.10	-	-	-	-	-	-	-	0.20	-

แผนงวิชาของ เอกสารการสอน		ขอบเขตเนื้อหา											รวม
		630	640	650	660	670	680	690	700	800	900	สัดส่วน ไม่ได้	
ผู้วิชาแกน	จำนวน	4	8	30	1	-	2	-	22	13	41	3	1,317
	ร้อยละ	0.30	0.61	2.28	0.07	-	0.15	-	1.67	0.99	3.11	0.23	100.00
ประณศึกษา	จำนวน	-	49	5	1	-	-	-	163	38	7	4	3,277
	ร้อยละ	-	1.50	0.15	0.03	-	-	-	4.97	1.16	0.21	0.12	100.00
มัธยมศึกษา	จำนวน	1	8	10	4	-	-	-	48	52	29	1	2,133
	ร้อยละ	0.05	0.38	0.47	0.19	-	-	-	2.25	2.45	1.36	0.05	100.00
บริหารการศึกษา	จำนวน	1	-	167	-	-	-	1	-	5	1	1	988
	ร้อยละ	0.10	-	16.91	-	-	-	0.10	-	0.51	0.10	0.10	100.00

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตัวข้าแกน แขนงวิชามัธยมศึกษา และแขนงวิชา
บริหารการศึกษา ต่างก็อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในขอบเขตเนื้อหา หมวดระบบโรงเรียน (371)
มากที่สุดเมื่อเทียบกับขอบเขตเนื้อหาอื่น ๆ ในแขนงวิชาเดียวกัน ซึ่งต่างกับแขนงวิชาประถมศึกษา
ที่อ้างอิงขอบเขตเนื้อหา หมวดการประถมศึกษา (372) มากที่สุด ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิง
ในปริมาณรอง ๆ ลงมาในแต่ละแขนงวิชา มีดังนี้

ผู้ตัวข้าแกน อ้างอิงขอบเขตเนื้อหา หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) และ
หมวดการศึกษา (370) รองลงมาตามลำดับ

แขนงวิชาประถมศึกษา อ้างอิงขอบเขตเนื้อหาหมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
(100) และหมวดระบบโรงเรียน (371) รองลงมาตามลำดับ

แขนงวิชามัธยมศึกษา อ้างอิงขอบเขตเนื้อหา หมวดการมัธยมศึกษา (373) และ
หมวดภาษา (400) รองลงมาตามลำดับ และ

แขนงวิชาบริหารการศึกษา อ้างอิงขอบเขตเนื้อหา หมวดธุรกิจ และการจัดการธุรกิจ
(650) และหมวดการศึกษา (370) รองลงมาตามลำดับ

3. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และประเภท ปรากฏผล
ดังตาราง 14

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า เอกสารการส่งมอบทุกแขนงวิชาที่มีการอ้างอิงทรัพยากร
ห้องสมุดประเภทหนังสือมากที่สุด รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสาร และวิทยานิพนธ์
ตามลำดับ ยกเว้น แขนงวิชามัธยมศึกษา ซึ่งอ้างอิงวิทยานิพนธ์มากเป็นอันดับ 2 รองจากหนังสือ
และเป็นแขนงวิชาที่อ้างอิงวิทยานิพนธ์มากที่สุดด้วย ส่วนแขนงวิชาประถมศึกษาที่มีการอ้างอิงหนังสือ
วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล เอกสารอื่น ๆ และโล่ทัศน์วัสดุ มากที่สุดเมื่อเทียบกับแขนงวิชาอื่น ๆ

แขนงวิชาที่อ้างอิงหนังสือพิมพ์มากที่สุด คือ ยุติวิภาแทน ในขณะที่แขนงวิชามัธยมศึกษาไม่ม
ีการอ้างอิงหนังสือพิมพ์เลย ส่วนแขนงวิชาที่อ้างอิงวิทยานิพนธ์มีเพียงแขนงวิชาเดียว คือ แขนงวิชา
ประถมศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา เป็นแขนงวิชาเดียวที่ไม่มีการอ้างอิงจากโล่ทัศน์วัสดุ
เลย

4. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และกลุ่มอายุ ปรากฏผล
ดังตาราง 15

ตาราง 15 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และกลุ่มอายุ

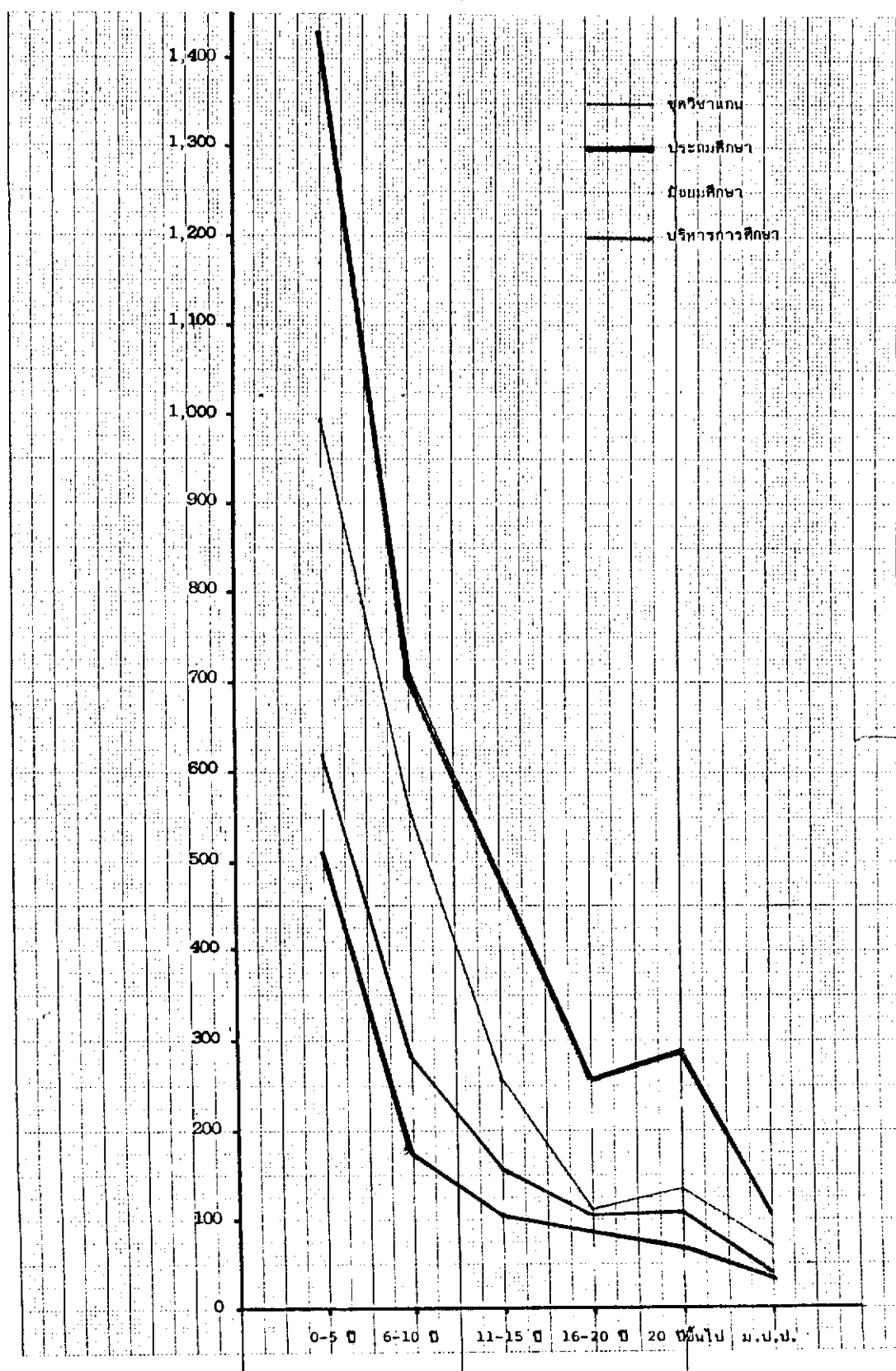
แขนงวิชา		กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด						
		0-5	6-10	11-15	16-20	20 ปีขึ้นไป	ม.ป.ป.	รวม
ผู้ดริชาแกน	จำนวน	622	277	157	110	111	40	1,317
	ร้อยละ	47.23	21.03	11.92	8.35	8.43	3.04	100.00
ประถมศึกษา	จำนวน	1,429	716	479	263	288	102	3,277
	ร้อยละ	43.61	21.85	14.62	8.02	8.79	3.11	100.00
มัธยมศึกษา	จำนวน	986	560	265	122	129	71	2,133
	ร้อยละ	46.23	26.25	12.42	5.72	6.05	3.33	100.00
บริหารการศึกษา	จำนวน	509	175	106	88	72	38	899
	ร้อยละ	51.52	17.71	10.73	8.91	7.29	3.84	100.00

ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของทั้ง 4 แขนงวิชา อ้างอิงในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มากที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 6 - 10 ปี และกลุ่มอายุ 11 - 15 ปี ตามลำดับ และทุกแขนงวิชามีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิตในปริมาณเฉลี่ยร้อยละ 3 ของการอ้างอิงทั้งหมดในแต่ละแขนงวิชา

และจากตาราง 15 สามารถสรุปให้เห็นชัดเจนถึงปริมาณการอ้างอิงที่น้อยลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น ดังปรากฏในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงปริมาณการอ้างอิงของแขนงวิชาต่าง ๆ จำแนกตามกลุ่มอายุ

จากภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นว่า ทุกแขนงวิชาอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มากที่สุดเป็นปริมาณเกือบหรือกว่าครึ่งหนึ่งของการอ้างอิงทั้งหมด และอ้างอิงในปริมาณน้อยลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มมากขึ้น จนถึงกลุ่มอายุ 11 - 15 ปี แต่เมื่อพิจารณาปริมาณการอ้างอิงของชุดวิชาแกน แขนงวิชาประถมศึกษา และแขนงวิชามัธยมศึกษา มีการอ้างอิงกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไปมากกว่ากลุ่มอายุ 16 - 20 ปี อยู่เล็กน้อย ซึ่งต่างจากแขนงวิชาบริหารการศึกษา ซึ่งอ้างอิงกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี มากกว่ากลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป

5. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และภาษา ปรากฏผลดังตาราง 16

ตาราง 16 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และภาษา

แขนงวิชา	ไทย		อังกฤษ		ญี่ปุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชุดวิชาแกน	712	54.06	605	45.94	-	-
ประถมศึกษา	2,001	61.06	1,272	38.82	4	0.12
มัธยมศึกษา	1,592	74.64	541	25.36	-	-
บริหารการศึกษา	698	70.65	290	29.35	-	-
รวม	5,003	64.85	2,708	35.10	4	0.05

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า ทุกแขนงวิชาอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจากภาษาไทย มากกว่าภาษาอังกฤษ ในปริมาณกว่าครึ่งหนึ่งของการอ้างอิงทั้งหมด และแขนงวิชาประถมศึกษา เพียงแขนงวิชาเดียวที่มีการอ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาญี่ปุ่นด้วยในปริมาณน้อยมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของศูนย์ข่าวแกน แชนงวีซ่าประถมศึกษา
 แชนงวีซ่ามัธยมศึกษา และแชนงวีซ่าบริหารการศึกษา

การวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกแต่ละแชนงวีซ่า ปรากฏผลตามลำดับ
 ดังนี้

1. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของศูนย์ข่าวแกน

1.1 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของศูนย์ข่าวแกน จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา
 และประเภท ปรากฏผลดังตาราง 17

ตาราง 17 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของศูนย์ฯ แกน จำนวนตามยวเขตเนื้อหา และประเภท

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด															
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ		โสตทัศนวัสดุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	30	75.00	-	-	2	5.00	1	2.50	3	7.50	-	-	4	10.00	-	-
100	136	74.72	22	12.09	4	2.20	17	9.34	-	-	-	-	3	1.65	-	-
200	21	87.50	1	4.17	-	-	-	-	-	-	-	-	2	8.33	-	-
300	93	85.32	1	0.92	9	8.25	4	3.67	-	-	-	-	1	0.92	1	0.92
310	-	-	-	-	5	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
320	35	94.60	-	-	-	-	1	2.70	-	-	-	-	1	2.70	-	-
330	30	50.00	6	10.00	18	30.00	1	1.67	3	5.00	-	-	2	3.33	-	-
340	1	20.00	-	-	4	80.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
350	14	60.87	1	4.35	5	21.74	-	-	1	4.35	-	-	2	8.69	-	-
360	2	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
370	107	65.54	19	11.66	29	17.79	3	1.84	-	-	-	-	5	3.07	-	-
371	156	68.72	25	11.02	35	15.42	5	2.20	-	-	-	-	6	2.64	-	-

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด													
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
372	27	39.71	1	1.47	37	54.41	-	-	1	1.47	-	-	1	1.47
373	9	29.03	-	-	17	54.84	5	16.13	-	-	-	-	-	-
374	9	60.00	-	-	6	40.00	-	-	-	-	-	-	-	-
375	22	78.58	2	7.14	1	3.57	1	3.57	-	-	-	-	2	7.14
376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	3	60.00	-	-	2	40.00	-	-	-	-	-	-	-	-
378	4	21.05	3	15.79	5	26.32	7	36.84	-	-	-	-	-	-
379	16	33.34	4	8.33	26	54.17	-	-	-	-	-	-	1	2.08
380	16	80.00	-	-	4	20.00	-	-	-	-	-	-	-	-
390	18	90.00	-	-	2	10.00	-	-	-	-	-	-	-	-
400	12	92.31	-	-	1	7.69	-	-	-	-	-	-	-	-
500	7	77.78	-	-	-	-	2	22.22	-	-	-	-	-	-

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด													
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
510	20	80.00	3	12.00	1	4.00	1	4.00	-	-	-	-	-	-
520	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
530	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
540	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
550	3	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
560	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
570	2	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
580	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
590	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
610	8	88.89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11.11	-
620	-	-	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-

ตาราง 17 (ต่อ)

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด															
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ		ใส่ดัดค้นวัสดุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
630	2	50.00	1	25.00	1	25.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
640	7	87.50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	12.50	-	-
650	26	86.67	3	10.00	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3.33	-	-
660	-	-	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
670	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
680	2	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
690	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
700	17	77.27	4	18.18	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4.55	-	-
800	11	84.62	-	-	2	15.38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
900	30	73.17	1	2.44	4	9.75	-	-	-	-	-	-	3	7.32	3	7.32
สัดส่วนไม่ได้	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	100.00	-	-	-	-	-
รวม	896	58.03	97	7.37	222	16.86	48	3.64	11	0.83	-	-	37	2.81	6	0.46

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ผู้ติวซ่าแกนมีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาจากหนังสือมากที่สุด เช่น หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) หมวดสังคมศาสตร์ (300) เป็นต้น และหมวดระบบโรงเรียน (371) เป็นขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากหนังสือมากเป็นอันดับ 1 เมื่อเทียบกับขอบเขตเนื้อหาอื่น ๆ แต่มีทรัพยากรห้องสมุดบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากที่สุด เช่น หมวดกฎหมาย (340) หมวดการประถมศึกษา (372) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีทรัพยากรห้องสมุดในขอบเขตเนื้อหา หมวดการอุดมศึกษา (378) ที่มีการอ้างอิงจากวิทยานิพนธ์มากกว่าประเภทอื่น ๆ ในหมวดเดียวกัน ส่วนทรัพยากรห้องสมุดบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากหนังสือพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุด้วยแต่มีปริมาณน้อย เช่น หมวดเรื่องเบ็ดเตล็ดทั่วไป (000) และหมวดภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ (900) เป็นต้น และผู้ติวซ่าแกนไม่มีการอ้างอิงจากนิตยสารในทุกขอบเขตเนื้อหา

1.2 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของผู้ติวซ่าแกน จำแนกตามขอบเขตเนื้อหาและกลุ่มอายุ ปรากฏผลดังตาราง 18

ตาราง 18 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรทางสังคม											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
372	44	64.71	10	14.71	5	7.35	1	1.47	3	4.41	5	7.35
373	19	61.29	9	29.03	2	5.45	1	3.23	-	-	-	-
374	11	73.34	2	13.33	2	13.33	-	-	-	-	-	-
375	15	53.57	5	17.86	3	10.72	2	7.14	2	7.14	1	3.57
376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	3	60.00	1	20.00	-	-	-	-	1	20.00	-	-
378	9	47.37	10	52.63	-	-	-	-	-	-	-	-
379	23	47.91	11	22.92	6	12.50	5	10.42	1	2.08	2	4.17
380	13	65.00	2	10.00	3	15.00	-	-	1	5.00	1	5.00
390	6	30.00	7	35.00	2	10.00	2	10.00	1	5.00	2	10.00
400	6	46.15	3	23.08	-	-	3	23.08	1	7.69	-	-
500	3	33.33	3	33.33	2	22.23	-	-	1	11.11	-	-

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรทางสังคม											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
510	3	12.00	3	12.00	4	16.00	6	24.00	9	36.00	-	-
520	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
530	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
540	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
550	-	-	1	33.33	-	-	-	-	2	66.67	-	-
560	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
570	-	-	-	-	1	50.00	-	-	1	50.00	-	-
580	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
590	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
610	4	44.44	1	11.11	-	-	1	11.11	2	22.23	1	11.11
620	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด										ม.ป.ป.	
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
630	2	50.00	-	-	-	-	-	-	2	50.00	-	-
640	3	37.50	2	25.00	-	-	1	12.50	2	25.00	-	-
650	16	53.33	3	10.00	5	16.67	2	6.67	4	13.33	-	-
660	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
670	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
680	1	50.00	-	-	-	-	-	-	1	50.00	-	-
690	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
700	6	27.27	6	27.27	3	13.64	4	18.18	2	9.09	1	4.55
800	1	7.69	5	38.46	1	7.69	-	-	3	23.08	3	23.08
900	19	46.34	9	21.95	3	7.31	4	9.76	4	9.76	2	4.88
สัดส่วนไม่ได้	3	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	622	47.23	277	21.03	157	11.92	110	8.35	111	8.43	40	3.04

ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏอาชีพ หรือปีผลิต

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า ผู้ติดยาแอมมีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุก
 ขอบเขตเนื้อหาในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปีมากที่สุด ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหา หมวดการอุดมศึกษา (378)
 และหมวดขนบธรรมเนียม ประเพณี และคตินิยม (390) ซึ่งอ้างอิงกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี
 มากที่สุด และเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาปริมาณการอ้างอิงน้อยลง ตามกลุ่มอายุที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้ง
 ทรัพยากรห้องสมุดในขอบเขตเนื้อหาส่วนมากมีการอ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือ
 ปีผลิตด้วย

1.3 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของผู้ติดยาแอม จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา
 และภาษา ปรากฏผลดังตาราง 19

ตาราง 19 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน

จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด			
	ไทย		อังกฤษ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	29	72.50	11	27.50
100	60	32.97	122	67.03
200	15	62.50	9	37.50
300	56	51.38	53	48.62
310	4	80.00	1	20.00
320	16	43.24	21	56.76
330	43	71.67	17	28.33
340	4	80.00	1	20.00
350	15	65.22	8	34.78
360	-	-	2	100.00
370	68	41.72	95	58.28
371	127	55.95	100	44.05
372	52	76.47	16	23.53
373	25	80.65	6	19.35
374	9	60.00	6	40.00
375	18	64.29	10	35.71

ตาราง 19 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด			
	ไทย		อังกฤษ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
376	-	-	-	-
377	4	80.00	1	20.00
378	17	89.47	2	10.53
379	31	64.58	17	35.42
380	10	50.00	10	50.00
390	16	80.00	4	20.00
400	11	84.62	2	15.38
500	6	66.67	3	33.33
510	8	32.00	17	68.00
520	-	-	-	-
530	-	-	-	-
540	-	-	-	-
550	1	33.33	2	66.67
560	-	-	-	-
570	-	-	2	100.00
580	-	-	-	-

ตาราง 19 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด			
	ไทย		อังกฤษ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
590	-	-	-	-
600	-	-	-	-
610	6	66.67	3	33.33
620	1	100.00	-	-
630	2	50.00	2	50.00
640	3	37.50	5	62.50
650	11	36.67	19	63.33
660	1	100.00	-	-
670	-	-	-	-
680	1	50.00	1	50.00
690	-	-	-	-
700	6	27.27	16	72.73
800	12	92.31	1	7.69
900	21	51.22	20	48.78
จัดหมู่ไม่ได้	3	100.00	-	-
รวม	712	54.06	605	45.94

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตัวชำแถมมีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาจากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหาในหมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) หมวดรัฐศาสตร์ และการเมือง (320) หมวดการศึกษา (370) หมวดคณิตศาสตร์ (510) หมวดการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับโลก (550) หมวดคหกรรมศาสตร์ (640) หมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650) และหมวดศิลปกรรมและนันทนาการ (700) รวมทั้งหมวดการพาณิชย์ การสื่อสาร การขนส่ง (380) ซึ่งมีการอ้างอิงจากภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในปริมาณเท่ากัน

1.4 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของผู้ตัวชำแถม จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ ปรากฏผลดังตาราง 20

ตาราง 20 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรการท่องเที่ยวซ้ำแทน จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ

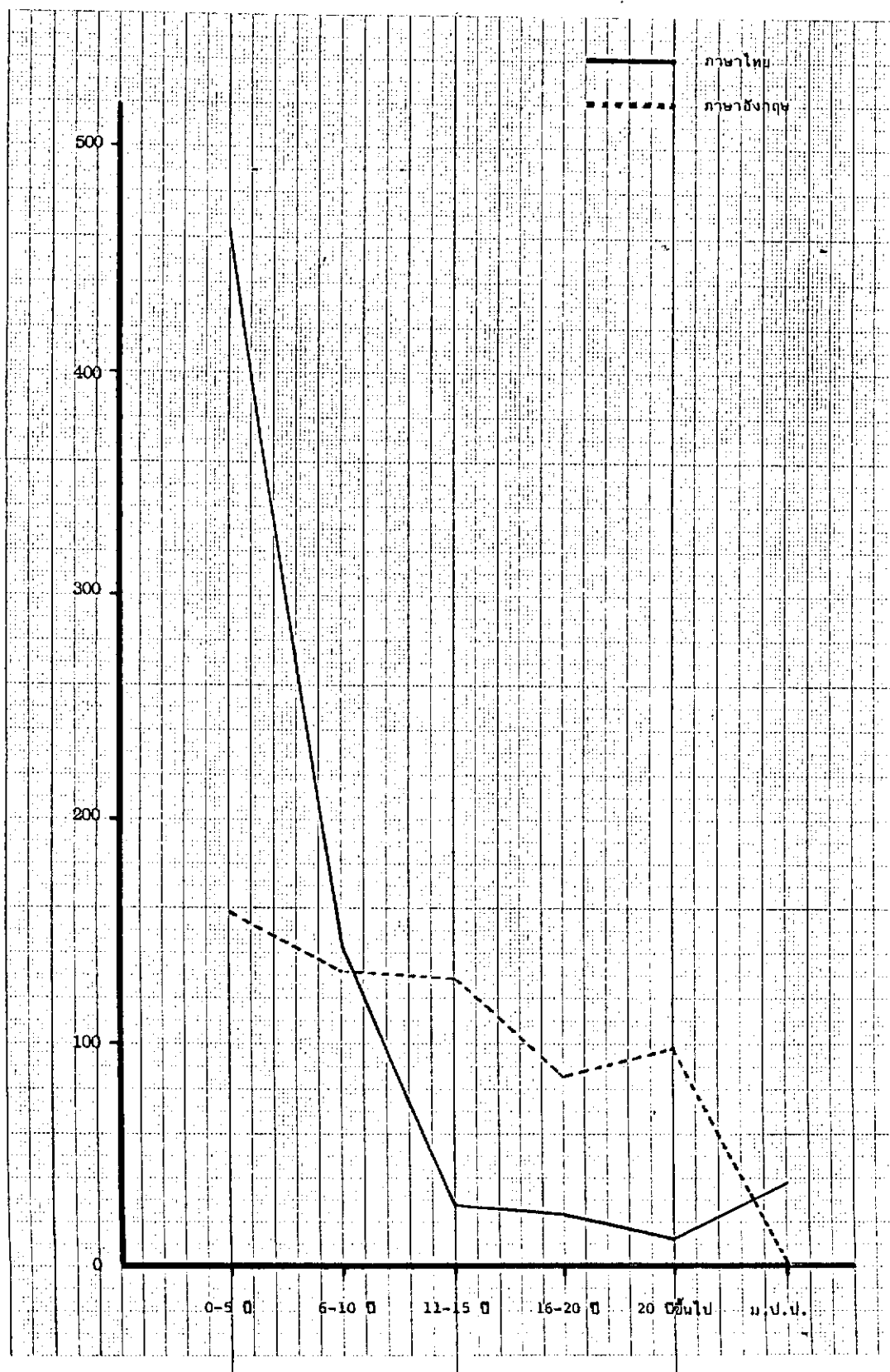
ประเภท	ภาษา	กลุ่มอายุของทรัพยากรการท่องเที่ยวซ้ำแทน									
		0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือ	ไทย	251	28.01	86	9.60	13	1.45	10	1.12	8	0.89
	อังกฤษ	130	14.51	115	12.84	107	11.94	73	8.15	87	9.71
วารสาร	ไทย	32	32.99	8	8.25	4	4.12	3	3.09	-	-
	อังกฤษ	8	8.25	8	8.25	16	16.49	10	10.31	8	8.25
สิ่งพิมพ์รัฐบาล	ไทย	126	56.76	31	13.97	7	3.15	7	3.15	2	0.90
	อังกฤษ	19	8.56	3	1.35	4	1.80	2	0.90	3	1.35
วิทยานิพนธ์	ไทย	22	45.83	15	31.25	2	4.17	3	6.25	1	2.08
	อังกฤษ	-	-	3	6.25	2	4.17	-	-	-	-
หนังสือพิมพ์	ไทย	9	81.82	-	-	-	-	-	-	-	-
	อังกฤษ	-	-	2	18.18	-	-	-	-	-	-

ประเภท	ภาษา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด									
		0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิยายสาร	ไทย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อังกฤษ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เอกสารอื่น ๆ	ไทย	19	51.35	5	13.51	2	5.41	1	2.70	2	5.41
	อังกฤษ	1	2.70	-	-	-	-	1	2.70	-	-
โสตทัศนวัสดุ	ไทย	5	83.33	-	-	-	-	-	-	-	-
	อังกฤษ	-	-	1	16.67	-	-	-	-	-	-
รวม	ไทย	464	35.23	145	11.01	28	2.13	24	1.82	13	0.99
	อังกฤษ	158	12.00	132	10.02	129	9.79	86	6.53	98	7.44
ยอดรวม		622	47.23	277	21.03	157	11.92	110	8.35	111	8.43

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตัวอักษรภาษาอังกฤษทั้งหมดเกือบทุกประเภท ที่เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษในทุกกลุ่มอายุ และการอ้างอิงทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ทั้งนี้หนังสือเป็นทรัพยากรห้องสมุดประเภทเดียวที่อ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทยในเกือบทุกกลุ่มอายุ ยกเว้น กลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ซึ่งอ้างอิงภาษาไทยมากกว่า กล่าวคือ อ้างอิงหนังสือภาษาไทย จำนวน 251 ครั้ง (ร้อยละ 28.01) และหนังสือภาษาอังกฤษ 130 ครั้ง (ร้อยละ 14.51) ส่วนกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ต่างก็อ้างอิงภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย นอกจากนี้ ทรัพยากรห้องสมุด 3 ประเภท คือ หนังสือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล และเอกสารอื่น ๆ ที่อ้างอิงในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิต และส่วนมากเป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ

และจากตาราง 20 ในส่วนปริมาณการอ้างอิงรวมของทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สามารถนำมาเปรียบเทียบและแสดงให้เห็นชัดเจนด้วยกราฟ ดังปรากฏในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษของชุดวิชาแกน

จากภาพประกอบ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตัวขาวแกนมีปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยมีปริมาณมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ซึ่งสรุปได้ว่า ปริมาณการอ้างอิงจะลดลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น สำหรับทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษมีการอ้างอิงในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี ตามลำดับ แต่อ้างอิงกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไปมากกว่า กลุ่มอายุ 16 - 20 ปี

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการอ้างอิงจากเส้นแสดงการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย ในกลุ่มอายุ 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป จะเห็นว่า ภาษาอังกฤษได้รับการอ้างอิงในปริมาณสูงกว่าภาษาไทยมาก แต่ในกลุ่มที่ไม่ปรากฏเพศ หรือ ปีผลิต มีการอ้างอิงเป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ

2. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา

2.1 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท ปรากฏผลดังตาราง 21

ตาราง 21 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำนวนตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด													
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	60	63.16	12	12.63	11	11.58	7	7.37	-	-	1	1.05	4	4.21
100	403	50.44	235	29.41	62	7.76	73	9.14	2	0.25	5	0.62	17	2.13
200	24	63.16	2	5.26	7	18.42	-	-	-	-	1	2.63	3	7.90
300	65	57.02	29	25.44	8	7.02	8	7.02	-	-	-	-	4	3.50
310	-	-	-	-	4	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
320	6	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
330	5	25.00	1	5.00	13	65.00	-	-	-	-	-	-	-	1 5.00
340	1	50.00	1	50.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
350	1	25.00	-	-	3	75.00	-	-	-	-	-	-	-	-
360	2	25.00	1	12.50	4	50.00	1	12.50	-	-	-	-	-	-
370	126	48.65	54	20.85	50	19.31	23	8.88	-	-	-	-	6	2.31
371	213	42.35	140	27.83	73	14.51	62	12.33	-	-	-	-	15	2.98

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด															
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ		สื่อทัศนวัสดุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
372	255	30.29	38	4.51	308	36.58	229	27.20	1	0.11	-	-	11	1.31	-	-
373	6	60.00	1	10.00	1	10.00	1	10.00	-	-	-	-	1	10.00	-	-
374	3	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
375	25	55.55	3	6.67	12	26.67	5	11.11	-	-	-	-	-	-	-	-
376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
378	1	14.28	-	-	3	42.86	3	42.86	-	-	-	-	-	-	-	-
379	12	15.00	13	16.25	44	55.00	9	11.25	-	-	-	-	1	1.25	1	1.25
380	1	33.33	-	-	1	33.33	1	33.33	-	-	-	-	-	-	-	-
390	30	85.71	-	-	2	5.71	1	2.86	-	-	-	-	1	2.86	1	2.86
400	50	76.92	-	-	7	10.77	7	10.77	-	-	-	-	1	1.54	-	-
500	7	53.85	3	23.08	2	15.38	1	7.69	-	-	-	-	-	-	-	-

ตาราง 21 (ต่อ)

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรท้องถิ่น													
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
510	2	28.57	-	-	2	28.57	3	42.86	-	-	-	-	-	-
520	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
530	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
540	1	50.00	1	50.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
550	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
560	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
570	3	75.00	1	25.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
580	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
590	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
610	21	52.50	6	15.00	8	20.00	4	10.00	-	-	-	1	2.50	-
620	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด													
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
630	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
640	37	75.51	5	10.21	3	6.12	3	6.12	-	-	-	-	1	2.04
650	4	8.00	-	-	1	20.00	-	-	-	-	-	-	-	-
660	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
670	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
680	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
690	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
700	121	74.24	17	10.42	8	4.91	3	1.84	-	-	-	-	8	4.91
800	30	78.94	-	-	2	5.27	3	7.89	-	-	-	-	2	5.27
900	3	42.84	1	14.29	1	14.29	-	-	-	-	-	-	1	14.29
สัดส่วนไม่ได้	-	-	-	-	-	-	-	-	2	50.00	-	-	2	50.00
รวม	1,521	46.42	564	17.21	640	19.53	447	13.64	5	0.15	7	0.21	79	2.41
													14	0.43

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า แขนงวิชาประถมศึกษามีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหา มาจากหนังสือมากที่สุดเมื่อเทียบกับทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ยกเว้นขอบเขตเนื้อหา หมวดเศรษฐศาสตร์ (330) หมวดรัฐประศาสนศาสตร์ และการบริหารกองทัพ (350) หมวดสวัสดิภาพสังคม (360) หมวดการประถมศึกษา (372) หมวดการอุดมศึกษา (378) และหมวดการศึกษากับรัฐ (379) ซึ่งอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากกว่าประเภทอื่น ๆ รวมทั้งหมวดคณิตศาสตร์ (510) ที่อ้างอิงวิทยานิพนธ์มากกว่าประเภทอื่น ๆ ด้วย

ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดประเภทหนังสือ และวารสาร มากที่สุด คือ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) ส่วนหมวดการประถมศึกษา (372) อ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล และวิทยานิพนธ์มากที่สุด

ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากหนังสือพิมพ์ มี 2 หมวด ได้แก่ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) และหมวดการประถมศึกษา (372) นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรห้องสมุดที่ไม่สามารถจัดขอบเขตเนื้อหาลงในหมวดหมู่ใดได้ อ้างอิงจากหนังสือพิมพ์ด้วยเล็กน้อย ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากนิตยสาร มี 3 หมวด ได้แก่ หมวดเรื่องเบ็ดเตล็ดทั่วไป (000) หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) และหมวดคำสนา (200) และขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงเอกสารอื่น ๆ มากที่สุด คือ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) นอกจากนี้มีขอบเขตเนื้อหาบางหมวดที่อ้างอิงจากสื่อที่ค้นวัสดุด้วยแต่มีปริมาณน้อย ขอบเขตเนื้อหาเหล่านี้ เช่น หมวดคำสนา (200) และหมวดเศรษฐศาสตร์ (330) เป็นต้น

2.2 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ ปรากฏผลดังตาราง 22

ตาราง 22 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
372	504	59.86	189	22.45	61	7.24	31	3.68	31	3.68	26	3.09
373	3	30.00	1	10.00	4	40.00	-	-	1	10.00	1	10.00
374	1	33.33	2	66.67	-	-	-	-	-	-	-	-
375	10	22.22	18	40.00	7	15.56	4	8.89	4	8.89	2	4.44
376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
378	7	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
379	31	38.75	21	26.25	16	20.00	4	5.00	6	7.50	2	2.50
380	2	75.00	1	25.00	-	-	-	-	-	-	-	-
390	17	48.58	7	20.00	3	8.57	4	11.43	2	5.71	2	5.71
400	35	53.85	8	12.31	12	18.46	5	7.69	2	3.07	3	4.62
500	5	38.46	6	46.15	2	15.38	-	-	-	-	-	-

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรทางสังคม											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
510	3	42.84	1	14.29	1	14.29	-	-	1	14.29	1	14.29
520	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
530	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
540	1	50.00	-	-	-	-	-	-	1	50.00	-	-
550	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
560	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
570	3	75.00	-	-	-	-	-	-	1	25.00	-	-
580	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
590	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
610	11	27.50	11	27.50	5	12.50	5	12.50	5	12.50	3	7.50
620	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรหนังสือชุด											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
630	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
640	24	48.98	14	28.58	4	8.16	2	4.08	4	8.16	1	2.04
650	2	40.00	-	-	1	20.00	2	40.00	-	-	-	-
660	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
670	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
680	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
690	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
700	65	39.88	27	16.56	31	19.02	9	5.52	19	11.66	12	7.36
800	19	50.00	12	31.58	5	13.16	1	2.63	1	2.63	-	-
900	4	57.13	1	14.29	-	-	1	14.29	1	14.29	-	-
สัดส่วนไม่ได้	4	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1,429	43.61	716	21.85	479	14.62	263	8.02	288	8.79	102	3.11

ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่า แชนงวิชาประถมศึกษามีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มากที่สุด ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหา หมวดการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบ (374) และหมวดหลักสูตรและทฤษฎีการสร้างหลักสูตร (375) ซึ่งอ้างอิงกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี มากที่สุด และขอบเขตเนื้อหาส่วนมากมีปริมาณการอ้างอิงน้อยลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มมากขึ้น ยกเว้น บางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในกลุ่มอายุ 20 ปี ขึ้นไป ในปริมาณที่สูงกว่ากลุ่มอายุ 16 - 20 ปี ได้แก่ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) และหมวดศิลปกรรมและนันทนาการ (700) ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่ไม่ปรากฏพิมพ์ หรือปีผลิตมากที่สุด คือ หมวดการประถมศึกษา (372)

2.3 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแชนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา ปรากฏผลดังตาราง 23

ตาราง 23 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา

จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด					
	ไทย		อังกฤษ		ญี่ปุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	66	69.47	29	30.53	-	-
100	252	31.54	544	68.09	3	0.37
200	38	100.00	-	-	-	-
300	37	32.46	77	67.54	-	-
310	4	100.00	-	-	-	-
320	4	66.67	2	33.33	-	-
330	20	100.00	-	-	-	-
340	1	50.00	1	50.00	-	-
350	3	75.00	1	25.00	-	-
360	6	75.00	2	25.00	-	-
370	139	53.67	120	46.33	-	-
371	300	59.64	202	40.16	1	0.20
372	703	83.49	139	16.51	-	-
373	4	40.00	6	60.00	-	-
374	1	33.33	2	66.67	-	-
375	34	75.56	11	24.44	-	-

ตาราง 23 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด					
	ไทย		อังกฤษ		ญี่ปุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
376	-	-	-	-	-	-
377	1	100.00	-	-	-	-
378	7	100.00	-	-	-	-
379	75	93.75	5	6.25	-	-
380	3	100.00	-	-	-	-
390	34	97.14	1	2.86	-	-
400	61	93.85	4	6.15	-	-
500	5	38.46	8	61.54	-	-
510	5	71.43	2	28.57	-	-
520	-	-	-	-	-	-
530	1	100.00	-	-	-	-
540	1	50.00	1	50.00	-	-
550	-	-	-	-	-	-
560	-	-	-	-	-	-
570	3	75.00	1	25.00	-	-
580	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด					
	ไทย		อังกฤษ		ญี่ปุ่น	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
590	-	-	-	-	-	-
600	-	-	-	-	-	-
610	25	62.50	15	37.50	-	-
620	-	-	-	-	-	-
630	-	-	-	-	-	-
640	24	48.98	25	51.02	-	-
650	2	40.00	3	60.00	-	-
660	1	100.00	-	-	-	-
670	-	-	-	-	-	-
680	-	-	-	-	-	-
690	-	-	-	-	-	-
700	93	57.06	70	42.94	-	-
800	38	100.00	-	-	-	-
900	7	100.00	-	-	-	-
จัดหมู่ไม่ได้	3	75.00	1	25.00	-	-
รวม	2,001	61.06	1,272	38.82	4	0.12

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า แขนงวิชาประถมศึกษามีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหา มาจากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ยกเว้นขอบเขตเนื้อหา หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) หมวดสังคมศาสตร์ (300) หมวดวิทยาศาสตร์ (500) และหมวดวิศวกรรมศาสตร์ (640) ซึ่งขอบเขตเนื้อหาเหล่านี้ อ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย

ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยมากที่สุด คือ หมวดการประถมศึกษา (372) ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากที่สุด คือ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) นอกจากนี้ยังมีขอบเขตเนื้อหาบางหมวดที่อ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาญี่ปุ่นด้วย ได้แก่ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) และหมวดระบบโรงเรียน (371)

2.4 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ ปรากฏผลดังตาราง 24

ตาราง 24 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรการท่องเที่ยวของแผนงานวิจัยภาษา ประถมศึกษา คำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ

ประเภท	ภาษา	กลุ่มอายุของทรัพยากรการท่องเที่ยว									
		0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ขึ้นไป	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือ	ไทย	446	29.32	113	7.43	55	3.62	22	1.46	25	1.64
	อังกฤษ	161	10.59	208	13.68	193	12.69	105	6.90	159	10.45
	ญี่ปุ่น	1	0.06	-	-	1	0.06	-	-	-	-
วารสาร	ไทย	108	19.15	33	5.85	17	3.01	7	1.24	3	0.53
	อังกฤษ	22	3.90	114	20.22	100	17.73	77	13.65	76	13.48
	ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สิ่งพิมพ์รัฐบาล	ไทย	444	69.38	80	12.50	31	4.85	21	3.28	12	1.86
	อังกฤษ	5	0.78	9	1.41	2	0.31	-	-	2	0.31
	ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
วิทยานิพนธ์	ไทย	174	38.93	142	31.77	71	15.88	24	5.37	10	2.24
	อังกฤษ	2	0.45	4	0.89	2	0.45	3	0.67	-	-
	ญี่ปุ่น	-	-	1	0.22	-	-	-	-	-	-

ตาราง 24 (ต่อ)

ประเภท	ภาษา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด									
		0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ขึ้นไป	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โล่ที่ค้นวัสดุ	ไทย	9	64.29	-	-	-	-	-	-	5	35.71
	อังกฤษ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	ไทย	1,236	37.72	376	11.47	181	5.52	77	2.35	50	1.53
	อังกฤษ	192	5.86	339	10.35	297	9.06	186	5.68	238	7.26
	ญี่ปุ่น	1	0.03	1	0.03	1	0.03	-	-	-	0.03
ยอดรวม		1,429	43.61	716	21.85	479	14.61	263	8.03	288	8.79
										102	3.11

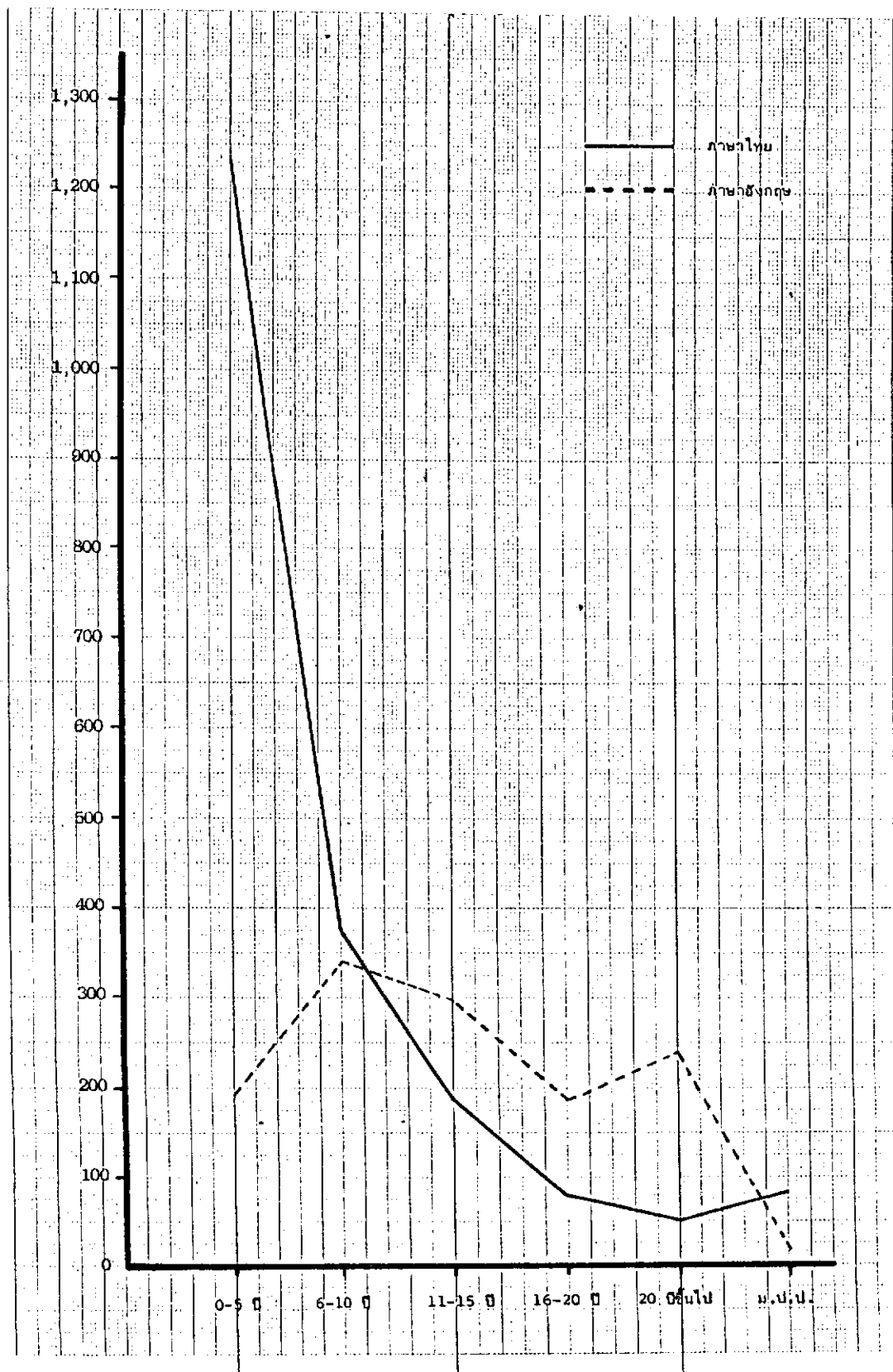
ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏศัพท์ หรือปีผลิต

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่า แชนวาลีประถมศึกษาปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกประเภทที่เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษในทุกกลุ่มอายุ และการอ้างอิงทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ทั้งนี้ มีทรัพยากรห้องสมุด 2 ประเภท คือ หนังสือ และวารสาร ที่อ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทยในเกือบทุกกลุ่มอายุ ยกเว้น กลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ซึ่งอ้างอิงภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ กล่าวคือ อ้างอิงหนังสือภาษาไทยในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี จำนวน 446 ครั้ง (ร้อยละ 29.32) หนังสือภาษาอังกฤษ 161 ครั้ง (ร้อยละ 10.59) และอ้างอิงวารสารภาษาไทย จำนวน 108 ครั้ง (ร้อยละ 19.15) วารสารภาษาอังกฤษ 22 ครั้ง (ร้อยละ 3.90)

ทรัพยากรห้องสมุดประเภทที่อ้างอิงจากกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิตมากที่สุด คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล เมื่อพิจารณาปริมาณการอ้างอิงรวมของทรัพยากรห้องสมุดกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิต จะเห็นได้ว่าเป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ

และจากตาราง 24 ในส่วนปริมาณการอ้างอิงรวมของทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ สามารถนำมาเปรียบเทียบและแสดงให้เห็นชัดเจนด้วยกราฟ ดังปรากฏในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แสดงปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ของแชนงวิชาประถมศึกษา

จากภาพประกอบ 4 แสดงให้เห็นว่า แชนงวิชาประถมศึกษาปริมาณการอ้างอิงทรัพยากร
ห้องสมุด ที่เป็นภาษาไทยมากที่สุด ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี รองลงมาเป็น กลุ่มอายุ 6 - 10 ปี
11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ตามลำดับ สรุปได้ว่า มีปริมาณการอ้างอิงลดลง
ตามกลุ่มอายุที่เพิ่มมากขึ้น แต่ทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษ มีปริมาณการอ้างอิงในกลุ่มอายุ
6 - 10 ปี มากที่สุด รองลงมา เป็นกลุ่มอายุ 11 - 15 ปี และอ้างอิงในกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป
เป็นอันดับ 3

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการอ้างอิงจากเส้นแสดงการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษา
อังกฤษ และภาษาไทย ในกลุ่มอายุ 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป จะเห็นว่า
ภาษาอังกฤษได้รับการอ้างอิงในปริมาณสูงกว่าภาษาไทยมาก แต่ในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต
มีการอ้างอิงเป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ

3. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแชนงวิชามัธยมศึกษา

3.1 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแชนงวิชามัธยมศึกษา จำแนกตาม
ขอบเขตเนื้อหา และประเภท ปรากฏผลดังตาราง 25

ตาราง 25 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรการท่องเที่ยวของแผนงานวิจัยมัธยมศึกษา ล้าแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรท่องเที่ยว															
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ		โสตทัศนวัสดุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	9	40.91	4	18.18	4	18.18	2	9.09	-	-	-	-	3	13.64	-	-
100	29	21.80	9	6.77	21	15.79	73	54.89	-	-	-	-	1	0.75	-	-
200	1	50.00	-	-	-	-	1	50.00	-	-	-	-	-	-	-	-
300	94	56.29	16	9.58	17	10.18	39	23.35	-	-	-	-	1	0.60	-	-
310	-	-	-	-	6	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
320	1	16.67	-	-	1	16.67	4	66.66	-	-	-	-	-	-	-	-
330	-	-	-	-	4	80.00	1	20.00	-	-	-	-	-	-	-	-
340	1	50.00	1	50.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
350	1	33.33	-	-	2	66.67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
360	4	15.39	12	46.15	8	30.77	-	-	-	-	-	-	2	7.69	-	-
370	69	55.20	11	8.80	33	26.40	11	8.80	-	-	-	-	-	-	1	0.80
371	204	40.48	60	11.91	63	12.50	176	34.92	-	-	-	-	1	0.19	-	-

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด															
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ		โสตทัศนวัสดุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
372	18	78.26	2	8.70	2	8.70	1	4.34	-	-	-	-	-	-	-	-
373	91	40.81	5	2.24	106	47.53	19	8.52	-	-	-	-	2	0.90	-	-
374	2	66.67	1	33.33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
375	32	37.65	11	12.94	16	18.82	22	25.89	-	-	-	-	4	4.70	-	-
376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
378	3	37.50	1	12.50	2	25.00	2	25.00	-	-	-	-	-	-	-	-
379	11	39.29	3	10.71	12	42.86	1	3.57	-	-	-	-	1	3.57	-	-
380	1	33.33	-	-	2	66.67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
390	3	60.00	-	-	2	40.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
400	47	23.74	2	1.01	14	7.07	130	65.66	-	-	-	-	5	2.52	-	-
500	54	38.85	15	10.79	20	14.39	47	33.81	-	-	-	-	3	2.16	-	-

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่า แชนงวีชามัธยมศึกษา มีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาจากหนังสือมากกว่าทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ แต่มีบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากสิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือวิทยานิพนธ์มากกว่าหนังสือ เช่น ขอบเขตเนื้อหา หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) อ้างอิงวิทยานิพนธ์มากกว่าหนังสือ และหมวดการมัธยมศึกษา (373) อ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากกว่าหนังสือ เป็นต้น มีทรัพยากรห้องสมุดบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงเอกสารอื่น ๆ และใส่รหัสค้นคว้าอยู่บ้าง แต่มีปริมาณน้อย เช่น หมวดการศึกษา (370) และหมวดภาษา (400) เป็นต้น และทรัพยากรห้องสมุดทุกขอบเขตเนื้อหาของแชนงวีชามัธยมศึกษาไม่มีการอ้างอิงมาจากหนังสือพิมพ์ และนิตยสารเลย

3.2 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแชนงวีชามัธยมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ ปรากฏผลดังตาราง 26

ตาราง 26 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแผนกวิชามัธยมศึกษา จำนวนตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	10	45.45	3	13.64	5	22.73	2	9.09	2	9.09	-	-
100	62	46.62	32	24.06	20	15.04	7	5.26	9	6.77	3	2.25
200	1	50.00	-	-	-	-	-	-	1	50.00	-	-
300	83	49.71	38	22.75	24	14.37	14	8.38	6	3.59	2	1.20
310	5	83.33	-	-	1	16.67	-	-	-	-	-	-
320	1	16.67	4	66.66	-	-	-	-	1	16.67	-	-
330	3	60.00	1	20.00	1	20.00	-	-	-	-	-	-
340	1	50.00	-	-	-	-	1	50.00	-	-	-	-
350	1	33.33	2	66.67	-	-	-	-	-	-	-	-
360	14	53.85	4	15.38	3	11.54	1	3.85	-	-	4	15.38
370	57	45.60	32	25.60	11	8.80	8	6.40	12	9.60	5	4.00
371	209	41.47	127	25.20	66	13.10	38	7.54	43	8.53	21	4.16

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรทางห้องสมุด											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
372	12	52.17	5	21.75	1	4.35	2	8.69	1	4.35	2	8.69
373	124	55.61	36	16.14	35	15.70	14	6.28	11	4.93	3	1.34
374	2	66.67	-	-	-	-	-	-	1	33.33	-	-
375	31	36.47	23	27.06	15	17.65	4	4.70	12	14.12	-	-
376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
378	5	62.50	1	12.50	1	12.50	-	-	1	12.50	-	-
379	17	60.72	2	7.15	3	10.71	3	10.71	-	-	3	10.71
380	-	-	1	33.33	1	33.33	-	-	1	33.33	-	-
390	2	40.00	-	-	2	40.00	-	-	-	-	1	20.00
400	77	38.89	77	38.89	27	13.63	7	3.54	6	3.03	4	2.02
500	79	56.83	37	26.62	9	6.47	7	5.04	5	3.60	2	1.44

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด									
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
510	68	45.03	54	35.77	12	7.95	6	3.97	5	3.31
520	2	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
530	7	36.84	10	52.63	-	-	-	-	2	10.53
540	7	36.84	7	36.84	1	5.26	-	-	4	21.06
550	-	-	3	100.00	-	-	-	-	-	-
560	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
570	5	26.32	8	42.10	3	15.79	1	5.26	2	10.53
580	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
590	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-
600	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
610	31	62.00	12	24.00	7	14.00	-	-	-	-
620	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตาราง 26 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรทางห้องสมุด											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
630	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
640	7	87.50	-	-	-	-	-	-	1	12.50	-	-
650	3	30.00	-	-	-	-	2	20.00	4	40.00	1	10.00
660	1	25.00	-	-	-	-	-	-	-	-	3	75.00
670	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
680	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
690	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
700	19	39.58	14	29.17	11	22.92	1	2.08	1	2.08	2	4.17
800	26	50.00	18	34.62	2	3.84	3	5.77	3	5.77	-	-
900	13	44.83	8	27.59	3	10.34	1	3.45	3	10.34	1	3.45
สัดส่วนไม่ได้	-	-	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-
รวม	986	46.23	560	26.25	265	12.42	122	5.72	129	6.05	71	3.33

ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่า แชนงวิชำมัธยมศึกษามีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มากที่สุด ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหา หมวดรัฐศาสตร์การเมือง (320) หมวดรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารกองทัพ (350) หมวดฟิสิกส์ (530) และหมวดวิทยาศาสตร์ของสิ่งมีชีวิต (570) ซึ่งอ้างอิงกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี มากที่สุด และขอบเขตเนื้อหาส่วนมากอ้างอิงในปริมาณน้อยลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มมากขึ้น ยกเว้น ในบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป ในปริมาณสูงกว่ากลุ่มอายุ 16 - 20 ปี เช่น ขอบเขตเนื้อหา หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) และหมวดระบบโรงเรียน (371) เป็นต้น ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่อยู่ในกลุ่มที่ไม่ปรากฏพิมพ์ หรือผลิตมากที่สุด ได้แก่ หมวดระบบโรงเรียน (371)

3.3 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแชนงวิชำมัธยมศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา ปรากฏผลดังตาราง 27

ตาราง 27 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาารมัธยมศึกษา

จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด			
	ไทย		อังกฤษ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	19	86.36	3	13.64
100	106	79.70	27	20.30
200	1	50.00	1	50.00
300	76	45.51	91	54.49
310	6	100.00	-	-
320	5	83.33	1	16.67
330	5	100.00	-	-
340	1	50.00	1	50.00
350	3	100.00	-	-
360	26	100.00	-	-
370	81	64.80	44	35.20
371	365	72.42	139	27.58
372	10	43.48	13	56.52
373	161	72.20	62	27.80
374	1	33.33	2	66.67
375	56	65.88	29	34.12

ตาราง 27 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด			
	ไทย		อังกฤษ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
376	-	-	-	-
377	-	-	-	-
378	6	75.00	2	25.00
379	24	85.71	4	14.29
380	2	66.67	1	33.33
390	5	100.00	-	-
400	196	98.99	2	1.01
500	101	72.86	38	27.34
510	92	60.93	59	39.07
520	2	100.00	-	-
530	18	94.74	1	5.26
540	17	89.47	2	10.53
550	3	100.00	-	-
560	-	-	-	-
570	15	78.95	4	21.05
580	-	-	-	-

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด			
	ไทย		อังกฤษ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
590	1	100.00	-	-
600	-	-	-	-
610	47	94.00	3	6.00
620	-	-	-	-
630	1	100.00	-	-
640	7	87.50	1	12.50
650	3	30.00	7	70.00
660	4	100.00	-	-
670	-	-	-	-
680	-	-	-	-
690	-	-	-	-
700	44	91.67	4	8.33
800	52	100.00	-	-
900	29	100.00	-	-
สูญหายไป	1	100.00	-	-
รวม	1,592	74.64	541	25.36

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า แชนงวิวัฒน์มศึกษา มีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาจากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ยกเว้นขอบเขตเนื้อหา หมวดสังคมศาสตร์ (300) และหมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650) ซึ่งอ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษมากที่สุด ได้แก่ หมวดระบบโรงเรียน (371)

3.4 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแชนงวิวัฒน์มศึกษา จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ ปรากฏผลดังตาราง 28

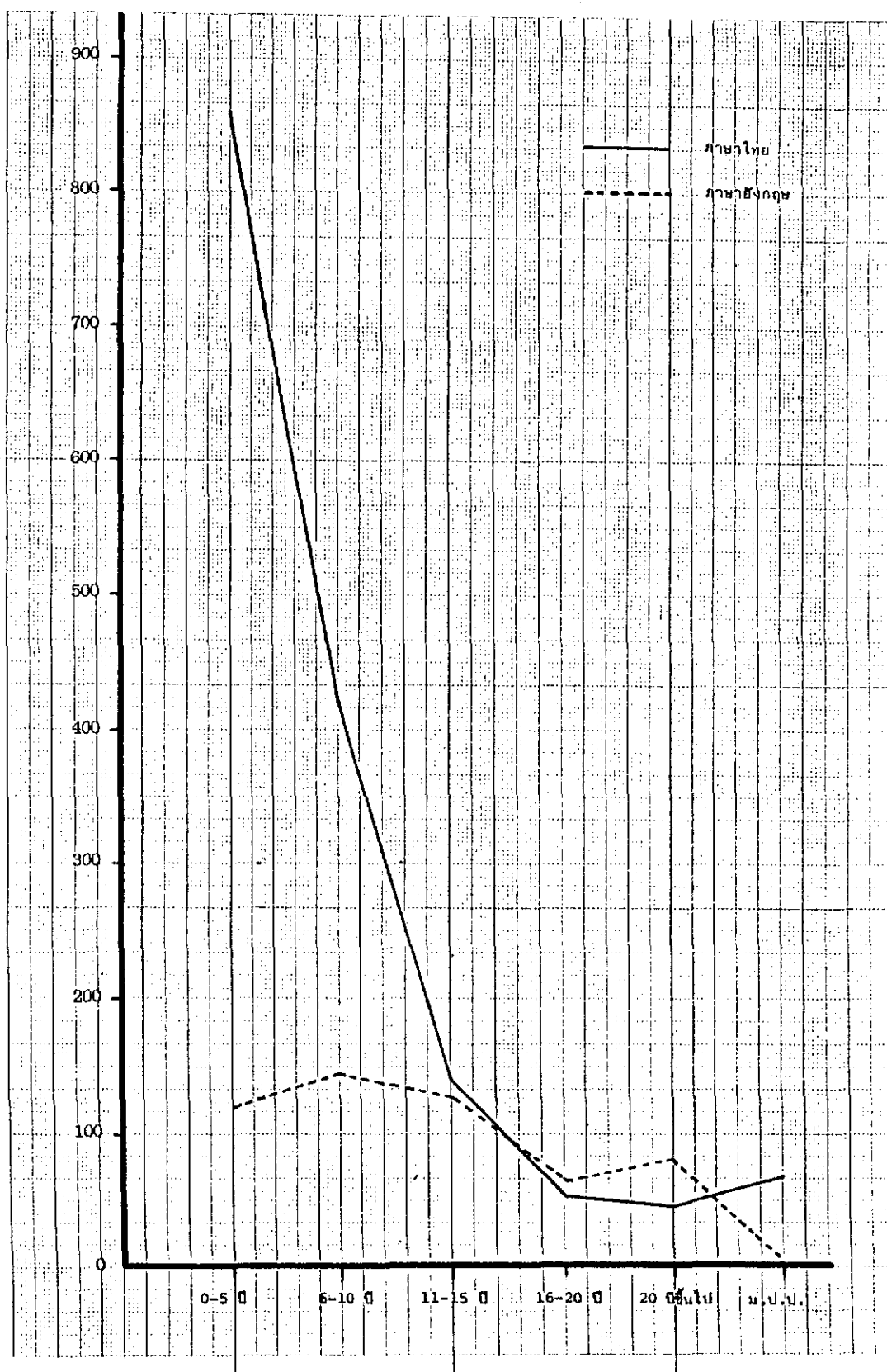
ประเภท	ภาษา	กลุ่มอายุของทรัพยากรท้องถิ่น									
		0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ขึ้นไป	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิตยสาร	ไทย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อังกฤษ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เอกสารอื่น ๆ	ไทย	10	32.26	3	9.68	4	12.90	6	19.35	3	9.68
	อังกฤษ	-	-	-	-	1	3.23	-	-	-	-
สื่อที่ค้นคว้า	ไทย	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-
	อังกฤษ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	ไทย	864	40.51	420	19.69	138	6.47	58	2.72	46	2.16
	อังกฤษ	122	5.72	140	6.56	127	5.95	64	3.00	83	3.89
ยอดรวม		986	46.23	560	26.25	265	12.42	122	5.72	129	6.05
										71	3.33

ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏศัพท์ หรือไม่มี

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่า แชนงวิชามัธยมศึกษาปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกประเภทที่เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษในทุกกลุ่มอายุ และการอ้างอิงทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ทั้งนี้ มีทรัพยากรห้องสมุด 2 ประเภท คือ หนังสือ และวารสาร ที่อ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทยในเกือบทุกกลุ่มอายุ ยกเว้นกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ซึ่งอ้างอิงภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ กล่าวคือ อ้างอิงหนังสือภาษาไทย จำนวน 232 ครั้ง (ร้อยละ 28.36) หนังสือภาษาอังกฤษ จำนวน 97 ครั้ง (ร้อยละ 11.86) และอ้างอิงวารสารภาษาไทย จำนวน 77 ครั้ง (ร้อยละ 41.40) วารสารภาษาอังกฤษ จำนวน 19 ครั้ง (ร้อยละ 10.22) ส่วนวิทยานิพนธ์ภาษาไทยมีปริมาณการอ้างอิงมากที่สุดในกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 0 - 5 ปี และกลุ่มอายุ 11 - 15 ปี ตามลำดับ และทรัพยากรห้องสมุดประเภทที่อ้างอิงในกลุ่มอายุที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิตมากที่สุด ได้แก่ สิ่งพิมพ์-รัฐบาลภาษาไทย เมื่อพิจารณาปริมาณการอ้างอิงรวมของทรัพยากรห้องสมุดที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต จะเห็นว่า เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ

และจากตาราง 28 ในส่วนปริมาณการอ้างอิงรวมของทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ สามารถนำมาเปรียบเทียบ และแสดงให้เห็นชัดเจนด้วยกราฟ ดังปรากฏในภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 แสดงปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ของแขนงวิชามัธยมศึกษา

จากภาพประกอบ 5 แสดงให้เห็นว่า แขนงวิชามัธยมศึกษาปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด ที่เป็นภาษาไทยมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ตามลำดับ สรุปได้ว่า ปริมาณการอ้างอิงลดลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มมากขึ้น แต่ทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษ ปริมาณการอ้างอิงในกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี มากที่สุด รองลงมา เป็นกลุ่มอายุ 11 - 15 ปี และอ้างอิงในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี เป็นอันดับ 3

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการอ้างอิงจากเส้นแสดงการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษ และภาษาไทย ในกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป จะเห็นว่า ภาษาอังกฤษมีการอ้างอิงในปริมาณมากกว่าภาษาไทยอยู่เล็กน้อย แต่ในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต มีการอ้างอิงเป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ

4. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา

4.1 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท ปรากฏผลดังตาราง 29

ตาราง 29 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา สำนักการสอบ เขตเหนือ และประเภท

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด													
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	4	44.45	-	-	3	33.33	-	-	-	-	-	-	2	22.22
100	10	71.44	2	14.28	1	7.14	1	7.14	-	-	-	-	-	-
200	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
300	34	77.28	1	2.27	8	18.18	1	2.27	-	-	-	-	-	-
310	-	-	-	-	6	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
320	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
330	3	27.27	1	9.09	6	54.55	-	-	1	9.09	-	-	-	-
340	8	12.31	1	1.54	54	83.07	1	1.54	-	-	-	-	1	1.54
350	28	36.84	2	2.63	38	50.00	3	3.95	-	-	-	-	5	6.58
360	-	-	-	-	2	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
370	62	58.49	15	14.15	26	24.53	1	0.94	-	-	-	-	2	1.89
371	149	55.18	20	7.41	70	25.93	18	6.67	-	-	-	-	13	4.81

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภททรัพยากรห้องสมุด													
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
372	21	34.43	3	4.92	32	52.46	2	3.27	-	-	-	-	3	4.92
373	25	42.37	-	-	30	50.85	4	6.78	-	-	-	-	-	-
374	9	64.28	-	-	3	21.43	-	-	-	-	-	-	2	14.29
375	9	64.28	-	-	4	28.57	-	-	-	-	-	-	1	7.15
376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
378	1	33.33	-	-	1	33.33	1	33.33	-	-	-	-	-	-
379	21	42.86	3	6.12	24	48.98	-	-	-	-	-	-	1	2.04
380	-	-	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
390	-	-	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
400	1	50.00	-	-	-	-	1	50.00	-	-	-	-	-	-
500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ขอบเขต เนื้อหา	ประเภทรายการห้องสมุด													
	หนังสือ		วารสาร		สิ่งพิมพ์รัฐบาล		วิทยานิพนธ์		หนังสือพิมพ์		นิตยสาร		เอกสารอื่น ๆ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
630	-	-	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
640	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
650	152	91.02	8	4.79	4	2.40	-	-	-	-	-	3	1.79	-
660	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
670	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
680	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
690	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
800	5	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
900	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สัดส่วนไม่ได้	-	-	-	-	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-
รวม	547	55.37	57	5.77	315	31.88	33	3.34	2	0.20	-	34	3.44	-

จากตาราง 29 แสดงให้เห็นว่า แขนงวิชาบริหารการศึกษามีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาจากหนังสือมากกว่าทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ยกเว้นบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากกว่าหนังสือ เช่น หมวดกฎหมาย (340) หมวดรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารกองทัพ (350) หมวดการประถมศึกษา (372) และหมวดการมัธยมศึกษา (373) เป็นต้น รวมทั้ง หมวดสถิติการรวบรวมข้อมูลที่เป็นตัวเลขต่าง ๆ (310) ซึ่งอ้างอิงจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลเพียงประเภทเดียว

ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ มากที่สุด ได้แก่ หมวดระบบโรงเรียน (371) และแขนงวิชาบริหารการศึกษามีการอ้างอิงจากหนังสือพิมพ์น้อยมาก คือ อ้างอิงในขอบเขตเนื้อหา หมวดเศรษฐศาสตร์ (330) ส่วนโสตทัศนวัสดุไม่มีการอ้างอิงเลย

4.2 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ ปรากฏผลดังตาราง 30

ตาราง 30 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแผนกวิชาพยาบาลการศึกษาคำนวณตามขอบเขตเนื้อหา และกลุ่มอายุ

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	5	55.56	1	11.11	2	22.22	-	-	-	-	1	11.11
100	4	28.57	4	28.57	1	7.14	1	7.14	4	28.57	-	-
200	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
300	30	68.18	3	6.82	4	9.09	2	4.55	4	9.09	1	2.27
310	5	83.33	-	-	1	16.67	-	-	-	-	-	-
320	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
330	3	27.27	2	18.18	2	18.18	1	9.10	-	-	3	27.27
340	42	64.62	8	12.31	1	1.54	3	4.61	9	13.85	2	3.07
350	46	50.53	14	18.42	4	5.26	3	3.95	2	2.63	7	9.21
360	-	-	1	50.00	-	-	-	-	-	-	1	50.00
370	54	50.94	23	21.70	11	10.38	10	9.43	7	6.61	1	0.94
371	138	51.11	48	17.78	35	12.96	21	7.78	23	8.52	5	1.85

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรทางห้องสมุด											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
372	48	78.69	5	8.20	2	3.28	-	-	5	8.20	1	1.63
373	40	67.80	3	5.08	7	11.86	9	15.26	-	-	-	-
374	13	92.86	-	-	-	-	1	7.14	-	-	-	-
375	4	28.57	1	7.14	3	21.43	1	7.14	3	21.43	2	14.29
376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
377	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
378	2	66.67	1	33.33	-	-	-	-	-	-	-	-
379	20	40.82	13	26.54	4	8.16	6	12.24	2	4.08	4	8.16
380	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100.00
390	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
400	1	50.00	-	-	-	-	1	50.00	-	-	-	-
500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ตาราง 30 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	กลุ่มอายุของทรัพยากรทางสังคม											
	0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
630	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
640	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
650	48	28.74	45	26.95	26	15.57	27	16.17	13	7.78	8	4.79
660	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
670	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
680	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
690	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
700	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
800	-	-	2	40.00	-	-	2	40.00	-	-	1	20.00
900	-	-	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-
สัดส่วนไม่ได้	1	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	509	51.52	175	17.71	106	10.73	88	8.91	72	7.29	38	3.84

ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏอาชีพ หรือปีผลิต

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า แชนงวิยาบริหารการศึกษามีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มากที่สุด ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหา หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) ซึ่งอ้างอิงกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี 6 - 10 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ในปริมาณที่เท่ากัน และขอบเขตเนื้อหาส่วนมากมีปริมาณการอ้างอิงน้อยลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มมากขึ้น ยกเว้น บางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป มากกว่ากลุ่มอายุ 16 - 20 ปี เช่น หมวดระบบโรงเรียน (371) เป็นต้น ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิตมากที่สุด ได้แก่ หมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650)

4.3 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแชนงวิยาบริหารการศึกษา จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา ปรากฏผลดังตาราง 31

ตาราง 31 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของหน่วยงานบริหารการศึกษ

จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด			
	ไทย		อังกฤษ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
000	7	77.78	2	22.22
100	4	28.57	10	71.43
200	1	100.00	-	-
300	37	84.09	7	15.91
310	6	100.00	-	-
320	1	100.00	-	-
330	9	81.82	2	18.18
340	65	100.00	-	-
350	73	96.05	3	3.95
360	2	100.00	-	-
370	68	64.15	38	35.85
371	168	62.22	102	37.78
372	59	96.72	2	3.28
373	46	77.97	13	22.03
374	14	100.00	-	-
375	9	64.29	5	35.71

ตาราง 31 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด			
	ไทย		อังกฤษ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
376	-	-	-	-
377	-	-	-	-
378	3	100.00	-	-
379	42	85.71	7	14.29
380	1	100.00	-	-
390	1	100.00	-	-
400	2	100.00	-	-
500	-	-	-	-
510	-	-	-	-
520	-	-	-	-
530	-	-	1	100.00
540	-	-	-	-
550	-	-	-	-
560	-	-	-	-
570	-	-	-	-
580	-	-	-	-

ตาราง 31 (ต่อ)

ขอบเขตเนื้อหา	ภาษาของทรัพยากรห้องสมุด			
	ไทย		อังกฤษ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
590	-	-	-	-
600	-	-	-	-
610	2	100.00	-	-
620	-	-	-	-
630	1	100.00	-	-
640	-	-	-	-
650	69	41.32	98	58.68
660	-	-	-	-
670	-	-	-	-
680	-	-	-	-
690	1	100.00	-	-
700	-	-	-	-
800	5	100.00	-	-
900	1	100.00	-	-
จัดหมู่ไม่ได้	1	100.00	-	-
รวม	698	70.65	290	29.35

จากตาราง 31 แสดงให้เห็นว่า แขนงวิชาบริหารการศึกษามีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาจากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหา หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) และหมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650) ซึ่งอ้างอิงภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษมากที่สุด ได้แก่ หมวดระบบโรงเรียน (371)

4.4 ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ ปรากฏผลดังตาราง 32

ตาราง 32 (ต่อ)

ประเภท	ภาษา	กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุด											
		0-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		20 ปีขึ้นไป		ม.ป.ป.	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นิยายสาร	ไทย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อังกฤษ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เอกสารอื่น ๆ	ไทย	24	70.60	3	8.82	1	2.94	2	5.88	-	-	3	8.82
	อังกฤษ	1	2.94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
วัสดุทัศนวัสดุ	ไทย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อังกฤษ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	ไทย	449	45.45	123	12.45	42	4.25	28	2.84	22	2.23	34	3.44
	อังกฤษ	60	6.07	52	5.26	64	6.48	60	6.07	50	5.06	4	0.40
ยอดรวม		509	51.52	175	17.71	106	10.73	88	8.91	72	7.29	38	3.84

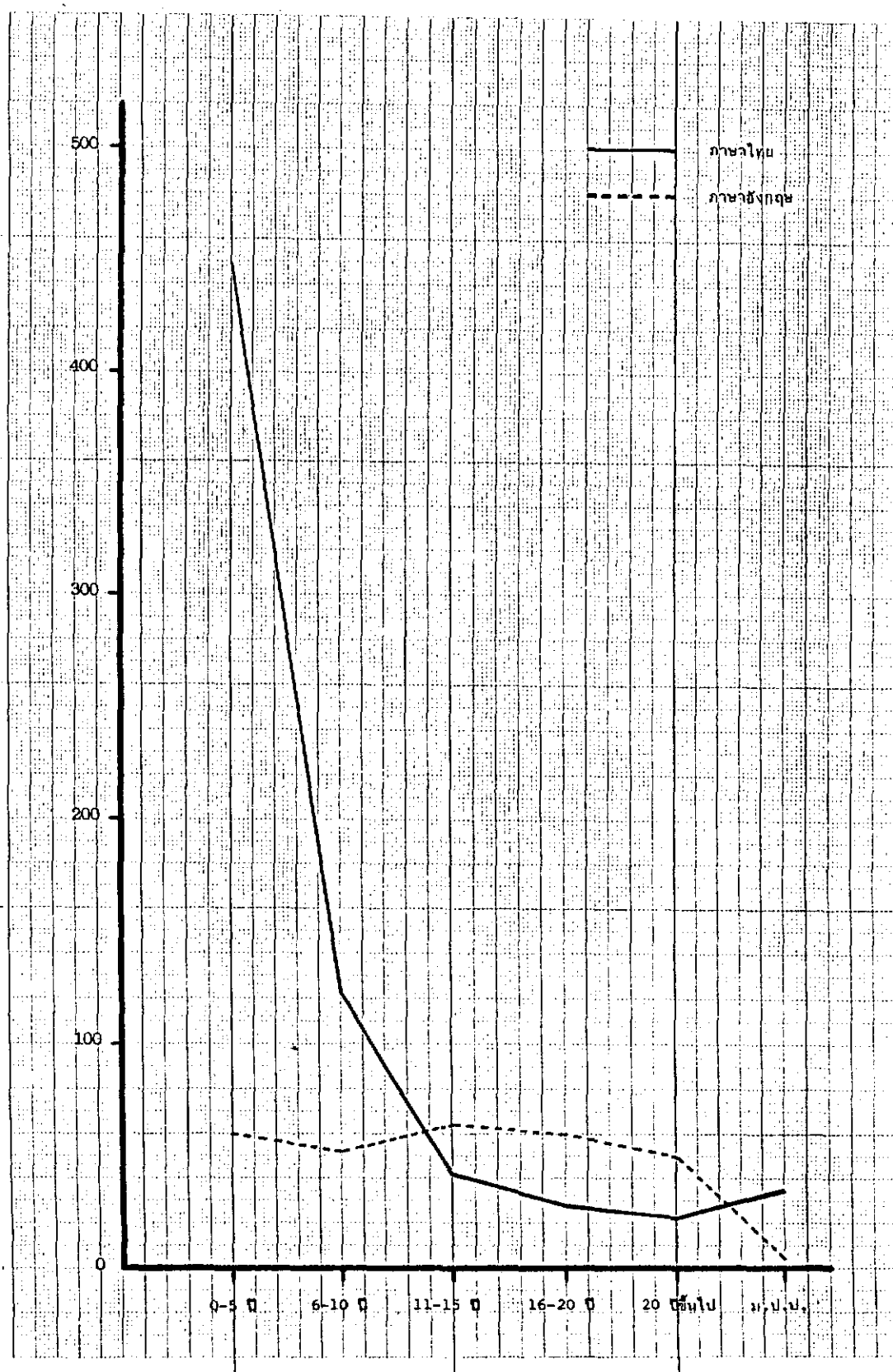
ม.ป.ป. หมายถึง ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือ ปีผลิต

จากตาราง 32 แสดงให้เห็นว่า แผนงานวิชาบริหารการศึกษามีปริมาณการอ้างอิง
ทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกประเภทที่เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษในทุกกลุ่มอายุ และการ
อ้างอิงทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ซึ่งมีทรัพยากรห้องสมุด
2 ประเภท คือ หนังสือ และวารสาร ที่อ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทยในกลุ่มอายุ
11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป

ทรัพยากรห้องสมุดประเภทวิทยานิพนธ์ และหนังสือพิมพ์ มีการอ้างอิงเฉพาะที่เป็นภาษาไทย
ในทุกกลุ่มอายุ ส่วนสิ่งพิมพ์รัฐบาลภาษาไทยอ้างอิงในกลุ่มอายุที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิตมากที่สุด
เมื่อพิจารณาปริมาณการอ้างอิงรวมของทรัพยากรห้องสมุดกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต จะเห็นว่า
เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ

และจากตาราง 32 ในส่วนปริมาณการอ้างอิงรวมของทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย
และภาษาอังกฤษ สามารถนำมาเปรียบเทียบและแสดงให้เห็นชัดเจนด้วยกราฟ ดังปรากฏใน
ภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 แสดงปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ของหน่วยงานบริหารการศึกษา

จากภาพประกอบ 6 แสดงให้เห็นว่า แขนงวิชาบริหารการศึกษามีปริมาณการอ้างอิง
ทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มากที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี
11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ตามลำดับ สรุปได้ว่าปริมาณการอ้างอิงลดลงตาม
กลุ่มอายุที่เพิ่มมากขึ้น แต่ทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษ มีปริมาณการอ้างอิงในกลุ่มอายุ
11 - 15 ปี มากที่สุด รองลงมาเป็น กลุ่มอายุ 0 - 5 ปี และกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี ซึ่งมี
ปริมาณการอ้างอิงเท่ากัน เป็นอันดับ 2 และอ้างอิงกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี เป็นอันดับ 3

เมื่อเปรียบเทียบปริมาณการอ้างอิงจากเส้นแสดงการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษา
อังกฤษ และภาษาไทย ในกลุ่มอายุ 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป จะเห็นว่า
ภาษาอังกฤษได้รับการอ้างอิงในปริมาณมากกว่าภาษาไทยอยู่เล็กน้อย แต่ในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์
หรือปีผลิต มีการอ้างอิงเป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษา ของทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้เพื่อการ
ผลิตเอกสารการสอนชุดวิชาแบบบูรณาการของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เอกสารการสอนชุดวิชาสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ผลิตขึ้นตั้งแต่ ภาค 1 ปีการศึกษา 2523 จนถึง
ภาค 2 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 36 ชุดวิชา จำนวนได้ดังนี้

1.1 ชุดวิชาแกน	จำนวน	10	ชุดวิชา
1.2 แผนงวิชาประถมศึกษา	จำนวน	12	ชุดวิชา
1.3 แผนงวิชามัธยมศึกษา	จำนวน	7	ชุดวิชา
1.4 แผนงวิชาบริหารการศึกษา	จำนวน	7	ชุดวิชา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เรียกว่า "แบบบันทึกวิเคราะห์การอ้างอิง
ในเอกสารการสอนชุดวิชาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช" ซึ่งมีลักษณะ
เป็นบัตรขนาด 3 X 5 นิ้ว ใช้บันทึกรายละเอียดของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงตามที่
ปรากฏในเอกสารการสอนชุดวิชาที่เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา รายละเอียดต่าง ๆ แบ่งเป็น
3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 รายละเอียดของชุดวิชา ได้แก่ รหัสชุดวิชา หน่วยที่ และปีพิมพ์ชุดวิชา

ส่วนที่ 2 รายละเอียดของการวิเคราะห์การอ้างอิง ได้แก่ ขอบเขตเนื้อหา

ประเภท กลุ่มอายุ และภาษา ของทรัพยากรห้องสมุด

ส่วนที่ 3 รายละเอียดของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงในเอกสารการล่อน
ชุดวิชา ประกอบด้วย รายการอ้างอิง สำนักพิมพ์ หรือผู้ผลิต และปีพิมพ์ หรือปีผลิตของรายการ
ที่อ้างอิง

3. การรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

3.1 รวบรวมเอกสารการล่อนชุดวิชาที่เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา

3.2 จัดบันทึกรายการอ้างอิงที่ปรากฏในเอกสารการล่อน ลงใน "แบบบันทึก
วิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในเอกสารการล่อนชุดวิชาสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช" ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์รายการอ้างอิงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน
รายละเอียดของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษา
ของทรัพยากรห้องสมุด

5. การสกัดกระทำข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

5.1 แยกแยะความถี่ของปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาต่าง ๆ
รวมทั้งจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษา

5.2 หาค่าอัตราส่วนร้อยละของปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดขอบแขนงวิชา
ต่าง ๆ รวมทั้งขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่ปรากฏทั้งหมด

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา

ทรัพยากรห้องสมุดขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หมวดระบบโรงเรียน
(371) จำนวน 1,504 ครั้ง (ร้อยละ 19.49) รองลงมา คือ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่
เกี่ยวข้อง (100) จำนวน 1,128 ครั้ง (ร้อยละ 14.62) หมวดการประถมศึกษา (372)

จำนวน 994 ครั้ง (ร้อยละ 12.88) ตามลำดับ ขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงปานกลาง ระหว่าง 300 ถึง 700 ครั้ง มี 3 หมวด คือ หมวดสังคมศาสตร์ (300) จำนวน 434 ครั้ง (ร้อยละ 5.63) หมวดการศึกษา (370) จำนวน 653 ครั้ง (ร้อยละ 8.47) และหมวด การมัธยมศึกษา (373) จำนวน 323 ครั้ง (ร้อยละ 4.17) ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการ อ้างอิงน้อย ระหว่าง 2 ถึง 299 ครั้ง มีหลายหมวด เช่น หมวดเบ็ดเตล็ดทั่วไป (000) จำนวน 166 ครั้ง (ร้อยละ 2.15) หมวดเศรษฐศาสตร์ (330) จำนวน 96 ครั้ง (ร้อยละ 1.25) หมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650) จำนวน 212 ครั้ง (ร้อยละ 2.75) และหมวด วรรณคดี (800) จำนวน 108 ครั้ง (ร้อยละ 1.40) ฯลฯ เป็นต้น

ขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด มี 3 หมวด คือ หมวดสัตว์ศาสตร์ (590) หมวดวิศวกรรมศาสตร์ (620) และหมวดการก่อสร้าง (690) ซึ่งทั้ง 3 หมวด ต่างก็อ้างอิง เพียง 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.01) และขอบเขตเนื้อหาที่ไม่มีการอ้างอิงเลย คือ หมวดการศึกษา สำหรับสตรี (376) หมวดชีวิตโบราณศึกษา (560) หมวดพฤกษวิทยา (580) หมวด วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (600) และหมวดโรงงานอุตสาหกรรม (670)

2. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามประเภท

ทรัพยากรห้องสมุดประเภทที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หนังสือ จำนวน 3,782 ครั้ง (ร้อยละ 49.02) รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล จำนวน 1,564 ครั้ง (ร้อยละ 20.27) วิทยานิพนธ์ จำนวน 1,238 ครั้ง (ร้อยละ 16.05) และวารสาร จำนวน 904 ครั้ง (ร้อยละ 11.72) ส่วนทรัพยากรห้องสมุดประเภทที่ได้รับการอ้างอิงน้อย คือ เอกสารอื่น ๆ จำนวน 181 ครั้ง (ร้อยละ 2.35) โสตทัศนวัสดุ จำนวน 21 ครั้ง (ร้อยละ 0.27) และ หนังสือพิมพ์ จำนวน 18 ครั้ง (ร้อยละ 0.23) ทรัพยากรห้องสมุดประเภทที่ได้รับการอ้างอิง น้อยที่สุด คือ นิตยสาร จำนวน 7 ครั้ง (ร้อยละ 0.09)

3. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดจำแนกตามกลุ่มอายุ

ทรัพยากรห้องสมุดกลุ่มอายุที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ กลุ่มอายุ 0 - 5 ปี จำนวน 3,546 ครั้ง (ร้อยละ 45.96) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 6 - 10 ปี จำนวน 1,728 ครั้ง (ร้อยละ 22.40) กลุ่มอายุ 11 - 15 ปี จำนวน 1,007 ครั้ง (ร้อยละ 13.05)

กลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 600 ครั้ง (ร้อยละ 7.78) และกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี จำนวน 583 ครั้ง (ร้อยละ 7.56) ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ไม่ปรากฏอาชีพ หรือปีผลิต ได้รับการอ้างอิง น้อยที่สุด จำนวน 251 ครั้ง (ร้อยละ 3.25)

4. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามภาษา

ภาษาของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ภาษาไทย จำนวน 5,003 ครั้ง (ร้อยละ 64.85) รองลงมาเป็นภาษาอังกฤษ จำนวน 2,708 ครั้ง (ร้อยละ 35.10) และภาษาญี่ปุ่น จำนวน 4 ครั้ง (ร้อยละ 0.05)

5. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และประเภท .

การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหาที่นำมาจากหนังสือมากที่สุด เป็นปริมาณ เกือบ เกินกว่าครึ่งหนึ่งของการอ้างอิงในขอบเขตเนื้อหาเหล่านั้น ๆ รอง ๆ ลงมา คือ วารสาร หรือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือวิทยานิพนธ์ ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ขอบเขตเนื้อหาเหล่านี้ เช่น หมวด ระบบโรงเรียน (371) อ้างอิงหนังสือ จำนวน 722 ครั้ง (ร้อยละ 48.01) อ้างอิงวารสาร จำนวน 245 ครั้ง (ร้อยละ 16.29) อ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล จำนวน 241 ครั้ง (ร้อยละ 16.02) และอ้างอิงวิทยานิพนธ์ จำนวน 261 ครั้ง (ร้อยละ 17.35) เป็นต้น ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิง จากสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากที่สุด และอ้างอิงหนังสือ หรือวารสาร เป็นอันดับรอง ๆ ลงมา ได้แก่ หมวดเศรษฐศาสตร์ (330) อ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล 41 ครั้ง (ร้อยละ 42.71) หนังสือ 38 ครั้ง (ร้อยละ 39.58) และวารสาร 8 ครั้ง (ร้อยละ 8.34) หมวดกฎหมาย (340) อ้างอิง สิ่งพิมพ์รัฐบาล 58 ครั้ง (ร้อยละ 78.38) หนังสือ 11 ครั้ง (ร้อยละ 14.86) และวารสาร 3 ครั้ง (ร้อยละ 4.06) นอกจากนี้ ยังมีหมวดรัฐประศาสนศาสตร์และการบริหารกองทัพ (350) หมวดสวัสดิภาพสังคม (360) หมวดการประถมศึกษา (372) หมวดการมัธยมศึกษา (373) และหมวดการศึกษาขั้นสูง (379)

ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลเพียงประเภทเดียว คือ หมวดสถิติการ รวบรวมที่เป็นตัวเลขต่าง ๆ (310) จำนวน 21 ครั้ง (ร้อยละ 0.27)

ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์มากที่สุด และอ้างอิงหนังสือ หรือวารสาร หรือสิ่งพิมพ์รัฐบาล เป็นอันดับรอง ๆ ลงมา ได้แก่ หมวดการอุดมศึกษา (378) ที่อ้างอิง

วิทยานิพนธ์ 13 ครั้ง (ร้อยละ 35.14) หมวดภาษา (400) อ้างอิงวิทยานิพนธ์ 138 ครั้ง (ร้อยละ 49.64) และหมวดฟิสิกส์ (530) อ้างอิงวิทยานิพนธ์ 11 ครั้ง (ร้อยละ 52.38)

ส่วนทรัพยากรห้องสมุดบางขอบเขตเนื้อหาที่มีการอ้างอิงจากหนังสือพิมพ์ด้วยส่วนหนึ่ง ขอบเขตเนื้อหาเหล่านี้ เช่น หมวดเรื่องเบ็ดเตล็ดทั่วไป (800) จำนวน 3 ครั้ง (ร้อยละ 1.81) หมวดเศรษฐศาสตร์ (330) จำนวน 4 ครั้ง (ร้อยละ 4.17) และหมวดการประถมศึกษา (372) จำนวน 2 ครั้ง (ร้อยละ 0.20) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีทรัพยากรห้องสมุดส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถจัดขอบเขตเนื้อหาลงในหมวดใด ๆ ได้ อ้างอิงจากหนังสือพิมพ์ด้วย 6 ครั้ง (ร้อยละ 66.67)

ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากนิตยสาร มี 3 หมวด คือ หมวดเรื่องเบ็ดเตล็ดทั่วไป (000) จำนวน 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.60) หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) จำนวน 5 ครั้ง (ร้อยละ 0.44) และหมวดคำสนา (200) จำนวน 1 ครั้ง (ร้อยละ 1.54)

และขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากโสตทัศนวัสดุ มี 11 หมวด และส่วนใหญ่จะอ้างอิงเพียง 1 ถึง 2 ครั้ง ในแต่ละหมวด เช่น หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) หมวดสังคมศาสตร์ (300) หมวดการประถมศึกษา (372) และหมวดวรรณคดี (800) ฯลฯ เป็นต้น ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหาหมวดศิลปกรรมและนันทนาการ (700) อ้างอิงโสตทัศนวัสดุ จำนวน 6 ครั้ง (ร้อยละ 02.58) และหมวดภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ (900) จำนวน 4 ครั้ง (ร้อยละ 05.13)

อนึ่ง ทรัพยากรห้องสมุดในขอบเขตเนื้อหาที่มีการอ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดประเภทต่าง ๆ อยู่แล้ว จะอ้างอิงเอกสารอื่น ๆ ด้วย (เอกสารอื่น ๆ เช่น จดหมายเหตุ เอกสารที่ไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ เอกสารยึดสำเนา เอกสารประกอบการบรรยาย และลู่ฉินบัตรงานนิทรรศการ ฯลฯ)

6. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหาและกลุ่มอายุ

ทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหา ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี และการอ้างอิงจะมีปริมาณน้อยลงตามลำดับกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น ยกเว้น ในขอบเขตเนื้อหาหมวดฟิสิกส์ (530) ซึ่งอ้างอิงกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี มากที่สุด จำนวน 10 ครั้ง (ร้อยละ 47.62) แต่อ้างอิงกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี 8 ครั้ง (ร้อยละ 38.10) และมีบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิง

กลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มากที่สุด แต่อ้างอิงกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไปมากเป็นอันดับ 2 เช่น หมวดกฎหมาย (340) อ้างอิงกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี 45 ครั้ง (ร้อยละ 60.81) กลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป 11 ครั้ง (ร้อยละ 14.86) ส่วนกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี 8 ครั้ง (ร้อยละ 10.82) กลุ่มอายุ 11 - 15 ปี 3 ครั้ง (ร้อยละ 4.05) และกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี 5 ครั้ง (ร้อยละ 6.76) เป็นต้น นอกจากนี้ เกือบทุกขอบเขตเนื้อหาอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิตด้วย ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงในกลุ่มนี้มากที่สุด คือ หมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 49 ครั้ง (ร้อยละ 3.26) ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่ไม่อ้างอิงในกลุ่มไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิต เช่น หมวดรัฐคำสตรัการเมือง (320) หมวดการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบ (374) และหมวดการอุดมศึกษา (378) ฯลฯ เป็นต้น

7. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามขอบเขตเนื้อหา และภาษา

ทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกขอบเขตเนื้อหา ได้รับการอ้างอิงจากภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหา หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) หมวดสังคมศาสตร์ (300) และหมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650) ซึ่งได้รับการอ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากภาษาไทยมากที่สุด คือ หมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 960 ครั้ง (ร้อยละ 63.83) รองลงมา คือ หมวดการประถมศึกษา (372) จำนวน 824 ครั้ง (ร้อยละ 82.90) และหมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) จำนวน 422 ครั้ง (ร้อยละ 37.41) ตามลำดับ ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากที่สุด คือ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) จำนวน 703 ครั้ง (ร้อยละ 62.32) รองลงมา ได้แก่ หมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 643 ครั้ง (ร้อยละ 36.10) และหมวดการศึกษา (370) จำนวน 297 ครั้ง (ร้อยละ 45.48) ตามลำดับ นอกจากนี้ มีทรัพยากรห้องสมุดบางขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากภาษาญี่ปุ่นด้วย ได้แก่ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) จำนวน 3 ครั้ง (ร้อยละ 0.27) และหมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.07)

8. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภทและกลุ่มอายุ

ทรัพยากรห้องสมุดทั้ง 8 ประเภท คือ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารอื่น ๆ และสื่อทัศนวัสดุ ต่างก็ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี และปริมาณการอ้างอิงจะลดน้อยลงตามลำดับกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ยกเว้น หนังสืออ้างอิงกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป มากกว่ากลุ่มอายุ 16 - 20 ปี ส่วนนิตยสารมีการอ้างอิง 7 ครั้ง และอยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ทั้งหมด (ร้อยละ 100.00)

9. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท และภาษา

ทรัพยากรห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ส่วนมาก ได้รับการอ้างอิงจากภาษาไทยมากกว่า ภาษาอังกฤษ ยกเว้น หนังสือ และวารสาร ที่มีการอ้างอิงจากภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย กล่าวคือ หนังสือ อ้างอิงจากภาษาอังกฤษ 2,066 ครั้ง (ร้อยละ 54.63) จากภาษาไทย 1,713 ครั้ง (ร้อยละ 45.29) และวารสาร อ้างอิงจากภาษาอังกฤษ 531 ครั้ง (ร้อยละ 58.74) จากภาษาไทย 373 ครั้ง (ร้อยละ 41.26) ส่วนสิ่งพิมพ์รัฐบาลเป็นทรัพยากรห้องสมุด ประเภทที่อ้างอิงจากภาษาไทยมากที่สุด จำนวน 1,493 ครั้ง (ร้อยละ 95.46)

10. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามประเภท ภาษา และกลุ่มอายุ

ทรัพยากรห้องสมุดทั้ง 8 ประเภท คือ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารอื่น ๆ และสื่อทัศนวัสดุ มีการอ้างอิงจากภาษาไทยมากกว่า ภาษาอังกฤษในทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มอายุ 0 - 5 ปี อ้างอิงจากภาษาไทยมากที่สุด ในทรัพยากรห้องสมุดทุกประเภท แต่ในกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี 11 - 15 ปี 16 - 20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป ของประเภทหนังสือ และวารสาร มีการอ้างอิงที่แตกต่างไปจากประเภทอื่น ๆ กล่าวคือ ทั้งหนังสือ และวารสาร อ้างอิงภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย ในกลุ่มอายุดังกล่าว ส่วนสิ่งพิมพ์ รัฐบาลเป็นทรัพยากรห้องสมุด ประเภทที่อ้างอิงกลุ่มไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิตมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็อ้างอิง เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษด้วย

สรุปผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาต่าง ๆ

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา

แขนงวิชาที่มีการอ้างอิงมากที่สุด คือ แขนงวิชาประถมศึกษา จำนวน 3,277 ครั้ง (ร้อยละ 42.47) รองลงมา คือ แขนงวิชามัธยมศึกษา จำนวน 2,133 ครั้ง (ร้อยละ 27.65) ผู้ตรวจฯ แกน จำนวน 1,317 ครั้ง (ร้อยละ 17.07) และแขนงวิชาบริหารการศึกษา จำนวน 988 ครั้ง (ร้อยละ 12.81) ตามลำดับ ซึ่งปริมาณการอ้างอิงมากหรือน้อยเป็นไปตามจำนวนผู้ตรวจฯ ของแขนงวิชาต่าง ๆ ที่เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา

2. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และขอบเขตเนื้อหา

เอกสารการสอนของผู้ตรวจฯ แกน แขนงวิชามัธยมศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา อ้างอิงขอบเขตเนื้อหา หมวดระบบโรงเรียน (371) มากที่สุด เมื่อเทียบกับขอบเขตเนื้อหาอื่น ๆ ในแขนงวิชาเดียวกัน ซึ่งต่างจากแขนงวิชาประถมศึกษาที่อ้างอิงขอบเขตเนื้อหา หมวดการประถมศึกษา (372) มากที่สุด จำนวน 842 ครั้ง (ร้อยละ 25.70) ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างรอง ๆ ลงมา ในแขนงวิชาต่าง ๆ ก็แตกต่างกันไป

3. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และประเภท

เอกสารการสอนผู้ตรวจฯ ทั้ง 4 แขนงวิชา อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดประเภทหนังสือ มากที่สุด รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล วารสาร และวิทยานิพนธ์ ตามลำดับ ยกเว้น แขนงวิชามัธยมศึกษา ซึ่งอ้างอิงวิทยานิพนธ์มากเป็นอันดับ 2 รองจากหนังสือ และเป็นแขนงวิชาที่ อ้างอิงวิทยานิพนธ์มากที่สุด จำนวน 710 ครั้ง (ร้อยละ 33.29) แขนงวิชาประถมศึกษา มีการ อ้างอิงหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล เอกสารอื่น ๆ และโสตทัศนวัสดุ มากที่สุด กล่าวคือ อ้างอิงหนังสือ 1,521 ครั้ง (ร้อยละ 46.42) วารสาร 564 ครั้ง (ร้อยละ 17.21) สิ่งพิมพ์ รัฐบาล 640 ครั้ง (ร้อยละ 19.53) เอกสารอื่น ๆ 79 ครั้ง (ร้อยละ 2.41) และโสตทัศนวัสดุ 14 ครั้ง (ร้อยละ 0.43)

แขนงวิชาที่อ้างอิงหนังสือพิมพ์มากที่สุด คือ ผู้ตรวจฯ แกน จำนวน 11 ครั้ง (ร้อยละ 0.83) ส่วนแขนงวิชาที่อ้างอิงนิตยสารมีเพียงแขนงวิชาเดียวคือ ประถมศึกษา ซึ่งอ้างอิง 7 ครั้ง (ร้อยละ 0.21) และแขนงวิชาที่ไม่มีการอ้างอิงหนังสือพิมพ์เลย คือ แขนงวิชามัธยมศึกษา เช่นเดียวกับแขนงวิชาบริหารการศึกษา ที่ไม่มีการอ้างอิงโสตทัศนวัสดุเลย

4. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และกลุ่มอายุ

เอกสารการสอนทั้ง 4 แขนงวิชา อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี มากที่สุด และอ้างอิงในปริมาณลดน้อยลงตามลำดับกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้น จนถึงกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี แต่ในกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป ของชุดวิชาแกน แขนงวิชาประถมศึกษา แขนงวิชามัธยมศึกษา กลับมีการอ้างอิงมากกว่ากลุ่มอายุ 16 - 20 ปี ส่วนแขนงวิชาบริหารการศึกษา มีการอ้างอิงเป็นไปตามลำดับอายุที่เพิ่มขึ้น และแขนงวิชาประถมศึกษา มีการอ้างอิงกลุ่มไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต มากที่สุด

5. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุด จำแนกตามแขนงวิชา และภาษา

เอกสารการสอนทั้ง 4 แขนงวิชา อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ในปริมาณกว่าร้อยละ 50 ของการอ้างอิงทั้งหมดในแต่ละแขนงวิชา นอกจากนี้ แขนงวิชาประถมศึกษา มีการอ้างอิงจากภาษาญี่ปุ่นด้วยเล็กน้อย จำนวน 4 ครั้ง (ร้อยละ 0.12)

สรุปผลการวิเคราะห์การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน แขนงวิชาประถมศึกษา แขนงวิชามัธยมศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน

ชุดวิชาแกนมีปริมาณการอ้างอิงรวม 1,317 ครั้ง (ร้อยละ 17.07) ของปริมาณการอ้างอิงทั้งหมด เมื่อจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา ประเภท กลุ่มอายุ และภาษา ปรากฏผลดังนี้

ขอบเขตเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดในชุดวิชาแกนที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 227 ครั้ง (ร้อยละ 17.25) รองลงมาคือ หมวดปรัชญา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) จำนวน 182 ครั้ง (ร้อยละ 13.81) และหมวดการศึกษา (370) จำนวน 163 ครั้ง (ร้อยละ 12.39) ตามลำดับ ขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด มี 2 หมวด คือ หมวดวิศวกรรมศาสตร์ (620) และหมวดอุตสาหกรรมเคมี (660) ซึ่งอ้างอิงเพียง 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.07) (ตาราง 13)

ประเภทของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หนังสือ จำนวน 896 ครั้ง (ร้อยละ 68.03) รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล จำนวน 222 ครั้ง (ร้อยละ 16.86)

และวารสาร จำนวน 97 ครั้ง (ร้อยละ 7.37) ตามลำดับ ประเภทที่ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด คือ โฉดทัศน์วัสดุ จำนวน 6 ครั้ง และประเภทที่ไม่มีการอ้างอิงเลย คือ นิตยสาร (ตาราง 14)

กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุดของศูนย์วิชาแกน ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี จำนวน 622 ครั้ง (ร้อยละ 47.23) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 6 - 10 ปี จำนวน 277 ครั้ง (ร้อยละ 21.03) กลุ่มอายุ 11 - 15 ปี จำนวน 157 ครั้ง (ร้อยละ 11.92) กลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 111 ครั้ง (ร้อยละ 8.43) และกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี จำนวน 110 ครั้ง (ร้อยละ 8.35) ตามลำดับ นอกจากนี้ มีการอ้างอิงกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต ด้วยจำนวน 40 ครั้ง (ร้อยละ 3.04) (ตาราง 15)

ภาษาของทรัพยากรห้องสมุดของศูนย์วิชาแกน ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ภาษาไทย จำนวน 712 ครั้ง (ร้อยละ 54.06) รองลงมา คือ ภาษาอังกฤษ จำนวน 605 ครั้ง (ร้อยละ 45.94) (ตาราง 16)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การอ้างอิงของศูนย์วิชาแกนโดยละเอียด พบว่า ขอบเขตเนื้อหาส่วนใหญ่ อ้างอิงจากหนังสือมากกว่าทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ในขอบเขตเนื้อหาเดียวกัน และขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากหนังสือและวารสารมากที่สุด คือ หมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 156 ครั้ง (ร้อยละ 68.72) และ 25 ครั้ง (ร้อยละ 11.02) ตามลำดับ ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากที่สุด คือ หมวดการประถมศึกษา (372) จำนวน 37 ครั้ง (ร้อยละ 54.41) ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงวิทยานิพนธ์มากที่สุด คือ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) จำนวน 17 ครั้ง (ร้อยละ 9.34) (ตาราง 17) นอกจากนี้ ยังพบว่า ทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกประเภทที่อ้างอิงในศูนย์วิชาแกนเป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษในทุกกลุ่มอายุ และการอ้างอิงทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี รวมทั้งสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งอ้างอิงในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิตมากที่สุดเมื่อเทียบกับทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ และอ้างอิงเป็นภาษาไทยทั้งหมด คือ 18 ครั้ง (ร้อยละ 8.11) เมื่อพิจารณาการอ้างอิงในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิต พบว่า อ้างอิงจากภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ คือ ภาษาไทย อ้างอิง 38 ครั้ง (ร้อยละ 2.89) และภาษาอังกฤษ อ้างอิง 2 ครั้ง (ร้อยละ 0.15) (ตาราง 20)

2. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา

แขนงวิชาประถมศึกษาปริมาณการอ้างอิงรวม 3,277 ครั้ง (ร้อยละ 42.47) ของปริมาณการอ้างอิงทั้งหมด เมื่อจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา ประเภท กลุ่มอายุ และภาษา ปรากฏผลดังนี้

ขอบเขตเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดในแขนงวิชาประถมศึกษา ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หมวดการประถมศึกษา (372) จำนวน 842 ครั้ง (ร้อยละ 25.70) รองลงมา คือ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) จำนวน 799 ครั้ง (ร้อยละ 24.39) และหมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 503 ครั้ง (ร้อยละ 15.35) ตามลำดับ ขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด มี 3 หมวด คือ หมวดโรงเรียนและคำสอน (377) หมวดศิลปะ (530) และหมวดอุตสาหกรรมเคมี (660) ซึ่งอ้างอิงเพียง 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.03) (ตาราง 13)

ประเภทของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หนังสือ จำนวน 1,521 ครั้ง (ร้อยละ 46.42) รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล จำนวน 640 ครั้ง (ร้อยละ 19.53) วารสาร จำนวน 564 ครั้ง (ร้อยละ 17.21) และวิทยานิพนธ์ จำนวน 447 ครั้ง (ร้อยละ 13.64) ตามลำดับ ประเภทที่ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ จำนวน 5 ครั้ง (ร้อยละ 0.15) (ตาราง 14)

กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาประถมศึกษา ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี จำนวน 1,429 ครั้ง (ร้อยละ 43.61) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 6 - 10 ปี จำนวน 716 ครั้ง (ร้อยละ 21.85) กลุ่มอายุ 11 - 15 ปี จำนวน 479 ครั้ง (ร้อยละ 14.62) กลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 288 ครั้ง (ร้อยละ 8.79) และกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี จำนวน 263 ครั้ง (ร้อยละ 8.02) ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังอ้างอิงในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิตด้วย จำนวน 102 ครั้ง (ร้อยละ 3.11) (ตาราง 15)

ภาษาของทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ภาษาไทย จำนวน 2,001 ครั้ง (ร้อยละ 61.06) รองลงมา คือ ภาษาอังกฤษ จำนวน 1,272 ครั้ง (ร้อยละ 38.82) และภาษาญี่ปุ่น จำนวน 4 ครั้ง (ร้อยละ 0.12) (ตาราง 16)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การอ้างอิงของแขนงวิชาประถมศึกษาโดยละเอียด พบว่า
 ขอบเขตเนื้อหาส่วนใหญ่ อ้างอิงจากหนังสือมากกว่าทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ในขอบเขต
 เนื้อหาเดียวกัน และขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากหนังสือ และวารสารมากที่สุด คือ หมวดปรัชญา
 และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) จำนวน 403 ครั้ง (ร้อยละ 50.44) และ 235 ครั้ง
 (ร้อยละ 29.41) ตามลำดับ ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล และวิทยานิพนธ์มากที่สุด
 คือ หมวดการประถมศึกษา (372) จำนวน 308 ครั้ง (ร้อยละ 36.58) และ 229 ครั้ง
 (ร้อยละ 27.20) ตามลำดับ (ตาราง 21) นอกจากนี้ ยังพบว่าทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกประเภท
 ที่อ้างอิงในแขนงวิชาประถมศึกษา เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษในทุกกลุ่มอายุ และการอ้างอิง
 ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี รวมทั้งสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งอ้างอิง
 ในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิตมากที่สุด จำนวน 34 ครั้ง (ร้อยละ 5.32) และเมื่อพิจารณา
 ปริมาณการอ้างอิงรวมของทรัพยากรห้องสมุด กลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิต พบว่า เป็นภาษาไทย
 มากกว่าภาษาอังกฤษ คือ ภาษาไทย อ้างอิง 81 ครั้ง (ร้อยละ 2.47) และภาษาอังกฤษ 20 ครั้ง
 (ร้อยละ 0.61) นอกจากนี้ยังมีภาษาญี่ปุ่นด้วย 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.03) (ตาราง 24)

3. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา

แขนงวิชามัศึกษามีปริมาณการอ้างอิงรวม 2,133 ครั้ง (ร้อยละ 27.65) ของ
 ปริมาณการอ้างอิงรวม เมื่อจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา ประเภท กลุ่มอายุ และภาษา ปรากฏผล
 ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดในแขนงวิชามัธยมศึกษา ที่ได้รับการอ้างอิงมาก-
 ที่สุด คือ หมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 504 ครั้ง (ร้อยละ 23.63) รองลงมา คือ
 หมวดการมัธยมศึกษา (373) จำนวน 223 ครั้ง (ร้อยละ 10.45) และหมวดภาษา (400)
 จำนวน 198 ครั้ง (ร้อยละ 9.28) ตามลำดับ ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงน้อยที่สุด คือ หมวด
 สัตว์คำสัตว์ (590) และหมวดเกษตรคำสัตว์ (630) ซึ่งอ้างอิงเพียง 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.03)
 (ตาราง 13)

ประเภทของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หนังสือ จำนวน 818
 ครั้ง (ร้อยละ 38.35) รองลงมา คือ วิทยานิพนธ์ จำนวน 710 ครั้ง (ร้อยละ 33.29)

สิ่งพิมพ์รัฐบาล จำนวน 387 ครั้ง (ร้อยละ 18.14) และวารสาร จำนวน 186 ครั้ง (ร้อยละ 8.72) ตามลำดับ ประเภทที่อ้างอิงน้อยที่สุด คือ โสฬสทัศน์ จำนวน 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.05) ส่วนประเภทที่ไม่มีการอ้างอิงเลย คือ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร (ตาราง 14)

กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี จำนวน 986 ครั้ง (ร้อยละ 46.23) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 6 - 10 ปี จำนวน 560 ครั้ง (ร้อยละ 26.25) กลุ่มอายุ 11 - 15 ปี จำนวน 265 ครั้ง (ร้อยละ 12.42) กลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 129 ครั้ง (ร้อยละ 6.05) และกลุ่มอายุ 16 - 20 ปี จำนวน 122 ครั้ง (ร้อยละ 5.72) ตามลำดับ นอกจากนี้ มีการอ้างอิงกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิตด้วย จำนวน 71 ครั้ง (ร้อยละ 3.33) (ตาราง 15)

ภาษาของทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชามัธยมศึกษา ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ภาษาไทย จำนวน 1,592 ครั้ง (ร้อยละ 74.64) รองลงมา คือ ภาษาอังกฤษ จำนวน 541 ครั้ง (ร้อยละ 25.36) (ตาราง 16)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การอ้างอิงของแขนงวิชามัธยมศึกษาโดยละเอียด พบว่า ขอบเขตเนื้อหาส่วนใหญ่ อ้างอิงจากหนังสือมากกว่าทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ในขอบเขตเนื้อหาเดียวกัน และขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากหนังสือ และวารสารมากที่สุด คือ หมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 204 ครั้ง (ร้อยละ 40.48) และ 60 ครั้ง (ร้อยละ 11.91) ตามลำดับ ขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากที่สุด คือ หมวดการมัธยมศึกษา (373) จำนวน 106 ครั้ง (ร้อยละ 47.53) ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงวิทยานิพนธ์มากที่สุด คือ หมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 176 ครั้ง (ร้อยละ 34.92) นอกจากนี้ ยังพบว่าทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกประเภทที่อ้างอิงในแขนงวิชามัธยมศึกษา เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษในทุกกลุ่มอายุ และการอ้างอิงทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี รวมทั้งสิ่งพิมพ์รัฐบาลซึ่งอ้างอิงในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิตมากที่สุด เมื่อเทียบกับทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ และอ้างอิงเป็นภาษาไทย จำนวน 25 ครั้ง (ร้อยละ 6.46) เมื่อพิจารณาปริมาณการอ้างอิงรวมของทรัพยากรห้องสมุดกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิต พบว่า เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ คือ ภาษาไทย อ้างอิง 66 ครั้ง (ร้อยละ 3.10) และภาษาอังกฤษ 5 ครั้ง (ร้อยละ 0.23) (ตาราง 28)

4. ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา

แขนงวิชาบริหารศึกษามีปริมาณการอ้างอิงรวม 988 ครั้ง (ร้อยละ 12.81) ของปริมาณการอ้างอิงทั้งหมด เมื่อจำแนกตามขอบเขตเนื้อหา ประเภท กลุ่มอายุ และภาษา ปรากฏผลดังนี้

ขอบเขตเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดในแขนงวิชาบริหารการศึกษา ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หมวดระบบโรงเรียน (371) จำนวน 270 ครั้ง (ร้อยละ 27.33) รองลงมา คือ หมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650) จำนวน 167 ครั้ง (ร้อยละ 16.91) และหมวดการศึกษา (370) จำนวน 106 ครั้ง (ร้อยละ 10.73) ขอบเขตเนื้อหาที่ได้รับการอ้างอิงน้อยที่สุด คือ หมวดคำสนทนา (200) หมวดรัฐคำลัทธิการเมือง (320) หมวดการพาณิชย์ การสื่อสาร การขนส่ง (380) หมวดขนบธรรมเนียม ประเพณี คติชนวิทยา (390) หมวดศิลปะ (530) หมวดเกษตรศาสตร์ (630) หมวดการก่อสร้าง (690) และหมวดภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ (900) ซึ่งอ้างอิงเพียง 1 ครั้ง (ร้อยละ 0.10) (ตาราง 13)

ประเภทของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หนังสือ จำนวน 547 ครั้ง (ร้อยละ 55.37) รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล จำนวน 315 ครั้ง (ร้อยละ 31.88) และวารสาร จำนวน 57 ครั้ง (ร้อยละ 5.77) ประเภทที่อ้างอิงน้อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ จำนวน 2 ครั้ง (ร้อยละ 0.20) ส่วนประเภทที่ไม่มีการอ้างอิงเลย คือ นิตยสาร และโสตทัศนวัสดุ (ตาราง 14)

กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี จำนวน 509 ครั้ง (ร้อยละ 51.52) รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 6 - 10 ปี จำนวน 175 ครั้ง (ร้อยละ 17.71) กลุ่มอายุ 11 - 15 ปี จำนวน 106 ครั้ง (ร้อยละ 10.73) กลุ่มอายุ 16 - 20 ปี จำนวน 88 ครั้ง (ร้อยละ 8.91) และกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 72 ครั้ง (ร้อยละ 7.29) ตามลำดับ นอกจากนี้มีการอ้างอิงกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิตด้วย จำนวน 38 ครั้ง (ร้อยละ 3.84) (ตาราง 15)

ภาษาของทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาบริหารการศึกษา ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ ภาษาไทย จำนวน 698 ครั้ง (ร้อยละ 70.65) รองลงมา คือ ภาษาอังกฤษ จำนวน 290 ครั้ง (ร้อยละ 29.35) (ตาราง 16)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์การอ้างอิงของแขนงวิชาบริหารการศึกษาโดยละเอียดพบว่า ขอบเขตเนื้อหาส่วนใหญ่อ้างอิงจากหนังสือมากกว่าทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ในขอบเขตเนื้อหาเดียวกัน และขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ มากที่สุด คือ หมวดระบบโรงเรียน (371) คือ อ้างอิงหนังสือ 149 ครั้ง (ร้อยละ 55.18) วารสาร 20 ครั้ง (ร้อยละ 7.41) สิ่งพิมพ์รัฐบาล 70 ครั้ง (ร้อยละ 25.93) วิทยานิพนธ์ 18 ครั้ง (ร้อยละ 6.67) และเอกสารอื่น ๆ 13 ครั้ง (ร้อยละ 4.81) (ตาราง 29) นอกจากนี้ ยังพบว่าทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกประเภทที่อ้างอิงในแขนงวิชาบริหารการศึกษา เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษในทุกกลุ่มอายุ และการอ้างอิงทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี ทรัพยากรห้องสมุดประเภทวิทยานิพนธ์และหนังสือพิมพ์ การอ้างอิงเฉพาะภาษาไทยในทุกกลุ่มอายุ ส่วนสิ่งพิมพ์รัฐบาล มีการอ้างอิงในกลุ่มอายุที่ไม่ปรากฏ ปีพิมพ์ หรือปีผลิตมากที่สุดเมื่อเทียบกับทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่น ๆ และอ้างอิงเป็นภาษาไทย จำนวน 20 ครั้ง (ร้อยละ 6.35) หากพิจารณาการอ้างอิงในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์หรือปีผลิตพบว่า อ้างอิงจากภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ คือ ภาษาไทย อ้างอิง 34 ครั้ง (ร้อยละ 3.44) และภาษาอังกฤษ อ้างอิง 4 ครั้ง (ร้อยละ 0.40) (ตาราง 32)

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

ปริมาณการอ้างอิงของทรัพยากรห้องสมุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในเอกสารการสอนที่เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 36 ชุดวิชา หรือจำแนกเป็นจำนวนหน่วยได้ 533 หน่วยพบว่า มีปริมาณการอ้างอิงทั้งสิ้น 7,715 ครั้ง หรือเฉลี่ยหน่วยละประมาณ 14 ถึง 15 ครั้ง แต่ถ้าพิจารณาตามแขนงวิชาของเอกสารการสอน พบว่า ชุดวิชาแกนมีการอ้างอิงเฉลี่ยต่อหน่วยประมาณ 9 ถึง 10 ครั้ง แขนงวิชาประถมศึกษา มีการอ้างอิงเฉลี่ยต่อหน่วย ประมาณ 18 ถึง 19 ครั้ง แขนงวิชามัธยมศึกษา มีการอ้างอิงเฉลี่ยต่อหน่วย ประมาณ 20 ถึง 21 ครั้ง และแขนงวิชา

บริหารการศึกษา มีการอ้างอิงเฉลี่ยต่อหน่วย ประมาณ 9 ถึง 10 ครั้ง จากปริมาณการอ้างอิงเฉลี่ยดังกล่าว เห็นได้ว่า แขนงวิชามัธยมศึกษา มีการอ้างอิงเฉลี่ยต่อหน่วยสูงที่สุด ซึ่งต่างจากปริมาณการอ้างอิงจริงที่แขนงวิชาประถมศึกษา มีการอ้างอิงสูงที่สุด คือ 3,277 ครั้ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผล 3 ประการ กล่าวคือ ประการแรก แขนงวิชาประถมศึกษา มีจำนวนผู้ติววิชาที่เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา 12 ผู้ติววิชา หรือ 180 หน่วย ในขณะที่แขนงวิชามัธยมศึกษา มีจำนวนผู้ติววิชาที่เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาเพียง 7 ผู้ติววิชา หรือ 105 หน่วย ประการที่สอง ผู้ติววิชาของแขนงวิชาประถมศึกษา เช่น ผู้ติววิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา ผู้ติววิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา และผู้ติววิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับประถมศึกษา เป็นต้น มีการอ้างอิงในเอกสารการสอนน้อยมาก และในบางหน่วยไม่มีการอ้างอิงเลย เนื่องจากส่วนมากเป็นเนื้อหาที่เขียนขึ้นจากประสบการณ์การสอนโดยตรงมานานของผู้เขียนผู้ติววิชา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านประถมศึกษา ปฐมวัยศึกษา และเทคโนโลยีการศึกษา ได้แก่ คำสตราจารย์ ลุ่มน อมรวิวัฒน์ อาจารย์คุณหญิงเบญจฯ แสงมลิ และรองคำสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ เป็นต้น ประการที่สาม ผู้ติววิชาของแขนงวิชาประถมศึกษาบางผู้ติววิชาที่ผลิตในปี พ.ศ. 2524 และ 2525 ซึ่งเป็นระยะแรกของการผลิตผู้ติววิชา เช่น ผู้ติววิชาพฤติกรรมการสอนประถมศึกษา ผู้ติววิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา และผู้ติววิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา เป็นต้น ซึ่งผู้ติววิชาเหล่านี้ในบางหน่วยไม่มีการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดอยู่เลย เนื่องจากมหาวิทยาลัยยังมิได้เข้มงวดเรื่องการอ้างอิงถึงแหล่งที่ศึกษาค้นคว้ามาของผู้เขียนผู้ติววิชา ทำให้ผู้เขียนผู้ติววิชาบางคนไม่อ้างอิงแหล่งที่ค้นคว้า ซึ่งในความเป็นจริงผู้เขียนอาจศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และทรัพยากรห้องสมุดอื่น ๆ มาแล้ว แต่ไม่ได้รวบรวมรายชื่อแหล่งที่ศึกษานั้นไว้ ประกอบกับมหาวิทยาลัยยังมิได้กำหนดแบบแผนการลงรายการเชิงบรรณานุกรมให้ถือปฏิบัติโดยทั่วกัน

จากเหตุผลทั้ง 3 ประการ ดังกล่าวแล้ว พบสรุปได้ว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้แขนงวิชาประถมศึกษา มีปริมาณการอ้างอิงเฉลี่ยต่อหน่วยต่ำกว่า ปริมาณการอ้างอิงเฉลี่ยต่อหน่วยของแขนงวิชามัธยมศึกษา

เมื่อพิจารณาปริมาณการอ้างอิงเฉลี่ยต่อหน่วยของผู้ติววิชาแกน และแขนงวิชาบริหารการศึกษา ซึ่งมีปริมาณใกล้เคียงกัน โดยที่ปริมาณการอ้างอิงจริงของผู้ติววิชาแกน คือ 1,317 ครั้ง ในขณะที่

แผนงานวิชาบริหารการศึกษา มีเพียง 988 ครั้ง ทั้งนี้ เนื่องจากเหตุผล 3 ประการ กล่าวคือ
 1. วิชาแกนมีเอกสารการสอนที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษา 10 วิชา หรือ 143 หน่วย แต่
 2. แผนงานวิชาบริหารการศึกษา มีเอกสารการสอนที่เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาเพียง 7 วิชา หรือ
 105 หน่วย ประการที่สอง บางวิชาของวิชาแกน เช่น วิชาประสบการณ์วิชาชีพครู
 วิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษาคาสตร์ วิชาเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา และวิชา
 พัฒนาการ เป็นต้น วิชาเหล่านี้มีปริมาณการอ้างอิงในแต่ละหน่วยน้อยมาก และในบางหน่วย
 ไม่มีการอ้างอิงเลย เนื่องจากเนื้อหาบางหน่วยเขียนขึ้นจากประสบการณ์ตรงของผู้เขียนวิชาซึ่ง
 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิอาวุโส และมีความเชี่ยวชาญด้านศึกษาคาสตร์ เช่น ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร
 ศรีสอ้าน รองศาสตราจารย์ ดร.ทองอินทร์ รัชชโชติ และรองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์
 พรหมวงศ์ เป็นต้น ประกอบกับเนื้อหาเป็นกรณีตัวอย่างที่ยกขึ้นมาให้นักศึกษา หรือผู้อ่านพิจารณา
 ตาม หรือเป็นกรณีสมมุติที่เป็นปัญหาให้ฝึกการตัดสินใจและการแก้ปัญหาทางด้านศึกษาคาสตร์ ซึ่ง
 เนื้อหาเหล่านี้เรียบเรียงขึ้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวแล้ว และประการสุดท้าย อาจจะเป็นไปได้ว่า
 เอกสารด้านนี้ยังมีจำนวนน้อย หรือมีไม่แพร่หลาย จึงทำให้มีปริมาณการอ้างอิงน้อยมาก และจาก
 เหตุผลทั้ง 3 ประการ ที่กล่าวมาเป็นเหตุให้ยังผลมาสู่ปริมาณการอ้างอิงเฉลี่ยต่อหน่วยของวิชา-
 แกนที่ใกล้เคียงกับแผนงานวิชาบริหารการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทรัพยากรห้องสมุดที่ผู้เขียนใช้ในการบูรณาการเอกสารการ
 สอนวิชาของสาขาวิชาศึกษาคาสตร์ มีอยู่ทุกขอบเขตเนื้อหาของการแบ่งหมวดหมู่วิชาความรู้ระบบ
 ทศนิยมดิวอี้ (Dewey Decimal Classification) ทั้ง 10 หมวดใหญ่ ซึ่งแสดงว่าสอดคล้อง
 ตรงกับความเป็นจริงที่ว่า ผู้เขียนอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่มีขอบเขตเนื้อหาตรงกับจุดมุ่งหมายของ
 หลักสูตรที่เน้นการบูรณาการของเนื้อหาวิชา อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การอ้างอิง
 ส่วนใหญ่อยู่ในเรื่องการศึกษา คือ ในหมวด 370 ถึง 379 และเมื่อนำปริมาณการอ้างอิงในหมวด
 ดังกล่าวมารวมกัน จะมีจำนวน 3,929 ครั้ง หรือร้อยละ 50.93 ของปริมาณการอ้างอิงทั้งหมด

ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประจิมพร สัณฺฑิวัฒนานนท์ ที่ว่าปริมาณหนังสือที่มอบเขตเนื้อหาด้าน การศึกษา จะอ้างอิงสิ่งพิมพ์ที่มีขอบเขตเนื้อหาทางการศึกษามากที่สุด ถึงร้อยละ 61.19 (ประจิมพร สัณฺฑิวัฒนานนท์ 2527 : 75) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดระบบโรงเรียน (371) ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการสอน การบริหารการศึกษา การนิเทศการศึกษา วิธีสอน เทคโนโลยีการศึกษา การแนะแนว ระเบียบวินัยของโรงเรียน อาคารเรียน อนามัยโรงเรียน นักเรียน กิจกรรมนักเรียน และการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีปริมาณการอ้างอิงร้อยละ 19.49 แต่เป็น ที่น่าสังเกตว่าขอบเขตเนื้อหาหมวดการศึกษาสำหรับสตรี (376) ไม่มีการอ้างอิงเลย ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตรของสาขาวิชาศึกษาคำสตร์ที่ใช้ตั้งแต่ ภาค 1 ปีการศึกษา 2523 จนถึง ภาค 2 ปีการศึกษา 2526 ยังไม่มียุติวิชาใดที่เป็นเฉพาะเรื่องการศึกษาสำหรับสตรี ซึ่งควรจะจัดอยู่ใน ประเภทอาชีวศึกษาโดยตรงมากกว่าอยู่ในแขนงวิชาประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ประกอบกับการ แบ่งเลขหมวดหมู่ในระบบทศนิยมดิวอี้ ๙๓ ให้เนื้อหาที่เป็นเรื่องการศึกษาสำหรับสตรีในลักษณะที่ค่อนข้างเฉพาะเจาะจง เช่น หมวด 376.8 กำหนดให้เป็นเรื่องวิทยาลัยสำหรับสตรี หมวด 376.9 ให้เป็นเรื่องการศึกษาสำหรับสตรีในประเทศต่าง ๆ ซึ่งหนังสือหรือเอกสารที่มีเนื้อหาโดยตรง เฉพาะเรื่องนี้อาจจะยังมีน้อย และไม่แพร่หลาย หรือถ้ามีก็อาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งของหนังสือ หรือ เอกสาร ซึ่งในลักษณะนี้การจัดหมวดหมู่ก็ต้องจัดอยู่ในเนื้อหาส่วนใหญ่ของหนังสือหรือเอกสารนั้น และอีกประการหนึ่ง การจัดหมวดหมู่ของระบบทศนิยมดิวอี้ กำหนดให้จัดหมวดหมู่เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง การศึกษาของเด็กหญิงในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไว้ที่หมวดการศึกษา (372) และ หมวดการมัธยมศึกษา (373) ตามลำดับ (Dewey. 1979 : 541) จากเหตุผลที่กล่าวมา ทั้งหมดจึงเป็นสาเหตุที่ขอบเขตเนื้อหา หมวดการศึกษาสำหรับสตรี (376) ไม่มีการอ้างอิงเลยใน เอกสารการสอนชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาคำสตร์

ส่วนขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงรองลงมา คือ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับปรัชญากลุ่มต่าง ๆ จิตวิทยานามธรรม จิตวิทยากลุ่มต่าง ๆ จิตวิทยาเชิงทดลอง อารมณ์ ความรู้สึก สติปัญญา จิตวิทยาบุคคลวัยต่าง ๆ จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาประยุกต์ ตรรกวิทยา จริยศาสตร์ ศีลธรรม ปรัชญาโบราณ ปรัชญาตะวันออก และ ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่ ที่มีปริมาณการอ้างอิงร้อยละ 14.62 และหมวดสังคมศาสตร์ (300) ซึ่ง

รวมสังคมวิทยาไว้ด้วย ร้อยละ 5.63 ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ โมชิดา (Mochida, 1976 : 29 - 42) ที่สำรวจการอ้างอิงในวรรณกรรมสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์ และพบว่า ส่วนใหญ่อ้างอิงเนื้อหาทางการศึกษาโดยตรงมากที่สุด ร้อยละ 31.00 และอ้างอิงเนื้อหาด้านจิตวิทยา ร้อยละ 27.20 และสังคมวิทยา ร้อยละ 9.40 รองลงมาตามลำดับ

ประเภทของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง มี 8 ประเภท คือ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารอื่น ๆ และ สื่อทัศนวัสดุ แต่ประเภทที่มีการอ้างอิงมากที่สุด คือ หนังสือ โดยมีปริมาณร้อยละ 49.02 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในประเทศไทย 2 เรื่อง ซึ่งวิเคราะห์การอ้างอิงจากหน่วยการวิเคราะห์ด้านสังคมศาสตร์ ได้แก่ งานวิจัยของ อารีย์ ชื่นวัฒนา ที่วิเคราะห์การอ้างอิงของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่มีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ที่พบว่า หนังสือเป็นเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ร้อยละ 46.35 (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524 : 79) ซึ่งเป็นปริมาณที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรพรรณ โพธิ์แก้ว ที่วิเคราะห์การอ้างอิงของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาประชากรศาสตร์ ซึ่งพบว่า อ้างอิงหนังสือมากที่สุด ร้อยละ 31.71 (พรพรรณ โพธิ์แก้ว 2526 : 58) ทรัพยากรห้องสมุดประเภทที่ได้รับการอ้างอิงมากรองลงมาคือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล มีปริมาณร้อยละ 20.27 ซึ่งใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของ พรพรรณ โพธิ์แก้ว ที่พบว่า อ้างอิงรายงานการวิจัยมากเป็นอันดับ 2 คือ ร้อยละ 23.95 (พรพรรณ โพธิ์แก้ว : 58) ทั้งนี้ผู้วิจัยจัดรายงานการวิจัยเป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลประเภทหนึ่งด้วย และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประจิพร สัตติวัฒนานนท์ ที่ว่าปริญญานิพนธ์ที่มีขอบเขตเนื้อหาทางสังคมศาสตร์มีการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากกว่าในขอบเขตเนื้อหาอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา มีการอ้างอิงมากกว่าทางสังคมศาสตร์ด้านอื่น ๆ คือ มีการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาล ร้อยละ 11.88 (ประจิพร สัตติวัฒนานนท์ 2527 : 74) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มุกดา ชื่นมาก ที่พบว่า เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล ลักษณะวิชาการเมืองของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร มีปริมาณการอ้างอิงจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลมากเป็นอันดับ 2

รองจาก หนังสือ คือ มีปริมาณร้อยละ 26.92 (มุกดา ช่อมาก 2526 : 90) ซึ่งลักษณะวิชาการเมืองก็เป็นด้านหนึ่งของสังคมศาสตร์

จากการพิจารณาการอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลในเอกสารการสอนชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ พบว่า ส่วนมากเป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในประเทศไทยอยู่แล้ว ดังนั้นผู้เขียนชุดวิชา จึงอ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อประกอบการเขียนมาก ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอน รายงานการวิจัย รายการสัมมนา และอื่น ๆ

ส่วนทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงรองจากหนังสือ และสิ่งพิมพ์รัฐบาล ก็คือ วิทยานิพนธ์ มีปริมาณร้อยละ 16.05 ซึ่งเป็นไปทวนองเดียวกับผลงานวิจัยของ อารีย์ ชื่นวัฒนา ที่พบว่า วิทยานิพนธ์มีปริมาณการอ้างอิงเป็นอันดับ 3 คือ ร้อยละ 8.44 (อารีย์ ชื่นวัฒนา 2524 : 79) และผลงานวิจัยของ พรพรรณ โพธิ์แก้ว ที่พบว่า วิทยานิพนธ์มีปริมาณการอ้างอิงร้อยละ 11.36 (พรพรรณ โพธิ์แก้ว 2526 : 58)

เป็นที่น่าสังเกตว่าวารสารเป็นทรัพยากรห้องสมุดที่สำคัญประเภทหนึ่ง แต่จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า วารสารได้รับการอ้างอิงเป็นอันดับ 4 รองจากหนังสือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล และวิทยานิพนธ์ คือ มีปริมาณร้อยละ 11.72 ซึ่งขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ โมชิดา (Mochida, 1976 : 29 - 42) ที่พบว่า วารสารมีการอ้างอิงเป็นอันดับ 1 ประมาณร้อยละ 62.28 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เอกสาร สิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ด้านการศึกษา มีอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือ และสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่ผลิตโดยหน่วยราชการที่มีเนื้อหาเชื่อถือได้ เมื่อเทียบกับจำนวนวารสารด้านการศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่ในประเทศไทย ดังนั้นสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ จึงมีมากกว่า ประกอบกับวารสารวิชาการของไทยยังมีไม่มากต้องอาศัยวารสารวิชาการจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาแพง ห้องสมุดบางแห่งเท่านั้นที่บอกรับ หรือบางครั้งอาจมีปัญหาการส่งล่าช้า ทำให้ผู้เขียนนิยมใช้ทรัพยากรห้องสมุดประเภทอื่นแทน เหตุผลที่สำคัญและอาจเป็นไปได้อีกประการหนึ่งก็คือ ผู้เขียนชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่วนมากเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา และสาขาที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการชุดวิชา ดังนั้นผู้เขียนเหล่านี้ จึงมักเป็นผู้ที่เคยเขียนหนังสือ หรือตำราทางวิชาการมาก่อน จึงพบว่าผู้เขียนนิยมอ้างอิงหนังสือ หรืองานเขียนของ

ตนเองด้วย รวมทั้งการอ้างอิงเอกสารการล่อนชุดวิชาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกันอีกด้วย ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้จึงเห็นได้ว่าเป็นเหตุให้วารสารได้รับการอ้างอิงน้อยกว่าหนังสือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล และวิทยานิพนธ์

กลุ่มอายุของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ทรัพยากรห้องสมุดที่ผู้เขียนชุดวิชาอ้างอิงมากที่สุดมีอายุไม่เกิน 5 ปี คือ ร้อยละ 45.96 รองลงมาคืออายุระหว่าง 6 ถึง 10 ปี ร้อยละ 22.40 และอายุ 11 ถึง 15 ปี ร้อยละ 13.05 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าข้อมูลจากทรัพยากรห้องสมุดที่ทันสมัยที่สุดจะได้รับการอ้างอิงมากที่สุด และลดปริมาณลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น ส่วนทรัพยากรห้องสมุดที่มีอายุระหว่าง 16 ถึง 20 ปี และอายุ 20 ปีขึ้นไป มีปริมาณการอ้างอิงใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 7.56 และ 7.78 ตามลำดับ ซึ่งปริมาณดังกล่าวลดน้อยลงดังที่กล่าวแล้ว ดังนั้นผลการวิเคราะห์นี้ จึงเป็นไปในทำนองเดียวกับผลงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่ผ่านมาทั้งของไทย และต่างประเทศ เช่น พรพรรณ โพธิ์แก้ว พบว่า เอกสารที่ได้รับการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์สาขาวิชาประชากรศาสตร์ มีอายุไม่เกิน 5 ปีมากที่สุด ร้อยละ 36.61 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 6 ถึง 10 ปี ร้อยละ 36.10 และอายุระหว่าง 11 ถึง 15 ปี ร้อยละ 17.82 ตามลำดับ (พรพรรณ โพธิ์แก้ว 2526 : 65) และสอดคล้องกับข้อสรุปจากผลงานวิจัยของ บรอดัส ที่วิเคราะห์การอ้างอิงใน Encyclopedia of Educational Research ที่พบว่า การอ้างอิงโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วงอายุไม่เกิน 10 ปีเป็นส่วนมาก (Broadus. 1965 : 330 - 332)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในกลุ่มอายุต่าง ๆ จะเห็นว่า ส่วนมากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย จะได้รับการอ้างอิงในปริมาณมาก หรือน้อย เป็นไปตามลำดับความทันสมัยของเนื้อหา และอ้างอิงน้อยลงเมื่อมีอายุมากขึ้น ดังกล่าวแล้วข้างต้น ทั้งนี้เป็นเพราะในปัจจุบันมีการผลิตผลงานวิชาการเป็นภาษาไทยมากขึ้น และมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ ผู้เขียนชุดวิชาจึงนิยมอ้างอิงจากทรัพยากรห้องสมุดที่ทันสมัย ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล หรือวิทยานิพนธ์ ก็ตาม แต่สำหรับทรัพยากร

ห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษ ปรากฏว่า มีปริมาณการอ้างอิงในกลุ่มอายุ 6 - 10 ปี มากที่สุด ร้อยละ 8.60 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุ 11 - 15 ปี ร้อยละ 8.00 และอ้างอิงกลุ่มอายุ 0 - 5 ปี เพียงร้อยละ 6.90 ซึ่งจากปริมาณการอ้างอิงเฉลี่ยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ผู้เขียนชุดวิชาใช้ทรัพยากรห้องสมุดที่มีอายุปานกลาง ไม่ทันสมัยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดยังไม่มีทรัพยากรห้องสมุด ซึ่งส่วนมากเป็น หนังสือ และวารสาร ภาษาอังกฤษ ที่ทันสมัยมากเพียงพอที่จะให้บริการแก่ผู้เขียนชุดวิชา ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจากปัญหาการสั่งซื้อจากต่างประเทศ มีความล่าช้า และมีราคาแพง ดังนั้นการตัดสินใจสั่งซื้อหนังสือ และวารสารภาษาอังกฤษจากต่างประเทศ อาจล่าช้าไม่ทันตามความต้องการของผู้เขียน ฉะนั้นผู้เขียนจึงเลือกใช้ทรัพยากรห้องสมุดทันสมัยที่สุดเท่าที่ห้องสมุดมีอยู่ หรืออีกประการหนึ่ง อาจเป็นเพราะผู้เขียนนิยมใช้เอกสารอ้างอิงที่เป็นของส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอกสารสิ่งพิมพ์ที่ผู้เขียนเคยใช้ประกอบการศึกษาในระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก ของผู้เขียนเอง มาใช้ประกอบการเขียนชุดวิชา ซึ่งเอกสารดังกล่าวมักเป็นเอกสารเก่า ที่มีอายุประมาณ 6 - 10 ปี หรือมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

อนึ่ง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดในกลุ่มที่ไม่ปรากฏปีพิมพ์ หรือปีผลิต ที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ปรากฏว่า เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ กล่าวคือ ภาษาไทย มีการอ้างอิง ร้อยละ 2.84 ในขณะที่ภาษาอังกฤษ มีการอ้างอิง ร้อยละ 0.40 จากปริมาณการอ้างอิงดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า เอกสารสิ่งพิมพ์ และโล่ดทัศน์วัสดุ ที่เป็นภาษาไทย มักไม่เข้มงวดในเรื่องการระบุปีพิมพ์ หรือปีผลิต เพื่อบอกความทันสมัยของสิ่งนั้น เมื่อเปรียบเทียบระหว่างประเภทต่าง ๆ ของทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย พบว่า สิ่งพิมพ์-รัฐบาลเป็นประเภทที่ไม่ระบุปีพิมพ์มากที่สุด ร้อยละ 6.20 รองลงมา คือ หนังสือ ร้อยละ 1.67 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการพิมพ์สิ่งพิมพ์รัฐบาล และหนังสือภาษาไทย ยังขาดแบบแผนที่เป็นมาตรฐานในเรื่องนี้อยู่มาก

ภาษาของทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เขียนชุดวิชาอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยมากที่สุดถึงร้อยละ 64.85 รองลงมาเป็นภาษาอังกฤษ ร้อยละ 35.10 และอ้างอิงภาษาญี่ปุ่น เพียง

ร้อยละ 0.05 เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลัททิต ที่สรุปไว้ว่า เจ้าของงานเขียนจะอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาเดียวกับที่ผู้เขียนใช้ในงานเขียนของตนมากที่สุด เช่น ถ้างานเขียนเป็นภาษาฝรั่งเศส เจ้าของงานเขียนก็จะอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาฝรั่งเศสมากที่สุด ร้อยละ 64.6 เป็นต้น (Louttit. 1957 : 314 - 396) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มุกดา ชื่อมาก ที่พบว่า นักศึกษาวิทยา สืบป้องกันราชอาณาจักรใช้เอกสารอ้างอิงภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษในการเขียนเอกสารการวิจัยส่วนบุคคล คือ อ้างอิงเอกสารภาษาไทย ร้อยละ 78.50 (มุกดา ชื่อมาก 2526 : 87)

เมื่อพิจารณาปริมาณการอ้างอิงที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในขอบเขตเนื้อหาต่าง ๆ พบว่า เกือบทุกขอบเขตเนื้อหาอ้างอิงมาจากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ยกเว้น ขอบเขตเนื้อหาในหมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) หมวดสังคมศาสตร์ (300) และหมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650) ซึ่งทั้ง 3 หมวดนี้ อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอบเขตเนื้อหาหมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) และหมวดธุรกิจและการจัดการธุรกิจ (650) ซึ่งมีปริมาณการอ้างอิงที่เป็นภาษาอังกฤษสูงกว่าภาษาไทยมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญคือ ผู้เขียนชุดวิชานิยมอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ เพราะมีเนื้อหาเฉพาะเจาะจงตรงกับความต้องการของผู้เขียน หรือบางครั้งใช้ทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทยในบางส่วน แต่ติดตามค้นคว้าจากแหล่งอ้างอิงชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษ รวมทั้งผลงานการวิจัย การทดลอง การค้นคว้า ในเรื่องเกี่ยวกับจิตวิทยา (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง) และเรื่องเกี่ยวกับธุรกิจและการจัดการธุรกิจ ส่วนมากจะมีการเผยแพร่ผลงานความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัยในเอกสาร สิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วารสารวิชาการที่เป็นภาษาอังกฤษ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันขอบเขตเนื้อหาทั้ง 2 หมวดนี้ จะมีเป็นภาษาไทยอยู่บ้างแล้วก็ตาม แต่ก็มีเนื้อหาไม่เฉพาะเจาะจงตามที่ผู้เขียนชุดวิชาต้องการ เพราะส่วนมากเป็นการรวบรวมค้นคว้ามาจากทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาอังกฤษมาอีกทอดหนึ่ง ดังนั้นจึงทำให้มีการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทยในขอบเขตเนื้อหาดังกล่าว (เสียนัย ทรงชัยกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ วรนุช ลุนทรวิจิตต์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่มาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2527)

การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของแขนงวิชาต่าง ๆ

การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน แขนงวิชาประถมศึกษา แขนงวิชามัธยมศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา ในด้านขอบเขตเนื้อหา ประเภท กลุ่มอายุ และภาษา ส่วนมากเป็นไปในทำนองเดียวกับที่อภิปรายผลไปแล้ว แต่เพื่อความกระจ่างชัดจึงอภิปรายสรุปสั้น ๆ ถึงความแตกต่างบางประการ ดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน แขนงวิชามัธยมศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา ต่างก็อ้างอิงในหมวดระบบโรงเรียน (371) มากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจาก ในหมวดดังกล่าวประกอบด้วยเนื้อหาเรื่อง การสอน บุคลากรในการสอน การบริหาร-การศึกษา การนิเทศการศึกษา การทดสอบและประเมินผลการศึกษา สื่อการสอน นวัตกรรม-การศึกษา การแนะแนว ระเบียบวินัยของโรงเรียน รวมไปถึงเรื่องอาคารเรียน อนามัยโรงเรียน โครงการสุขภาพ และโภชนาการในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมของนักเรียน เนื้อหาเหล่านี้เป็น เรื่องพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาของสาขาวิชาศึกษาคำลัตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแขนงวิชาดังกล่าว ดังนั้น จึงมีการอ้างอิงในหมวดระบบโรงเรียน (371) มากที่สุด ยกเว้น แขนงวิชาประถมศึกษา ที่มีการอ้างอิงหมวดการประถมศึกษา (372) มากที่สุด เนื่องจากแขนงวิชานี้รวมการศึกษาระดับอนุบาล หรือปฐมวัยศึกษา กับประถมศึกษาไว้ด้วยกัน ซึ่งอ้างอิงในหมวดนี้มากที่สุด ซึ่งรวมเนื้อหาทั้งอนุบาลศึกษา และประถมศึกษาไว้ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ยังรวมถึงการจัดการศึกษารายวิชาต่าง ๆ เช่น วิทยาคำลัตรี ลู่วิ่งศึกษา วิชาการอ่าน ภาษาอังกฤษ หัตถศึกษา วิทยาศาสตร์ ดนตรีศึกษา สังคมศึกษา พลศึกษา ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ของระดับประถมศึกษาไว้ในหมวดนี้ทั้งหมด เพราะการศึกษาวิชาเฉพาะในระดับนี้ยังมีเนื้อหาไม่ลึกซึ้ง จึงจัดรวมไว้ที่เดียวกัน ในหมวดดังกล่าว ฉะนั้นแขนงวิชาประถมศึกษาจึงอ้างอิงเนื้อหาในหมวดการประถมศึกษา (372) มากที่สุด

ส่วนการอ้างอิงขอบเขตเนื้อหาเรื่อง ๆ ลงมา จะแตกต่าง ๆ กันไปตามลักษณะเฉพาะของแขนงวิชา กล่าวคือ ชุดวิชาแกน และแขนงวิชาประถมศึกษา อ้างอิงขอบเขตเนื้อหาหมวดปรัชญา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (100) เป็นอันดับ 2 ทั้งนี้เป็นเพราะทั้งชุดวิชาแกน และแขนงวิชา

ประถมศึกษา มีเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาที่ยังคงเกี่ยวข้องอยู่กับเรื่องพัฒนาการของเด็ก จิตวิทยา-
พัฒนาการ จิตวิทยาส่วนบุคคลวัยต่าง ๆ และเนื้อหาด้านจริยธรรม ศีลธรรม อยู่มาก ซึ่งอ้างอิง
ในหมวดตั้ง กล่าวในปริมาณมาก รองลงมา ส่วนแขนงวิชามัธยมศึกษาอ้างอิงเนื้อหา หมวดการมัธย-
ศึกษา (373) รองจากหมวดระบบโรงเรียน (371) ซึ่งก็สอดคล้องกับความเป็นจริงตามหลักสูตร
ของแขนงวิชามัศึกษานั้นเอง และแขนงวิชาบริหารการศึกษา อ้างอิงหมวดธุรกิจและการจัดการ
ธุรกิจ (650) รองจากหมวดระบบโรงเรียน (371) ซึ่งก็สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาของ
แขนงวิชาบริหารการศึกษา และเนื่องจากเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงาน การจัดการ การ
บริหารงานบุคคล การสวัสดิการกำลัง ชั่วและกำลังใจบุคลากร ฯลฯ ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้จัดไว้ใน
หมวด 650 ของการศึกษาระบบทศนิยมตัวชี้

2. ประเภท การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน และทั้ง 3 แขนงวิชา ต่างก็
อ้างอิงหนังสือมากที่สุด รองลงมา เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาล และวารสาร ตามลำดับ ยกเว้น แขนงวิชา
มัธยมศึกษา อ้างอิงวิทยานิพนธ์และสิ่งพิมพ์รัฐบาล รองจากหนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิทยานิพนธ์
มีปริมาณการอ้างอิงใกล้เคียงกับหนังสือ กล่าวคือ อ้างอิงหนังสือ ร้อยละ 33.35 และอ้างอิง
วิทยานิพนธ์ ร้อยละ 33.29 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แขนงวิชามัธยมศึกษา มีเนื้อหาหลักสูตรการ-
ศึกษาที่ค่อนข้างเป็นวิชาเฉพาะมากขึ้น ตัวอย่าง ชุดวิชาในแขนงวิชานี้ เช่น ชุดวิชาการสอนภาษา
ไทย ชุดวิชาการสอนสังคมศึกษา ชุดวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ และชุดวิชาการสอนคณิตศาสตร์
เป็นต้น ชุดวิชาดังกล่าว มักอ้างอิงวิทยานิพนธ์ที่ผิวนึกเกี่ยวกับการสอน วิธีสอน หรือการ
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาต่าง ๆ จากวิธีสอนหลาย ๆ วิธี ในระดับมัธยมศึกษา เพื่อ
เป็นการแนะนำลักษณะวิธีการศึกษาการสอนในระดับมัธยมศึกษาให้นักศึกษา หรือผู้อ่านสามารถเข้าใจ
ได้ชัดเจนขึ้น ประกอบกับแขนงวิชานี้มีชุดวิชาวรรณกรรมมัธยมศึกษา ซึ่งมีเนื้อหาหลักเป็นการรวบรวม
รวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมัธยมศึกษาทุกด้าน ดังนั้น ในแขนงวิชามัธยมศึกษา จึงมี
การอ้างอิงวิทยานิพนธ์มากในปริมาณใกล้เคียงกับหนังสือ ซึ่งต่างไปจากชุดวิชาแกน แขนงวิชาประม-
ศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา ที่อ้างอิงสิ่งพิมพ์รัฐบาลเป็นอันดับ 2 รองจากหนังสือ ทั้งนี้
เนื่องจากว่า แขนงวิชาดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยทั่วไป การศึกษาภาคบังคับ และการศึ-
การศึกษาโดยรัฐ ฯลฯ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของทางราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวง

ศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งทำให้สังคมพหุวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร การศึกษาระดับต่าง ๆ แผนการสอน คู่มือครู กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สถิติการศึกษา ต่าง ๆ ฯลฯ ได้รับการอ้างอิงมากกว่าวิทยานิพนธ์ วารสาร หรือทรัพยากรห้องสมุด ประเภทอื่น ๆ

3. กลุ่มอายุ การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน แขนงวิชาประถมศึกษา และ แขนงวิชามัธยมศึกษา มีการอ้างอิงในลักษณะเดียวกัน คือ อ้างอิงในกลุ่มอายุ 0 ถึง 5 ปี มากที่สุด รองลงมา คือ 6 ถึง 10 ปี และ 11 ถึง 15 ปี และมีการอ้างอิงในกลุ่มอายุ 20 ปีขึ้นไปมากกว่า กลุ่มอายุ 16 ถึง 20 ปี อยู่เล็กน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มอายุกับขอบเขตเนื้อหาที่อ้างอิงมีความสัมพันธ์กัน เช่น ขอบเขตเนื้อหาหมวดคำสนทนา (200) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสนทนาพุทธ หมวดขนบธรรมเนียม ประเพณี และคติชนวิทยา (390) ซึ่งรวมเรื่องวัฒนธรรมไทยไว้ด้วย และ หมวดวรรณคดี (800) โดยเฉพาะวรรณคดีไทย เป็นต้น ขอบเขตเนื้อหาเหล่านี้มักอ้างอิงจาก เอกสารที่เก่า มีอายุเกินกว่า 20 ปีขึ้นไป เป็นส่วนใหญ่ และเอกสารเหล่านี้มักเขียนโดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งสิ้น ผู้เขียนชุดวิชาจึงนิยมอ้างอิง ตัวอย่างเอกสารเหล่านี้ เช่น หนังสือเรื่อง หลักพุทธคำสนทนา โดย สุชีพ ปุญญานุภาพ (พ.ศ. 2500) เรื่อง ปฐมสมโพธิ ธรรมสมบัติ โดยสมเด็จพระสังฆราช (ปูล์สเทว) (พ.ศ. 2501) เรื่อง บทกลอนกล่อมเด็ก ของ หอพระสมุดวชิรญาณ (พ.ศ. 2464) เรื่อง วัฒนธรรมไทย โดย พระยาอนุมานราชธน (พ.ศ. 2489) และเรื่อง ดอกสร้อยสุภาวดี แบบสอนอ่านจินตนิพนธ์ ของ กระทรวงธรรมการ (พ.ศ. 2455) เป็นต้น ซึ่งเหตุผลดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า สอดคล้องกับผลงานวิจัยและข้อสรุปของ บวม และคนอื่น ๆ ที่พบว่า เอกสารที่ได้รับการอ้างอิงในสาขาวิชารัฐศาสตร์ ซึ่งมีอายุเกินกว่า 13 ปี มักเป็นเอกสารหลักที่มีเนื้อหาเป็น คลาสสิกของสาขาวิชา (Baum and others. 1976 : 895 - 917)

ส่วนแขนงวิชาบริหารการศึกษา มีการอ้างอิงในกลุ่มอายุ 0 ถึง 5 ปี มากที่สุด และ อ้างอิงน้อยลงตามกลุ่มอายุที่เพิ่มขึ้นตามลำดับ

4. ภาษา การอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดของชุดวิชาแกน แขนงวิชาประถมศึกษา และ แขนงวิชาบริหารการศึกษา มีการอ้างอิงใน 2 ภาษา เท่านั้น คือ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ มีแต่แขนงวิชาประถมศึกษา ที่อ้างอิงภาษาญี่ปุ่นด้วยนอกเหนือจากภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

อย่างไรก็ตาม ทั้งชุดวิชาแกน และทุกแขนงวิชาต่างก็อ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย ในปริมาณมากกว่าร้อยละ 50 ของการอ้างอิงทั้งหมด ที่เหลือเป็นภาษาอังกฤษ และภาษาญี่ปุ่นมีการอ้างอิงเพียงร้อยละ 0.12 เท่านั้น ทั้งนี้เพราะมีผู้เชี่ยวชาญวิชาบางคนที่มีความสามารถด้านภาษาญี่ปุ่น ดังนั้นจึงมีการใช้เอกสารภาษาญี่ปุ่นประกอบการเรียนชุดวิชาด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดสถาบันที่เน้นทางด้านศึกษาคำลัทธิ

ห้องสมุดของสถาบันที่เน้นทางด้านศึกษาคำลัทธิ ไม่ว่าจะเป็นห้องสมุดเฉพาะของหน่วยงานด้านนี้ หรือห้องสมุดสถาบันการศึกษาก็ตาม ควรให้ความสำคัญต่อการจัดหา จัดเก็บ และบริการ ของทรัพยากรห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ที่มีการใช้มากในด้านศึกษาคำลัทธิ อันได้แก่ หนังสือ สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์ และวารสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิ่งพิมพ์รัฐบาลใหม่ ๆ ซึ่งเป็นทรัพยากรห้องสมุดที่สำคัญมากประเภทหนึ่ง แต่ก็มีปัญหาในเรื่องการติดตามจัดหาเข้าห้องสมุด เนื่องจากสิ่งพิมพ์รัฐบาลไม่ได้เผยแพร่เท่าที่ควร ประกอบกับการไม่มีหน่วยงานหลักในการรวบรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาลให้ครบถ้วน และการจัดเก็บที่ไม่มีระบบที่ดีพอ ทำให้ผู้ใช้เสียโอกาสในการใช้อรรถประโยชน์ที่เป็นประโยชน์จากสิ่งพิมพ์รัฐบาล จึงจะต้องมีหน่วยงานที่ร่วมมือกันในการจัดหา รวบรวมสิ่งพิมพ์รัฐบาล ให้สามารถจัดบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทำนองเดียวกันการให้บริการระหว่างห้องสมุด เพื่อให้มีทรัพยากรห้องสมุดบางประเภทที่โดยปกติไม่อนุญาตให้ยืมออกจากห้องสมุด เช่น วิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นเอกสารที่มักไม่ตีพิมพ์เผยแพร่ ห้องสมุดของสถาบันการศึกษาแห่งนั้นแห่งเดียวที่มีวิทยานิพนธ์ฉบับนั้นอยู่ ดังนั้นเมื่อมีผู้ต้องการใช้ จึงน่าจะอนุโลมให้ใช้การยืมระหว่างห้องสมุดแทนได้ รวมทั้งการจัดบริการถ่ายเอกสารราคายุติธรรม เพื่อบริการแทนทรัพยากรห้องสมุดบางประเภทที่ไม่อนุญาตให้ยืมออก นอกจากนี้ ห้องสมุดก็ต้องจัดหาหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และโสตทัศนวัสดุ ที่มีขอบเขตเนื้อหาสามารถสนองตามนโยบายของสถาบันทางศึกษาคำลัทธิได้ แต่สำหรับประเภทหนังสือพิมพ์ และนิตยสาร อาจไม่จำเป็นต้องเก็บเป็นเวลานาน เนื่องจากสิ่งพิมพ์ทั้ง 2 ประเภทนี้ ได้รับความนิยมใช้แต่เพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ในขณะที่เผยแพร่ใหม่ ๆ เท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะต่อศูนย์บรรณสารสันเที๋ย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ศูนย์บรรณสารสันเที๋ย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ควรประเมินผลการศึกษาทรัพยากรห้องสมุดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาศึกษาคาสตร์ เพื่อให้ทราบว่ามีลักษณะเป็นไปตามผลที่ปรากฏในงานวิจัยครั้งนี้หรือไม่ ทั้งในด้านประเภท ขอบเขตเนื้อหา กลุ่มอายุ และภาษาของทรัพยากรห้องสมุดที่มีอยู่ ตลอดจนตรวจสอบรายการทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงในปริมาณสูง ว่ามีอยู่ในห้องสมุดหรือไม่ นอกจากนี้ ควรปรับปรุง พัฒนา การจัดหา สดเก็บ และบริการ ของศูนย์บรรณสารสันเที๋ยให้สามารถสนองความต้องการในการผลิตชุดวิชาแบบบูรณาการให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยใช้แนวทางที่ได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาต่อไป

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะมีการศึกษาต่อให้ลึกลงไปเพื่อหารายการทรัพยากรห้องสมุด เช่น หนังสือ และวารสาร ตลอดจนผู้แต่งที่เป็นหลักทางด้านศึกษาคาสตร์ (ที่เรียกว่า Core Texts, Core Journal และ Core Authors) ทั้งของไทย และต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือ และวารสารในสาขาวิชาศึกษาคาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ในปัจจุบันมีอยู่มากพอสมควร ในการศึกษาอาจแยกศึกษาเป็นรายแขนงวิชาย่อย หรือศึกษารวม ๆ ทั้งหมดของสาขาวิชานี้ได้ แต่ที่สำคัญคือจะต้องศึกษาจากแหล่งการวิเคราะห์หลาย ๆ แหล่ง เช่น หนังสือ-วิชาการ วารสาร ตำราเรียน และวิทยานิพนธ์ ที่มีเนื้อหาทางศึกษาคาสตร์ เพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

นอกจากนี้ อาจศึกษาเปรียบเทียบการอ้างอิงในผลงานเขียน กับการใช้ทรัพยากรห้องสมุดจริง หรือใช้วิธีการทางสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างรายชื่อทรัพยากรที่ได้รับการอ้างอิงกับรายชื่อผู้เขียนชื่อย่อของสาขาวิชาศตวรรษที่ 21 ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร รวมทั้งการวิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารการสอนชุดวิชาแบบบูรณาการของสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาพัฒนาศูนย์บรรณสารสันเที๋ย และห้องสมุดแห่งอื่น ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

"การนิยามคำว่าตำราและต้นฉบับ" อุดมศึกษา 4 : 6 - 7 ตุลาคม 2522

ไกรบุตร ธีรยาศนันท์ "อาชีพเลื่อนอนกินกับการผลิตตำรายาการ" วารสารสังคมศาสตร์ 12 : 67 มกราคม 2518

"โครงการพัฒนาทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ" อุดมศึกษา 1 : 13 สิงหาคม 2519

จรินทร์ สฤทธาวร การสำรวจหนังสืออ้างอิงและปัญหาเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ้างอิง ในการทำ
ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 69 หน้า อัดสำเนา

จารุวรรณ สันธะโสภณ วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย 2521, 159 หน้า

ฉันทนา กระแสชัย ปัญหาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่อการเขียนตำราของคณาจารย์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยุโลก วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 161 หน้า
อัดสำเนา

เสียรชัย ทรงชัยกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ วรณีย์ สุนทรวิจิตร เป็นผู้สัมภาษณ์ ทีมมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2527

โยธินต์ ปรีกติกุล "ตำรายาการระดับอุดมศึกษา" ประชาธิปไตย 3 สิงหาคม 2515
หน้า 5

ประจิมพร สติระวัฒนานนท์ การศึกษาการอ้างอิงและปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาลในการทำ
ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาโท กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 103 หน้า อัดสำเนา

ประภาวดี สืบสนธิ์ การวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2524, 279 หน้า

ประยงค์ พงษ์กิจจากรูญ การพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด : การเลือกและการจัดหาวัสดุ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 146 หน้า

พรพรรณ โพธิ์แก้ว การวิเคราะห์การอ้างอิงของวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาประกาศนียบัตร

วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, 144 หน้า อัดสำเนา

พวรา พันธุ์เมฆา การแบ่งหมู่หนังสือและแผนการแบ่งหมู่ระบบคณนิยมของตัวอักษรจากต้นฉบับพิมพ์

ครั้งที่ 19 ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2525, 278 หน้า

พูลสุข ปรวิตรวรวิฒิ การวิเคราะห์การอ้างอิงวารสารในวิทยานิพนธ์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, 356 หน้า อัดสำเนา

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ บรรณาธิการ รายงานการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาการเรียน

การสอนระดับอุดมศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2524, 250 หน้า

มหาวิทยาลัย, ทบวง ระเบียบทบวงมหาวิทยาลัยว่าด้วยการส่งเสริมการแต่งตำรา พ.ศ. 2522

หน้า 1 2522 อัดสำเนา

หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ค่ำตราจารย์ รองค่ำตราจารย์

และผู้ช่วยค่ำตราจารย์ หน้า 2 - 3 2523 อัดสำเนา

วิบูลสุข บัณฑิตย์ การประเมินค่าบทความในวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

จากการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ปริณามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2525, 193 หน้า อัดสำเนา

สุโขทัยธรรมาราช, มหาวิทยาลัย ชุดการฝึกอบรมและการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ สำนักวิชาการ 2525,

218 หน้า

รายงานการวิจัย เรื่อง การทดสอบประสิทธิภาพของเอกสารการสอน ฝ่ายจัดระบบ

และวิจัยสื่อการศึกษา สำนักเทคโนโลยีการศึกษา 2524, 109 หน้า อัดสำเนา

รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินคุณภาพเอกสารการสอนและแบบฝึกปฏิบัติ

ฝ่ายจัดระบบและวิจัยสื่อการศึกษา 2526, 100 หน้า อัดสำเนา (ก)

_____ รายชื่อและรายละเอียดของหนังสืออยู่วิชา ภาคการศึกษา 1/2523 ถึง ภาค 2/2526

ม.ป.ป., 28 หน้า

_____ หลักสูตรการศึกษาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 2526 สำนักวิชาการ 2526,

59 หน้า (ข)

สุจิตรา เพื่องวรรณะ การศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่องานวิจัยและงานเขียนของคณาจารย์

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2524, 197 หน้า ๑๑๑๑๑๑

สุนทร แก้วลาย "บรรณมิติ : ปริทัศน์เอกสาร" วารสารบรรณศาสตร์ 2 : 77 - 106

มกราคม 2522

อนันต์ ศรีโสภา หลักการวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 2 วัฒนาพานิช 2521, 430 หน้า

อารีย์ ชื่นวัฒนา การวิเคราะห์การอ้างอิงของวิทยานิพนธ์สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่นิวยอร์ก

เนื้อหาเกี่ยวกับห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2524, 136 หน้า ๑๑๑๑๑๑

Baughman, Jame C. "A Structural Analysis of the Literature of Sociology," Library Quarterly. 44 : 304 - 306, October, 1974.

Baum, William C. and others. "American Political Science Before the Mirror : What Our Journals Reveal About the Professions," Journal of Politics. 38 : 895 - 917, November, 1976.

Boyd, Anne Morris. United States Government Publications. p. 13 - 19. 3 rd ed. New York, H.W. Wilson, 1949.

Broadus, Robert N. "An Analysis of References Used in the 1960 Encyclopedia of Educational Research," Journal of Educational Research. 58 : 330 - 332, March, 1965.

_____ "The Applications of Citation Analysis to Library Collection Building" in Advances in Librarianship. v.7, p. 229 - 335. New York, Academic Press, 1977.

Brown, James W. and others. "Textbooks" in A - V Instructions : Technology, Media, and Methods. p. 332 - 333. 5th ed., New York, McGraw-Hill, 1977.

Daniel, Robert S. "Psychology," Library Trends. 15 : 670 - 684, April, 1967.

- Deighton, Lee C. "Textbooks : Role in Education" in Encyclopedia of Education. v.9, p. 210 - 214. New York, Macmillan and Free Press, 1971.
- Dewey, Mevil. Dewey Decimal Classification and Relative Index. 19th ed., New York, Forest Press, 1979. 3 v.
- Fitzgibbons, Shirly A. "Citation Analysis in the Social Sciences" in Collection Development in Libraries : a Treatise. v.2, p. 291 - 344. Greenwich, Conn., Jai Press, 1980.
- Frost, Carolyn O. "The Use of Citations in Literary Research : a Preliminary Classification of Citation Functions," Library Quarterly. 49 : 399 - 414, October, 1979.
- Garfield, Eugene. "To Cite or Not to Cite : a Note of Annoyance," Current Contents. 8 : 5 - 9, August, 1977.
- Guinagh, Kevin. "The Professor's Reliance on the Library" in The Academic Library : Essays in Honor of Guy R. Lyle. p. 137 - 145. Metuchen, N.J., Scarecrow Press, 1974.
- Harrod, Leonard Montague. The Librarians' Glossary and Reference Books. 4th ed., London, Andre Deutsch, 1977. 903 p.
- Kriz, H. M. "Subscriptions and Books in a Constant Dollar Budget," College and Research Libraries. 39 : 105 - 109, March, 1978.
- LaBorie, Tim and Michael Halperin. "Citation Patterns in Library Science Dissertations," Journal of Education for Librarianship. 16 : 271 - 283, April, 1976.
- Loutit, C. M. "The Use of Foreign Languages by Psychologists, Chemists, and Physicists," American Journal of Psychology. 70 : 314 - 396, 1957. (citing "The Applications of Citation Analysis to Library Collection Building" in Advances in Librarianship. v.7, p. 229 - 335, by Robert N. Broadus)
- Mochida, Paula. "Citation Survey of Education Literature," Hawaii Library Association Newsletter. 33 : 29 - 42, August, 1976.
- Narin, Francis and Daniel Garside. "Journal Relationships in Special Education," Exceptional Children. 38 : 695 - 704, 1972. (citing "Citation Analysis in the Social Sciences" in Collection Development in Libraries : a Treatise. v.2, p. 291 - 344, by Shirley A. Fitzgibbons)
- Popovich, Charles J. "The Characteristics of a Collection for Research in Business and Management," College and Research Libraries. 39 : 110 - 117, March, 1978.

- Smith, Barbara Genelle. "Toward a Theory Base for the Study of Higher Education : a Methodology Using Citation Patterns and Content Analysis to Identify a Community of Higher Education Specialists and a Vocabulary in Which They Communicate," Dissertation Abstracts International. 37 : 6512 - 6513 - A, April, 1976.
- Smith, C. Linda. "Citation Analysis," Library Trends. 29 : 83 - 106, Summer, 1981.
- Smith, Peggy Colleen. "Books Published in Higher Education : a Study of the Most Cited and Significant," Dissertation Abstracts International. 40 : 1916 - A, October, 1979.
- Stewart, June. "The Literature of Politics : A Citation Analysis," International Library Review. 2 : 329 - 353, July, 1970.
- Thomas, R. Murrey and Sherwin Stewartout. Integrated Teaching Materials. p. 53 - 59. rev. and enl. ed., New York, David McKay, 1963.
- Weinstock, Melvin. "Citation Indexes" in Encyclopedia of Library and Information Science. v.5, p. 16 - 40. New York, Marcel Dekker, 1971.

ภาคผนวก

รายชื่อเอกสารการสอนชุดวิชาของสาขาวิชาศึกษาคำลัตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า

ชุดวิชาแกน

1. ชุดวิชา 20 001 ระบบการ เรียบการสอน
2. ชุดวิชา 20 002 การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก
3. ชุดวิชา 20 003 ประสพการณ์วิชาพีพศร
4. ชุดวิชา 20 101 พื้นฐานการศึกษา
5. ชุดวิชา 20 201 พัฒนศึกษา
6. ชุดวิชา 20 202 วิทยาการการการสอน
7. ชุดวิชา 20 203 การศึกษากับชีวิตและชุมชน
8. ชุดวิชา 20 301 เทคโนโลยีและสื่อส่ารการศึกษา
9. ชุดวิชา 20 302 สถิติวิจัยและการประเมินผลการศึกษา
10. ชุดวิชา 20 401 ประสพการณ์วิชาพีพศึกษาคำลัตรี (ชุดวิชานี้มี 8 หน่วย)

แขนงวิชาประถมศึกษา

1. ชุดวิชา 21 201 พฤติกรรมวัยเด็ก
2. ชุดวิชา 21 311 พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา
3. ชุดวิชา 21 312 สื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา
4. ชุดวิชา 21 313 วรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัยศึกษา
5. ชุดวิชา 21 321 พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา
6. ชุดวิชา 21 322 สื่อการสอนระดับประถมศึกษา
7. ชุดวิชา 21 323 การสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย)
8. ชุดวิชา 21 401 วรรณกรรมประถมศึกษา

9. ผู้ตรวจฯ	21 411	การสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา
10. ผู้ตรวจฯ	21 412	การสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับปฐมวัยศึกษา
11. ผู้ตรวจฯ	21 421	การล่องกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
12. ผู้ตรวจฯ	21 422	การล่องกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

แผนงวิชามัธยมศึกษา

1. ผู้ตรวจฯ	22 301	พฤติกรรมการณ์สอนมัธยมศึกษา
2. ผู้ตรวจฯ	22 302	สื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา
3. ผู้ตรวจฯ	22 401	วรรณกรรมมัธยมศึกษา
4. ผู้ตรวจฯ	22 411	การสอนภาษาไทย
5. ผู้ตรวจฯ	22 431	การสอนสังคมศึกษา
6. ผู้ตรวจฯ	22 441	การสอนวิทยาศาสตร์
7. ผู้ตรวจฯ	22 451	การสอนคณิตศาสตร์

แผนงวิชาบริหารการศึกษา

1. ผู้ตรวจฯ	23 301	หลักและระบบบริหารการศึกษา
2. ผู้ตรวจฯ	23 302	การวางแผนพัฒนาโรงเรียน
3. ผู้ตรวจฯ	23 303	การบริหารบุคลากรในโรงเรียน
4. ผู้ตรวจฯ	23 304	โรงเรียนกับชุมชน
5. ผู้ตรวจฯ	23 410	การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา
6. ผู้ตรวจฯ	23 420	การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา
7. ผู้ตรวจฯ	23 499	ประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา

การวิเคราะห์การอ้างอิงในเอกสารการล่อนยุควิชาแบบบูรณาการ
ของสาขาวิชาศึกษาคาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ

ของ

วรรณย์ สุนทรวิจิตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม 2528

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงขอบเขตเนื้อหา ประเภท อายุ และภาษา ของ ทรัพยากรห้องสมุด ที่ใช้เพื่อการผลิตเอกสารการเลื่อนยืมวิชาแบบบูรณาการของสาขาวิชาศึกษาคำศัพท์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตั้งแต่ภาค 1 ปีการศึกษา 2523 ถึง ภาค 2 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 36 ยืมวิชา จำแนกออกเป็น ยืมวิชาแกน แขนงวิชาประถมศึกษา แขนงวิชามัธยมศึกษา และแขนงวิชาบริหารการศึกษา โดยวิธีวิเคราะห์การอ้างอิงที่ปรากฏในเอกสารการเลื่อนยืมวิชา พร้อมทั้งเสนอผลการวิจัยเป็นค่าร้อยละ ปรากฏผลโดยสรุปดังนี้

ปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดทั้งหมด มีจำนวน 7,715 ครั้ง ขอบเขตเนื้อหาของ ทรัพยากรห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด คือ หมวดการศึกษา ร้อยละ 50.93 รองลงมา คือ หมวดปรัชญาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมเนื้อหาจิตวิทยา จริยศาสตร์ และศีลธรรมไว้ด้วย มีการอ้างอิง ร้อยละ 14.62 และหมวดสังคมศาสตร์ ร้อยละ 5.63 ทรัพยากรห้องสมุดประเภท ที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ได้แก่ หนังสือ มีการอ้างอิง ร้อยละ 49.02 รองลงมา คือ สิ่งพิมพ์- รัฐบาล ร้อยละ 20.27 และวิทยานิพนธ์ หรือปริญญาโท ร้อยละ 16.05 และทรัพยากรห้องสมุด ส่วนใหญ่ได้รับการอ้างอิงในกลุ่มอายุไม่เกิน 5 ปี มากที่สุด คือ ร้อยละ 45.96 ทรัพยากรห้องสมุด ที่เป็นภาษาไทยได้รับการอ้างอิง ร้อยละ 64.85 รองลงมาเป็นภาษาอังกฤษ ร้อยละ 35.10 และ อื่น ร้อยละ 0.05 เป็นภาษาญี่ปุ่น

เมื่อจำแนกปริมาณการอ้างอิงทรัพยากรห้องสมุดตามแขนงวิชา ปรากฏว่า แขนงวิชาประถมศึกษา มีการอ้างอิงมากที่สุด คือ ร้อยละ 42.47 รองลงมา คือ แขนงวิชามัธยมศึกษา ร้อยละ 27.65 และยืมวิชาแกน ร้อยละ 17.07 ส่วนแขนงวิชาบริหารการศึกษามีการอ้างอิงน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 12.81

AN ANALYSIS OF THE CITATION IN INTEGRATED CORRESPONDENCE TEXTS,
SCHOOL OF EDUCATIONAL STUDIES, SUKHOTHAI THAMMATHIRAT OPEN UNIVERSITY

AN ABSTRACT

BY

VORANOOJ SUNTORNVINIT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
January 1985

The main purpose of this research was to determine the subject, the form, the time span, and the language of library resources used in integrated correspondence texts prepared, by the School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University. These 36 integrated correspondence texts included the Core Education Courses, Primary Education Courses, Secondary Education Courses and Educational Administration Courses produced from the 1st semester of academic year 1979 up to and including the 2nd semester 1983, were analyzed by the citation analysis method. The results were presented as percentages which can be summarized as follows:

There was a total of 7,715 citations. Library resources most frequently cited were in the area of Education (50.93 %), followed by Philosophy and related subjects such as psychology, ethics and morals (14.62 %), and Social Sciences (5.63 %). It was found that books were the most important library resources, cited in 49.02 % of the uses, followed by government publications (20.27 %) and theses or dissertations (16.05 %). Concerning the time span of all types of cited library resources, it was found that 45.96 % of the total citations were of materials produced within the last 5 years. In terms of the languages, the most cited was Thai at 64.85 %, followed by English at 35.10 % and Japanese at 0.05 %

Furthermore, it was found that the texts which had the most citations were in the field of Primary Education (42.47 %), followed by Secondary Education (27.65 %), Core Education Courses (17.07 %), and Educational Administration Courses (12.81 %)